

SETTIMANALE
SPEDIZ. IN A.P. - 45% - ART. 2 COMMA 20/b
LEGGE 662/96 - FILIALE DI GORIZIA
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE GORIZIA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 1 €

www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

SLOVENC V DEŽELNEM SVETU

Kar bliža se datum letošnjih deželnih volitev, ki bodo 8. junija. Te imajo za vse prebivalce dežele Furlanije-Juljske krajine izreden pomen, in to še zlasti za nas Slovence, ki smo bili zadnja leta zelo okrnjeno prisotni v tem zakonodajnem deželni telesu. Volilna zakonodaja je namreč, kot stalno pišemo, zadnje obdobje predussem onemogočila samostojno slovensko prisotnost v skupščini, kar je gotovo imelo za nas vse izredno negativne posledice.

Na drugem mestu prve strani prinašamo še dragocen zapis dolgoletnega deželnega svetovalca Slovenske skupnosti Draga Štoka, ki zelo jasno in zgovorno vabi vse zavedne slovenske volilce, naj odgovorno oddajo svoj glas za koalicijo, ki ima tudi samostojnega slovenskega kandidata. Pravi: tokrat gre zares! In točno je to, saj ima namreč prav v tej navezi Marjetice kandidat Slovenske skupnosti Mirko Špacapan resne možnosti za izvolitev v deželni svet. Z listo predsedniškega kandidata Riccarda Illyja se namreč poteguje za izvolitev in to vsi sedaj pričakujemo in želimo.

Slovenci v deželnem svetu – to je lahko pravzaprav posebno poglavje našega sedanjega zapisa. Pisali smo že o slovenski prisotnosti v deželnem zboru, tem pomembnem in obenem zakonodajnem organu med krajevnimi izvoljenimi sveti (občina in pokrajina) ter državo. Ne bi se tu zaustavljali ob glavnih pristojnostih, ki jih po svojem statutu vsaka dežela ima. So pa brez dvoma velike in zadevajo skoraj celotno problematiko – družbeno, gospodarsko, šolsko, kulturno itd. Vse to pa zahteva resnično zavzetost, napor in trud vseh, ki so izvoljeni v to politično telo. Imamo dežele s posebnim statutom poleg ostalih t.i. navadnih dežel. Prve so v glavnem obmejne, tako Dolina Aosta, Tridentinska-Južna Tirolska in Furlanija-Juljska krajina. Nato pa še otoški deželi (Sicilija, Sardinija) s svojimi zgodovinskimi in drugimi posebnostmi.

Vrnimo se k slovenski prisotnosti. Že od vsega začetka v prvih šestdesetih letih prejšnjega stoletja smo bili Slovenci prisotni v deželnem svetu. Že takrat smo slovenski volilci volili za slovensko samostojno stranko SSK in ostali tako v deželni zbornici do devetdesetih let, ko je omejevalna volilna zakonodaja to preprečila in to vse do danes. Odtod naša močna zahteva po zajamčenem zastopstvu Slovencev, prav tako še do danes neuresničena. Pomislimo pa na razna zagotovila v tem smislu s strani nekaterih najvišjih institucionalnih predstavnikov države. Spominjam se, kako je delegacija deželne Slovenske skupnosti leta 1993 obiskala v Rimu takratna predsednika senata in poslanske zbornice s peticijo za zajamčeno zastopstvo. In prav predsednik senata Giovanni Spadolini je po takratnem obisku deželne tajnika Iva Jevnikarja in podtajnika (pisca teh vrstic) pred TV kamero izjavil, da je taka zahteva manjšine povsem pravilna!

Drugi del slovenskih volilcev pa je vedno glasoval za svoje kandidate na italijanskih levičarskih strankah. Tako od Karla Šiškoviča vse do Miloša Budina. Če je bila taka politika pravilna, naj sodijo državljani, ocenjevala pa jih bo tudi zgodovina.

/ stran 2

Andrej Bratuž

Slovenska ministrica za kulturo Andreja Rihter pri Slovencih v Italiji "Postanimo partnerji!"

Časi so se spremenili in vodi jih le ena smernica, ki je sila pragmatična. To je dala jasno razumeti slovenska ministrica za kulturo Andreja Rihter, ki je bila v sredo, 7. maja, na celodnevem obisku v Trstu pri Slovencih v Italiji. Bil je njen prvi obisk pri nas po dveh letih ministirovanja. Spremljali so jo generalna konzulka RS v Trstu Jadranka Šturm Kocjan, konzulka Lea Stančič in Milena Domjan z ministrstva za kulturo, zadolžena za Slovence v zamejstvu in po svetu.

V dopoldanskem času se je ministrica Rihterjeva srečala na sedežu SKGZ z vodstvom krovnih organizacij SSO in SKGZ, za kateri je iz-

recno dejala, da bosta tudi v prihodnje ostali glavni sodelavci slovenske vlade in matične države nasploh. Predsednik SKGZ Rudi Pavšič in podpredsednik SSO Marij Maver sta Rihterjevi prikazala uspehe, a tudi težave, s katerimi se srečuje slovenska narodna manjšina v Italiji, predvsem seveda prepočasno izvajanje zaščitnega zakona. Tekla pa je še beseda o slovenskem nacionalnem programu, ki je pravkar v delu. Krovni organizaciji sta ministrici izročili vrsto konkretnih predlogov za uresničenje skupnega slovenskega kulturnega.

Popoldne se je ministrica Rihterjeva podala na deželni

sedež RAI v Trstu, nato je odšla v Slovensko stalno gledališče, obiskala pa je še Narodno in študijsko knjižnico, Slovenski raziskovalni inštitut ter Glasbeno matico.

Dopoldne pa se je v Peterlinovi dvorani sestala s predstavniki pomembnejših kulturnih organizacij in institucij, s katerimi je hotela predvsem dobiti vpogled na pripravljenost predstavnikov Slovencev v Italiji "za partnerski odnos sodelovanja, ki ga novi časi zahtevajo od nas", kot je sama izrecno poudarila in dodala, da si želi čimbolj konkretnih, neposrednih predlogov.

/ stran 8

Matjaž Rustja / Jurij Paljč

Oskrunitev v Podgori Ponovno!

Vandalsko dejanje v Podgori, kjer so minuli teden neznanci oskrunili kipec Rožnovske Matere Božje, ki je bil v kapelici nad vasjo, na katero so bili Podgorci že dolga leta navezani. Grobo, nekulturno in vse naše obsodbe vredno dejanje!

Pred časom smo o podobnem vandalskem dejanju, ko so se neznanci znesli nad nagrobniki v Štmavru, že pisali na prvi strani Novega glasa.

/ stran 10

Junjske volitve Tokrat gre zares

Še dobra dva tedna nas ločita od junjskih deželnih volitev. Za nas Slovence, ki živimo v deželi Furlaniji-Juljski krajini, so te volitve izjemnega pomena: Slovenska skupnost, edina slovenska stranka v Italiji, ima po desetih letih odsotnosti iz deželne zbornice zopet možnost, da se vrne v ta zakonodajni in upravni organ. Krivičen volilni zakon jo je (seveda nalašč!) izločil iz dežele in vsega njenega delovanja. Kaj so s tem dosegle razne italijanske stranke, je vsem jasno: revna prisotnost in še bolj revno zagovarjanje narodnostnih in ostalih pravic Slovencev v zamejstvu sta vsem daleč vidna. Kjer pač ni prisotna slovenska stranka, pa naj gre za deželni svet ali za občinske ali za druge izvoljene svete, je skoro vedno praznina, žalostna praznina: o tem ni dvoma!

Zdaj je torej možnost, da se slovenska stranka, prek svojega kandidata dr. Mirka Špacapana, zopet vrne v deželno zbornico. In to v navezi, edino možni demokratični navezi, z listo Marjetice, ki je od vsega začetka imela posluš za naša vprašanja in za slovensko stranko posebej. Za to ji je treba dati priznanje!

Slovenska stranka se torej mora vrniti v deželno zbornico. Ponavljam: slovenska stranka. Za to gre! Ne za kako politično komponento, za katero volijo tudi Slovenci! Ne, to je premalo; gre za slovensko stranko, katere glas bo v deželni zbornici svoboden, demokratičen, miroljuben, konstruktiven. Tako je bilo vseh trideset let prisotnosti Slovenske skupnosti v deželnem svetu, to je od leta 1964 do leta 1994, ko so nam jo Slovincem nenaklonjene sile dobesedno pahnilo iz tega zakonodajnega organa.

Danes ima Slovenska skupnost konkretno možnost, da se tja, kjer je bila uspešna celih trideset let, zopet vrne. Odvisno je od našega glasu, od vsakega našega glasu, da se slovenska stranka tja zopet vrne.

/ stran 2

Drago Štoka

Vse najboljše, sveti oče!

Sveti oče Janez Pavel II. bo v nedeljo, 18. maja, obhajal 83. rojstni dan. Tudi mi mu želimo, da bi ga Gospod še dolgo blagoslavljal in ohranjal duhovno mladega!

Intervju

Aleš Berger o književnosti, založništvu in stanju slovenščine v Sloveniji. (stran 3)

Intervju

Skladatelj Marjan Mozetič o svojih koreninah in glasbi. (stran 3)

02 Janez Povše
NAŠA VOLILNA OPREDELITEV JE JASNA

07 Dušan Rogelj
CANKAR V CANKARJEVEM DOMU

07 ANTOLOŠKA RAZSTAVA ROBERTA FAGANELA

07 AKVARELI ANDREJA KOSIČA

10 ŽUPAN MIRKO BRULC MED NAMI

Še vedno odprto vprašanje Čudno tekmovanje v zvezi z istrskim eksodusom

Vprašanje istrskih in dalmatinskih beguncev po drugi svetovni vojni je bilo dolga desetletja skoro izključno v domeni skrajnih desničarskih sil, ki so ga ob vsaki priložnosti pogrevali. Vladne stranke, in med temi v prvi vrsti Krščanska demokracija, so beguncem veliko pomagale, da so se postopoma vključili v redno življenje. V ta namen so jim v vseh pogledih šle na roko, zlasti pri zaposlovanju in preskrbi primernih stanovanj. To se jim je politično obrestovalo pri volitvah. Znatno del omenjenih beguncev se je v preteklosti politično in volilno opredeljeval tudi za bivšo misovsko stranko, sedaj pa za Nacionalno zaveznitvo.

Po razpadu tradicionalnih strank, predvsem Krščanske demokracije in socialistov, zaradi znanih podkupniških afer, in padcu berlinskega zidu ter razpadu socialistične Jugoslavije je ponovno stopilo v ospredje vprašanje masovne izselitve predvsem italijanskega prebivalstva s področja Istre, Reke in Dalmacije in postavljalo zahtevo po vračanju tako imenovane zapuščene imovine. Istočasno

je oživelo vprašanje pobojev v fojbah, ki so ga začeli obravnavati tudi italijanski komunisti, ki so se pri tem precej približali razlagam desnice. Zato ne preseneča, da so trije vid-

ni poslanci Levih demokratov (Fassino, Violante in Maran) pred kratkim predložili zakonski predlog, po katerem naj bi se država uradno spominjala na dogodke, v katere so bili vpleteni Italijani na bivši vzhodni meji. V ta namen predlagajo 20. marec kot dan spomina na vse, kar jih je doletelo (eksodus, izguba krajev in svojcev). Ta datum predlagajo zato, ker je tega dne leta 1947 zadnja ladja odpeljala begunce iz Pulja.

Ne da bi se na tem mestu spuščali v meritorno ocenjevanje tega, kar je napisano v spremnem poročilu k ome-

njenemu zakonskemu predlogu, menimo, da je potrebno spomniti na nekatera dejstva in okoliščine v zvezi z izselitvijo prebivalstva z območij, ki jih je Italija pridobila na osnovi Rapalske pogodbe po prvi svetovni vojni. Predvsem gre poudariti, da se je to zgodilo iz več vzrokov in v različnih časovnih obdobjih od leta 1940 (vstop Italije v vojno) pa do leta 1954 (podpis Londonskega memoranduma). Določeni krogi so namreč takrat ustvarjali psihozo med prebivalstvom, da je edina rešitev odhod, da ne pridejo pod "tugo in nasilno nadvlado". Tipičen primer je mesto Pulj, kjer je poseben odbor sprti sledil dogajanju na pariški mirovni konferenci in o tem obveščal

prebivalstvo preko dnevnika *L'Arena di Pola*. Le-ta je, recimo, 4. julija 1946 izšla z naslovom čez celo prvo stran: *O l'Italia o l'esilio* (Ali Italija ali begunstvo). Danes se marsikdo sprašuje, če je bila to najboljša politika.

Begunske organizacije so že letos 10. februarja praznovali dan spomina na istrski eksodus. Stranka Nacionalnega zaveznitva je kmalu zatem predstavila v parlamentu zakonski predlog, da se dan spomina praznuje 10. februarja, obletnica podpisa mirovne pogodbe v Parizu leta 1947.

Alojz Tul

Haaško sodišče Kučan bo pričal

Nekdanji predsednik republike Slovenije Milan Kučan bo prihodnjo sredo, 21. maja, pred Mednarodnim sodiščem Združenih narodov za vojne zločine na območju nekdanje Jugoslavije v Haagu nastopil kot priča tožilstva v sodnem procesu proti nekdanjemu jugoslovanskemu predsedniku Slobodanu Miloševiću, je po poročanju STA v ponedeljek, 12. t.m., sporočila svetovalka bivšega predsednika Špela Furlan.

Nekdanji slovenski predsednik je prejel vabilo tožilstva in je v skladu s slovenskim zakonom zavezan sodelovati s sodiščem, ustanovljenim z resolucijo Varnostnega sveta Združenih narodov. V skladu s prakso haaškega sodišča bo pričal najprej zaslišalo tožilstvo, v nadaljevanju pa bo na voljo tudi za navzkrižno zaslišanje obrambe.

Milan Kučan in Slobodan Milošević sta bila med vodilnimi osebnostmi političnih procesov v drugi polovici 80. let v nekdanji socialistični federativni Jugoslaviji. Bila sta politična nasprotnika z diametralno različno filozofijo političnega delovanja, so še zapisali v sporočilu za javnost.

Colin Powell na Bližnjem vzhodu Oživitev mirovnih pogajanj

V Irak se je vrnil šiitski voditelj

Ko reflektorji nad Irakom postopno ugašajo, jih ameriški državni sekretar Colin Powell ponovno prižiga nad Izraelom in Palestino.

Tako na enem kot na drugem "odru" pa se ta čas zamenjuje vloge protagonistov. V Irak se je vrnil šiitski voditelj, Mohamed Baqir al-Hakim. Pred 23 leti je odšel v izgnanstvo v Iran, potem ko je zbežal iz Sadamovega zapora. Ob njegovem prihodu v Basro ga je pričakala več tisočglava množica, ki je poslušala njegove pozive k novi "sveti vojni za obnovo Iraka", k ustanovitvi islamske države in k sestavi samostojne vlade, ki jo bodo izbrali Iranci sami. Al-Hakim vodi Visoki svet za islamsko revolucijo v Iraku, ki sicer ni edina šiitska stranka, je pa najštevilčnejša in najvplivnejša. Če temu dodamo, da predstavljajo šiiti večino iraškega prebivalstva, je lahko zaslužit, kakšno politično težo ima in bo imel al-Hakim na bodoči iraški politični sceni. Pozive k sveti vojni pa po mnenju poznavalcev ne gre jemati dobesedno, saj se strankarski sodelavci al-Hakima - med katerimi je njegov brat Abdelaziz najverjetnejši kandidat za ministrski stolček v prehodni iraški vladi - potegujejo za pluralistični in večstrankarski politični sistem.

Tudi med ameriški protagonisti prihaja do sprememb. Diplomata Bremer bo v kratkem prevzel mesto Garnerja, ki je do sedaj vodil civilno upravo v Iraku. Bush je po samih treh tednih zamenjal tudi Barbaro Bodine, ki je bila

ameriška koordinatorka v osrednjem Iraku.

Bush odloča tudi, kdo bo igral glavne vloge v neskončni zgodbi mirovnega procesa med Palestinci in Izraelci. Powell se je na obisku na Bližnjem vzhodu pogovarjal z izraelskim premierom Sharonom in z njegovim kolegom, novim palestinskim prvim ministrom Mazenom, nalašč pa je izpustil predsednika Arafata, ki ga Američani že dolgo ne upoštevajo več kot sogovornika.

Powell je turneje na Bližnjem vzhodu posvetil novemu mirovnemu načrtu, ki so ga ZDA, OZN, UE in Rusija poimenovali "Road Map". Palestinci so ga že sprejeli - in to brez pripomb, medtem ko so Izraelci za zdaj samo načelno za oživitev pogajanj. Zahtevajo namreč, da Mazen prvi dokaže, da bo strl palestinske teroristične skupine. Sharon je obljubil le nekaj ukrepov, ki bodo izboljšali življenje Palestincev (izpustitev 180 ujetnikov, izdajo 120 tisoč delovnih dovoljenj, omilitve obleganja zasedenih območij). Kljub temu pa je bil Powell zadovoljen, saj je Sharon vsekar izjavil, da je za vzpostavitev trajnega miru pripravljen na "boleče koncesije". Sharon bo 20. maja na ključnem obisku v Beli hiši, tik pred tem pa se bo srečal z Abu Maznom.

V naslednjih dneh bo torej možno ugotoviti, ali so Američani za "režijo" enako učinkoviti na Bližnjem vzhodu, kot so spretni v svojem Hollywoodu.

Breda Susič

S 1. STRANI

Slovinci...

Slovenski deželni svetovalci od Jožeta Škerka in Draga Štokeske dalje še Bojana Brezigarja in Iva Jevnikarja so s svojim nesebičnim zagonom in delom kot pristen izraz slovenske manjšine premočrno vodili politiko, ki so jo čutili kot slovensko in to brez odobritev ali vetov večinskih strank, na katerih pa so bili izvoljeni levičarski slovenski kandidatje.

Danes so razmere spet zelo različne. Volilna logika oziroma zakonodaja narekuje tudi slovenski stranki drugačne poti. Pri tem pa vseeno, tudi v veliki koaliciji, kot je npr. Marjetica, sloven-

ska stranka nastopa kot taka.

Zato bo na teh volitvah slovenske volilce, ki so blizu lipove vejice letos predstavljal kot edini kandidat dr. Mirko Špacapan. Sam je pred leti bil v goriškem pokrajinskem svetu in nato v odboru in zato pobliže pozna delovanje večjih krajevnih uprav. Poleg tega je večkrat bil goriški pokrajinski tajnik slovenske stranke. Prav gotovo zasluži vse naše zaupanje in podporo.

V tem okviru torej bodo zavedni slovenski volilci 8. junija gotovo imeli lahko izbiro. Prepričani smo, da bo sedanji slovenski nastop v širši koaliciji le prinesel zaželen uspeh.

S 1. STRANI

Tokrat gre...

Zavedajmo se tega, zato ne zapravljamo svojih glasov za druge "komponente" in za druge kandidate, saj imamo svojega kandidata na svoji demokratični listi!

Praznino, ki je bila deset let v deželni zbornici, ko v njej ni bilo predstavnika Slovenske skupnosti, moramo odpraviti. Da bo zares tako, pa bo odločil vsak glas, vsak slovenski glas, tudi moj in Tvoj, dragi slovenski volivec!

Tokrat gre zares, te priložnosti pa res ne gre zamuditi, če hočemo zares dobro slovenski narodni skupnosti v naši deželi!

POVEJMO NA GLAS JANEZ POVŠE

Naša volilna opredelitev je jasna

Naša volilna opredelitev je jasna in nedvoumna, da namreč na bližnjih deželnih volitvah podpremo vse naše predstavnike v sklopu predsedniškega kandidata Illyja, še posebej če so kot Tamara Blažina in Mirko Špacapan deležni dodatnega zaupanja. In tudi pri teh volitvah ne gre zgoj za politično, ampak širšo, mirno lahko rečemo, človeško opredelitev. Gre namreč za izbiro med dvema pogledoma na družbo in odnose v njej, kjer se leva in desna sredina med seboj bistveno razlikujeta. Istočasno nemara marsikoga še vedno zavaja naziv leva sredina, kot da bi pri njej šlo za nadaljevanje ideološkega pogleda na svet. To seveda ni res in dovolj je preleteti programe in namere desne sredine, pa bomo globlje prepoznali izjemen pomen Illyja kakor pomen tudi njegovih slovenskih kandidatov.

Prav v zadnjem času je predsednik vlade Silvio Berlusconi ponovno močno izpostavil svoja načela in jasno je, da je njegov vpliv na desno-sredinskem bregu tako rekoč absoluten. In v teh načelih ni težko razbrati njegove zamisli družbe, ki se seveda želi nadaljevati tudi v naši deželi. Predsednik vlade je napadel sodstvo, napadel je medije, v prvi vrsti televizijo, in napadel je opozicijo. Kar se tiče sodstva, ni prvič, da skuša zmanjšati njegov ugled. Podobno velja za medije in obračune z znanimi osebnostmi na televiziji. Enako nespodbuden je njegov odnos do opozicije, ki spominja na demoniziranje in ne na dialog.

Odveč je dodajati, kako kvarne posledice ima rušenje ugleda sodstva za celotno družbo. Odveč je dodajati, kako se lahko usodno zoži prostor javnega razmišljanja, ko so mediji pod prevelikim pritiskom. In odveč je dodajati, kako družbeno neplodno je pomanjkanje ustreznega dialoga z opozicijo. Pravzaprav gre v vseh treh primerih za zoževanje prostora civilne družbe in za izključno uveljavljanje večje izvršne, se pravi vladne moči. Vse to pa ne spodbuja družbenega razvoja, družbene odprtosti in soudeležbe vseh pri upravljanju z vsem, nasprotno, načela desne sredine razvoj, odprtost in soudeležbo vseh iz središča izrinjajo in jim namenajo šibkejšo vlogo.

In prav v luči vsega, kar desna sredina za sedaj je, je naša opredelitev za bližnje deželne volitve več kot jasna in torej tudi širše utemeljena. Prav Illyjeva izvolitev je tista, ki zagotavlja zaželen družbeni razvoj, odprtost in soudeležbo. Prav Illyjeva izvolitev je tista, ki lahko odpre naši deželi možnost zares plodovite družbe. Tiste družbe, v kateri bo pravna država spoštovana, v kateri bo imela misel v javnosti svoj zagotovljen prostor in v kateri bo opozicija enakovredna sogovornik, ki ga je nujno in koristno upoštevati. Illyjeva izvolitev skupaj z manjšinskimi kandidati je jamstvo za odprt odnos do vseh narodnostnih skupnosti v deželi. Za odprt odnos do Slovenije in Evrope, ki se bo tako rekoč čez noč razširila tudi čez Slovenijo. Naša volilna opredelitev je torej zares jasna in prepričana.

NOVI
GLAS

UREDNIŠTVO

34170 GORICA, PIAZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 532 052
FAX 0481 548 808
E-MAIL gorica@noviglas.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL. 040 365 473
FAX 040 775 419
E-MAIL trst@noviglas.it

UPRAVA

34170 GORICA, P.ZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 533 177
FAX 0481 536 978
E-MAIL uprava@noviglas.it

www.noviglas.it

GLAVNI UREDNIK ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK JURIJ PALJK

IZDAJATELJ ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA;

PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN;

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949

POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA ITALIJA 45 EVROV, SLOVENIJA 48 EVROV,

INOZEMSTVO 65 EVROV, PRIORITETNA POŠTA 85 EVROV

POŠTNI TEKOČI RAČUN 10647493

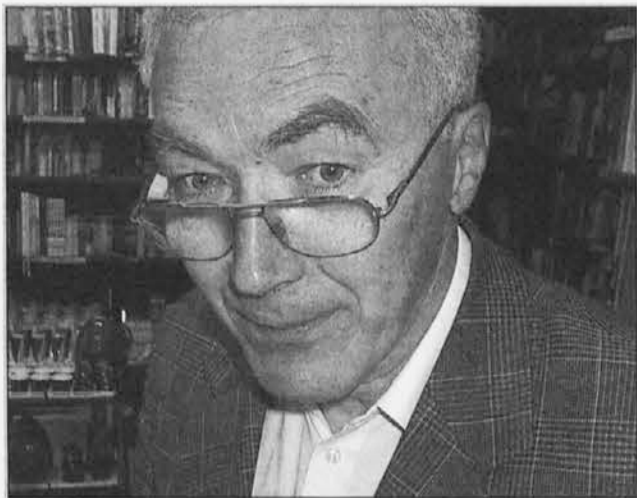
CENA OGLASOV PO DOGOVORU

Intervju / Aleš Berger

Vitalna slovenščina

Aleš Berger je izvrsten prevajalec in kritik, urednik pri založbi Mladinska knjiga in urednik mesečnika Ampak. Od začetka izhajanja Nove revije je bil v njeni ožji skupini (kjer je še zdaj). Z njim smo se pogovarjali o nekaterih značilnostih književniške situacije, stanju slovenščine in seveda založništvu v Sloveniji.

Nekaj več kot pred desetimi leti je bila t.i. literarna scena, občasno pa še tudi pozneje, izredno prisotna v javnosti, danes pa slovenski avtorji niso v ospredju dogajanj. Izjema je morda krog Nove revije, ki je zadnjič, pred mesecem ali več, podprl zahtevo za pluralizacijo medijev in nekaj drugih zahtev opozicije. Kako je moč pojasniti tovrstno odsotnost piscev v javnosti?

žerjavica v literaturi pojema?

Oba vidiva, da pojema, čeprav bi morda lahko rekli, da ogenj pojema tudi v nas... pač v tem smislu, da vera v literaturo ni tako stoodstotna in brez zadržkov, kot je bila pred 10, 20 leti. Seveda pa so razlage in komentarji različni. Po mnenju enih naj bi prej imela vlogo, ki ji niti ne pripada, po mnenju drugih pa je zdaj minimalizirana in potisnjena na obrobje - sam lahko govorim le v svojem imenu,

Vera v literaturo ni tako stoodstotna in brez zadržkov, kot je bila pred 10, 20 leti... Zame je literatura še vedno žarenje, žarenje življenja...

zame je literatura še vedno žarenje, žarenje življenja, a na njeno socialno funkcijo nimam vpliva, razen kot založniški delavec - tu imam svoj drobn vpliv.

Zdi pa se zanimivo, da knjiga na neki drugi ravni ta čas vsaj pri nas dosega svoj vrhunec. Mislím na vsakoletno množičnost novih naslovov - govor je o 4000 novitetah, seveda ne le literarnih - slovensko založništvo pa doživlja še poseben vrhunec, saj še nikoli ni bilo toliko založb kot danes.

Tu gre za knjižno produkcijo, torej za tehnične možnosti, da se knjiga izda. Gotovo pa je fascinantno, da ljudje v teh razmerah toliko pišejo, čeprav je po drugi strani vprašanje, koliko knjig, ki jih imamo zavedenih v tem številu, pride do bralcev in koliko mnoge niso le hišne ali družinske izdaje ipd. Obstaja pa v založništvu še vedno nekak-

šna hierarhija, zaradi katere ima leposlovna knjiga večjo težo, če izide pri uglednejši ali večji založbi kot majhni ali neznan. Značilno pa je, da so pred leti nekatere najvažnejše knjige za slovensko literaturo izšle v samozaložbi; ta oblika natasa je bila izhod za politične ali estetsko neprimerne knjige. Danes je samozaložba izhod za tistega, ki bi svojo knjigo rad videl, pa drugače ne more do nje.

Glede števila založb: jih je nekaj sto tisto število, ki se ga ne da več bistveno povečati - ali pa obstaja še kak nezaseden prostor, na katerem so možne nove pobude?

Po eni strani je določena kritična masa dosežena. Sicer pa vse večje založbe, če ne mislim le na literaturo, delamo tako kot v visoko razvitem založništvu, po kvaliteti in različnih vsebinah knjig mogoče kdaj malo manj ažurno, a ne v kakšnem velikem zaostanku; manjše založbe imajo tu morda kdaj nekaj prednosti, saj so lahko bolj gibke. Kot rečeno, je kritična masa dosežena, a mogoče bi s kakšnimi precej spremenjenimi načini prodaje, ki pa jih sam ne poznam, saj bi jih že vpeljali, če bi vedeli zanje - izdali kakšno množično knjigo, ki bi stala 1500 sit. A kaj takega si je vseeno težko predstavljati...

Kaj bo pomenilo za založništvo v Sloveniji dejstvo, da bomo prihodnje leto v Evropski zvezi? Bo velika založba, kot je npr. Mladinska knjiga, predmet poželenja tujcev? Kaj bi to pomenilo za domačo knjigo?

O tem sem seveda že razmišljal, saj je na to vezana tudi moja eksistenca pa tudi to, kar vsebinsko počnem. Malo se tolažim z mislijo, da je prvi val teh poželenj, vsaj če pogledam po državah na vzhodu, že šel mimo nas in nam je bilo zaradi majhnosti prizaneseno, saj za tujce nismo bili preveč zanimivi.

/ stran 6
Jože Horvat

Intervju / Marjan Mozetič

Vračanje h koreninam

Briljantna in temperamentna je glasba kanadskega skladatelja rumitarskega izvora Marjana Mozetiča. Dva kakovostna kulturna večera prejšnji teden v Gorici in na Gradu Kromberk sta nekaj le povedala o njej. Kdor pa želi "uloviti" dušo tega uglednega sina goriške zemlje in upoštevanega sodobnega skladatelja, mora prisluhnuti sili njegove glasbe, ki vliva energijo in optimizem ter vabi k miru. Kot reka, ki teče. Kot teče življenje. Mozetič je v Kanadi znan in priljubljen, saj so posnetki njegovih skladb med najbolj izvajanimi na državnih radijskih postajah; dobro se prodajajo tudi njegove plošče. Gre za postmoderno glasbo, ki skoraj hipnotizirajoče deluje na poslušalca, je harmonično preprosta, hitro dojemljiva, vsekakor muzikalno zanimiva. Za pogovor se našemu gostu najpristrčneje zahvaljujemo.

Rodili ste se na Jeremitišču leta 1948. Ko ste bili stari štiri leta, ste odšli v svet. Kako se spominjate rojstne Goriške?

Na tisti čas imam zelo malo spominov. Toda v Kanadi smo vedno ohranjali stik s Slovenci. Doma smo vedno govorili po slovensko, po domače. Ko človek živi v drugi državi in drugem okolju, se potem seveda spreminja; še največji vpliv ima najj. Šola. Sorodnike imam vse tu, na Goriškem; samo mi smo šli proč. Imam jih tako v Novi Gorici kot v Mirnu in Gorici. Sorodniki na italijanski strani meje govorijo italijansko in ne znajo slovensko; tisti na slovenski strani pa ne znajo italijansko. Tako sem prišel jaz iz Kanade ter prevajal enim in drugim... (se zasmeje).

V vsem tem sorodstvu ni nikogar, ki bi se ukvarjal z glasbo; edino jaz sem izbral ta poklic. Začel sem v Hamiltonu v Kanadi. Živel smo blizu gospe, ki je poučevala klavir. Ker sem rad poslušal, sem vprašal očeta, ali bi lahko hodil na lekcije k njej, da bi se učil klavir. Opazil sem namreč, da sem bil vedno zaljubljen v glasbo. Star sem bil devet let. V začetku sem sploh želel postati pianist, toda nisem bil dovolj dober; bil sem počasen pri učenju, tako sem začel raje pisati glasbo.

Kdaj je prišlo do tega?

Do tega je prišlo, ko sem študiral na univerzi. Že prej sem kaj napisal zase. Saj ne morem reči točno, kdaj se je pravzaprav začelo. Razvijalo se je postopno.

Če pomislim na dela, ki sem jih napisal, opažam v njihovih melodijah odmev rojstnih krajev; gre za dela, ki sem jih spisal v Kanadi, in vendar je v njih nekje prisotna moja duša, ki izhaja iz teh krajev. V moji glasbi so prisotni odmevi mojega rojstnega kraja.

Kje je vaša domovina?

V Kanadi, toda doma smo vedno živeli po slovensko. Verjetno je podobno kot s Slovenci v Italiji. Manjkala mi je sicer slovenska šola. Nikdar nisem študiral v slovensčini.

Zadnjič ste bili v naših krajih v letih '70...

Da, kot študent. Po univerzi v Kanadi sem prejel štipendijo za študij v Italiji. Bil sem v Rimu in Sieni. To je bilo v začetku leta 1974. Tu sem začel malo spreminjati svoj stil. Prej sem pisal bolj moderno, avantgardno glasbo, potem sem se začel obračati nazaj...

O vašem slogu se lahko

reče, da ste prešli od avantgardnega ekspresionizma prek minimalizma do postmoderne romantizma. Kaj bi nam povedali o tem?

Moja glasba je romantična; v sebi ima tudi nekaj "novodobnega" (new age). Je sicer podobna klasični glasbi, je pa harmonija enostavnej-

Glasbo pišem za ljudi..., da bi vsaj v času poslušanja uživali mir... V moji glasbi so prisotni odmevi mojega rojstnega kraja.

ša, ne iščem zapletenosti. Življenje je že itak dovolj komplicirano. Moja glasba želi iskati stik s poslušalci. Noče biti nekaj, kar bi bilo čudno, težko dojemljivo. Skladbe so grajene na enostavnih harmonijah. Hkrati je moja glasba tudi duhovna.

Začeli ste z avantgardnimi prijemi. Je potem prišlo do kakšnega preloma?

Tedaj je bil čas minimalizma ameriškega skladatelja Philipa Glassa. Znotraj okvirov avantgarde se nisem nikdaj čutil preveč lagodno. Videl sem, da zanima zelo ozek krog ljudi, samo avtorje in igralce, nikakor pa ne poslušalcev, množic, ki jim je glasba všeč. In sem si rekel, da tu nekaj ni prav. Zato sem se želel vrniti v preteklost, in v njej skušal odkriti kaj novega, nekaj, kar smo verjetno opustili.

Naslovi vaših skladb vsebujejo precej besed,

ki govorijo o nebu, angelih, sanjah... Odkod ti "eterični" elementi?

Res je! Ko sem bil mlad, sem razmišljal, da bi postal duhovnik. Sedaj vidim, da bi tista pot ne bila zame. Stalno me spremljajo duhovni občutki, ki niso nujno katoliški, ampak zadevajo bolj splošno kozmične in eterične sile, energije. Glasba nas veže z duhovnim svetom, nam pomaga stopati vanj. Zame ni bilo nikdar pomembno, da bi pisal glasbo, ki bi bila ljudska ali za ples, ampak da pomaga poslušalcu se vezati z duhovnostjo. Glasba je priložnost, ki nam daje čas, da se malo izgubimo v njej in uživamo mir. To je moja smer.

Ce torej uporabljate vedno bolj preproste harmonije, iz tega sledi, da imate umirjeno življenje?

(Se posmeje). Ne, to bi rad! Po tem težim. To je neko idealno stanje. Kdo si ga ne želi? Glasba je priložnost, da vsaj nekaj časa doživljamo mir v sebi. Moje življenje? Moram hitei sem in tja, moram govoriti z vami, moram delati... Vsi pa rabimo čas za mir.

Kako ustvarjate? Vam gre pisanje lahko od rok?

Ne, pišem s težavo. Pišem vsak dan zjutraj; igram na klavir in improviziram. Ko se mi zdi, da je v tem, kar improviziram, kaj dobrega, potem uporabljam to kot material, se na to osredotočim in razvijam. Kdo je skladatelj? Po mojem je tisti, ki "zida" note. Ko improviziram na klavir, je to zame trenutek, ko vzpostavljam stik z višjimi silami. Zame je tudi pomembno začutiti vsako noto, ki ne sme biti samo na papirju ali v moji glavi. Potem vem, da je to tisto, kar mi je všeč, kar upam, da bo všeč tudi poslušalcu.

/ stran 6
Danijel Devetak

Papež Janez Pavel II. bo 18. maja letos dopolnil 83 let

Vse najboljše, sveti oče!

Čeprav so zadnje čase sredstva obveščanja v svetu poročala predvsem o zadnjem papeževem potovanju v Španijo in o njegovi nameri, da bi letos še večkrat odšel na pot, na nove pastirske obiske v daljne dežele, je prav, da se ob papeževem visokem življenjskem jubileju spomnimo tega velikega moža iz Poljske in mu iz srca voščimo še veliko dobrega.

Papež je torej star in vemo tudi, da je bolan. Televizijske kamere, ki njegovo starost in njegove bolezni prenašajo v svet, so neizprosne, saj ga kažejo takega, kakršen je: starega in bolnega. Nekateri so minulo leto prav zaradi teh dveh stvari, zaradi starosti in bolezni torej, ki ju sam sprejema kot danost in križ, ki ga mora kot vrhovni pastir Cerkve in tudi kot preprost človek-verniki nositi, celo ugrabiti, kdaj se bo papež umaknil, kdaj bo odstopil. Tudi taki so se našli, ki so sicer prikriti, a vseeno skrajno nesramno v javnosti ugrabili, koliko časa bo sveti oče še med nami, da ne zapišemo nobene o tistih, ki so se na glas spraševali, če je še sposoben voditi vesoljno Cerkve, nagovarjati svet z jasno mislijo in čistim razumom.

Papež Janez Pavel II. je molčal, molil in delal, se v javnosti kazal tak, kakršen je, se pravi star, včasih skorajda nepokreten, in bolan. Pa vendar je s svojimi številnimi javnimi nastopi, s svojo jasno besedo, s katero se zavzema za dostojanstvo, svobodo in dostojno gospodarsko življenje vsakega človeka na svetu, s svojimi potovanji po svetu in predvsem pa s svojo vero v Boga, v nenehno pomoč Matere Božje, ki ji je od mladih nog zvest, dokazal, da

imajo tudi stari in bolni ljudje dostojanstvo, ki ga moramo spoštovati, ceniti in občudovati tudi v naši potrošniški družbi, v kateri skorajda ni več prostora ne za starejše in še manj za bolnike!

Tako laični kot verni svet bo temu svetemu očetu priznal dejavnost, ki ji ne najdemo primerjave v sodobnem

svetu! Priznal pa mu bo tudi jasno, evangeliju in zato Bogu zvesto zagovarjanje šibkih in nemočnih, tlačenih in ponižanih, bolnih in zapuščenih, kot mu bo tudi vedno priznal, da je danes najvišja moralna avtoriteta na svetu, da je človek velikih vizij in velikih idej samo zato, ker vedno zagovarja malega človeka, samega sebe in Kristus, predvsem pa najšibkejšega in na rob potisnjenega človeka.

Papežev rojstni dan v Postojni leta 1996

Prav laični svet, tisti, ki se v naši krščanski veri torej ne prepozna v vlogi vernikov, papežu Janezu Pavlu II. daje tisto moralno avtoriteto, ki je sedanji veliki voditelj velikih držav nimajo. V mislih imamo prav njegovo odklanjanje vsake vojne v svetu, za katero je trdno prepričan, da je dopustna le kot nujno zlo in v skrajnih primerih. Njegovo zavzemanje za mirno rešitev

preko obžalovanja krivic in slabih dejanj in seveda nujne sprave, je postalo pregovorno. Pri tem svojem zavzemanju papež Janez Pavel II. nikdar ne pozabi na majhne narode in ne na majhne ljudi, ker ve, da smo pred Bogom ljudje vsi enaki.

Papežev nenehno ekumensko zavzemanje za to, da bi bili kristjani "edini v Edinem", da bi med seboj zgladili spore in razhajanja in se zares v občestvu znašli pred Kristusovim oltarjem, je vsem na očeh, kot je pred nami tudi njegovo širše zavzemanje za strpnost, sodelovanje in sožitje med vsemi verami na svetu.

Sam je tudi večkrat dokazal, kakšno spravo ima v mislih, saj je nešteto krat javno in odmevno obžaloval vse krivice, ki so jih v preteklosti kristjani zagrešili nad drugimi verami, nad drugimi ljudmi, kot je tudi jasno zahteval dostojanstvo za krščansko vero, ne nazadnje si prizadeva tudi za to, da bi prihodnja evropska ustava jasno povedala, da nova Evropa sloni tudi na krščanskem izročilu.

Tudi mi Slovenci smo lahko ponosni na svetega očeta iz Poljske, ki je imel in ima posluš za naše potrebe, saj nas je večkrat obiskal, nam uradno potrdil prvega blaženega, nam večkrat izkazal spoštovanje tudi v našem jeziku, kar ni zanemarljivo!

Papež Janez Pavel II. bo 22. junija letos na enodnevni obisku v Bosni in Hercegovini, kjer bo v Banja Luki za blaženega razglasil katoliškega laika, Banjalučana Ivana Merza, je minuli teden sporočila apostolska nunciatura v Sarajevu.

Enodnevni obisk Banja Luke in torej že drugo potovanje papeža v Bosno in Hercegovino bo že 101. papežev potovanje v tujino. Papež je po daljšem premoru, ko zaradi težav z zdravjem ni mogel potovati, pred kratkim obiskal Madrid in Španijo, od 5. do 9. junija letos pa se bo mudil na Hrvaškem, avgusta pa namerava odpotovati tudi v daljno Mongolijo.

V mesecu oktobru bo praznoval 25. obletnico svoje izvolitve v kardinalskem zboru za Petrovega namestnika na čelu Cerkve, kar je ena najdaljših dob, kar jih je kdajkoli katerikoli papež preživel za krmilom Petrove barke.

Zato mu tudi v imenu vas, drage bralke in bralci, kot tudi v imenu vseh vernikov in dobro mislečih ljudi v svetu, ob visokem življenjskem jubileju želimo veliko dobrega in tega, da bi mu Bog dal še veliko moči, da bi še naprej jasno in nedvoumno vodil Cerkve in nagovarjal z evangelijem ves svet.

Minulo nedeljo je sveti oče v Rimu posvetil 31 novih duhovnikov in jim dejal, da je prva skrb vsakega duhovnika ta, da širi evangelij v soskladju z naukom Cerkve. Pravzaprav je govoril o sebi, o tem, kako mora tudi sam biti duhovnik, da lahko vodi vesoljno Cerkve.

"Duhovnik," je povedal novomašnikom papež, "je moč Besede in mu pripada naloga, da oznanja evangelij ženam in možem svojega časa. To mora početi z živim občutkom odgovornosti in pri tem se mora zavzemati, da je vedno v soskladju z naukom Cerkve!"

Jasno in preprosto, kot je sam sveti oče.

Vse najboljše, sveti oče!
Jurij Paljk

SKRIVNOST ZAKONSKE LJUBEZNI

P. MIRKO PELICON

ALI ČUTIMO, DA SMO LJUBLJENI?

Ni dolgo tega, ko sem se z neko gospo pogovarjal o njenih otrocih. Največja skrb zanjo je, da ne bi njeni otroci zapustili vere in Cerkve. "Jaz molim vsak dan, ... vsak dan hodim k maši", samo da bi me Bog uslišal. Moji otroci ne smejo izgubiti vere! Vprašal sem jo: "Gospa, zakaj je v vas prisotno toliko strahu?" Odgovorila mi je, da je zanjo vera zelo pomembna, ker ti dejansko "pomaga v vsem v življenju". Najstarejša hčerka je bila poročena in, "veste, se je po razporoki tako spreminila, da je postala skeptična do vsega, kar zadeva Boga. Sedaj skrbi za mojo mamo, ki je zelo stara, jaz pa jo obiskujem. Stalno pa se kregava, ker ona ne hodi k maši. "Kaj pa vaš mož, gospa?" - "Moj mož je živčno bolan, ima hude depresije, večkrat pobesni, tako da sem mlajšega sina poslala živeti k ločeni sestri in s staro mamo. Jaz pa tudi hodim večkrat prenočit k njim. Ne vem in ne morem razumeti, kaj sem narobe storila, da ni tiste jeklene vere do Boga." - "Gospa," sem ji odgovoril, "Bog je ljubezen". - "Oprostite," mi je odgovorila, "kaj ima Bog počenjati z našo ljubeznijo, saj je spoštovanje Gospodovega dne dolžnost vsakega dobrega kristjana. In s svojimi otroki se vsak dan kregam zaradi tega." - "Kaj pa odnos z vašim možem?" - "Seveda ni lahek, je trpeč, vendar z vero se da vse prenašati."

Ne bi rad se spuščal v analizo primera. Vendar je posledica popolnoma zgrešene vzgoje misliti - in to je še zelo prisotno -, da je verska religiozna vzgoja otrok ločena od človeškega ljubečega pričevanja v lastnem življenju.

"Kaj ima Bog počenjati z našo ljubeznijo?" Čeprav je

vprašanje legitimno, saj sem tu, da pomagam ljudem, se mi pa obenem zdi tragično, ker je Bog prepoznaven in se sam prepozna v pristni ljubeči človekovi drži. Če ni odnosa med možem in ženo, če starši niso sposobni razumeti in sotpeti ob hčerkinem polomljenem zakonu, če so zahteve po hoji v Cerkvi take, ne da bi sinovi izkusili okus in lepoto življenja, razumevanja in sloge, je logična posledica ta, da se otroci v tej situaciji sprašujejo - bi rekel - še na zdrav način, kaj je s tem našim Bogom, saj ga ni, če je v življenju tako hudo. Pri otrocih bi bila potrebna terapija v duhovnem spremstvu, da bi sami prišli do spoznanja, da je kljub taki življenjski izkušnji ljubezen možna prek drugih ljudi, ki jih imajo radi, kljub takšni njihovi situaciji - brez obsodbe. Vero še vedno živimo - žal - moralistično (iz strahu, da nas bo Bog kaznoval). To je bil mamin strah, ki je obenem pogojeval otroke in jih oddaljval od same vere zaradi izkušnje kreganja, nestrpnosti in nesloge. Takšni življenjski primeri so zelo težki, toda niso neresljivi. Potrebujejo veliko časa, razumevanja in pa veliko izkušnje ljubljenosti. V teh se pa skriva Bog sam.

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA OB BOGOSLUŽNIH BERILIH V LITURGIČNEM LETU B

ŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

5. VELIKONOČNA NEDELJA

Apd 9, 26-31; Ps 22; 1 Jn 3, 18-24; Jn 15, 1-8

Vero živimo v skupnosti. Notranje prepričanje, srce, vera se morajo izkazati v dejavni ljubezni do bližnjega. Sicer je vera prazna, ničeva. Apostol Jakob takole piše: "Kaj pomaga, moji bratje, če kdo pravi, da ima vero, nima pa del? Mar ga lahko vera reši? ... sama zase je mrtva" (Jak 2, 14, 17).

Pri pripravi na prvo sv. obhajilo in birmo, pa tudi na zakon, bi morali vero utrditi in poglobiti. Ker je kakor mladika na trti, o kateri govori današnji evangelij. Biti mora namreč vraščena, postati bolj eno s trto. Ne smemo se zato čuditi, če jo vinogradnik, nebeški Oče, trebi, obrezuje, neguje. Vse to delo je za trto boleče. Prav tako je v duhovnem smislu.

Ne smemo se zato vznemirjati, zlasti starši ne, češ, kaj je treba toliko nauka, toliko priprave na prejem prvih zakramentov in tudi na zakon ali zakaj priprava odraslega s katehumenatom. **Zakaj morajo biti botri, posebno**

pri krstu, pa tudi pri birmi?

Ljudje se hudomušno spominjajo na pretekle čase, ko je duhovnik ob obisku-blagoslovu družin pobiral "listke" o opravljeni velikonočni spovedi. Smejejo se, ker so nekateri take listke kupovali od tistih, ki so šli večkrat k spovedi, da so druge lahko oskrbovali z listki. **Toda danes se kristjani zavedamo morda bolj kot nekoč, da smo odgovorni za vero najprej pred svojo vestjo, nato tudi pred skupnostjo verujočih.**

Prvo današnje berilo poroča o spreobrnitvi nevarnega, strupenega preganjalca kristjanov, Savla, kako da po spreobrnitvi ni mogel živeti sam zase. Toda z druge strani so se ga vsi bali (Apd 9, 26). Tedaj ga je predstavil skupnosti verujočih Barnaba s Cipra (Apd 9, 27). **Po pravici ga lahko imenujemo botra apostola Pavla.**

Pavel sam gre takoj v puščavo (Gal 1, 17), kakor pred njim Jezus ali Janez Krstnik (Mt 3, 1-3; 4,1). Tudi Mojzes doživi Boga v puščavi (2 Mz 3, 2 ss.). Jezus posveti vso puščavo za Boga; tudi Janez Krstnik se pokori v puščavi (Mr 1, 12 ss.). Saj je potrebna priprava ne le za službo oznanjevalca v javnosti, marveč tudi za tiho zbranost pred Bogom. Dandanes se že od sv. Ignacija Lojolskega, od 16. stoletja dalje, opravljajo duhovne vaje. Človek se namreč v zbranosti in tišini ob premišljevanju Sv. pisma, ob molitvi in pogovoru z duhovnim voditeljem sooča s svojo vero v Boga. Poglobi se v razločevanje duhov.

Duhovne vaje so vedno opogumljale mlade in starejše

za duhovne poklice. Za delovanje za skupnost pridejo v poštev še molitvene skupine, pa tudi svetopisemske. Uveljavile so se zakonske skupine. Mladi pari se udeležujejo tečajev priprave na zakon. Drugi se posvečajo negi bolnikov, podajanju krščanskega nauka otrokom in odraslim. Karitas bi morala pravzaprav delovati organizirano v vsaki župniji. Cerkve naj bo vedno polna tolažbe Svetega Duha (Apd 9, 31). Budno moramo sanjati resnično vrnitev h Gospodu vseh koncev zemlje, da bi pred njim padle na kolena vse družine narodov (Ps 22, 28). Posebno starši naj molijo s psalmistom: "Moja duša pa bo živele le njemu, moj narod mu bo služil. O mojem Gospodu bodo pripovedovali prihodnjemu rodu... Ljudstvu, ki bo šele rojeno, bodo govorili: 'Gospod je to naredil'" (Ps 22, 31-32).

Bog redno deluje po drugih. To so npr. krstni in birmanski botri. Poročeno pričre naj krepijo zakonce zlasti v preizkušnjah, v potrpežljivosti do konca.

Vsakdo na svoj način pomaga, da se uresniči Jezusova zapoved ljubezni po veri v ime Božjega Sina Jezusa Kristusa, kakor nam je zapovedal (1 Jn 3, 23).

Jezus izrecno pravi, da brez njega ne moremo ničesar storiti, saj se posušimo kakor mladika, ki ni več na trti in smo pripravni samo še za ogenj. Toda v njem in z njim obrodimo obilo sadu. On pa bo uslišal katero koli prošnjo (Jn 15, 5-7).

la NUOVA Chiesa

((LODI.))

ALL' INIZIO ERA SOLO UN SOGNO, SOGNATO NELLA NEBBIA. CHE IL GARAGE SI TRASFORMASSE IN UNA VERA CHIESA.

ALL' INIZIO ERA SOLO UN SOGNO, PIENO DI ALTRI SOGNI.

(CHE IL CENTRO ANZIANI NON FOSSE PIU' UN CAMPO ABBANDONATO CHE L' ORATORIO NON FOSSE PIU' UN CONTAINER.

"CONSTRUIAMO INSIEME LA NOSTRA CHIESA"

ALL' INIZIO ERA SOLO UN SOGNO, SOGNATO TUTTI INSIEME. POI, SONO ARRIVATE LE VOSTRE FIRME.

Chiesa di S. Alberto Vescovo

Odloči se in nameni Osem od tisoč katoliški Cerkvi s tem, da podpišeš v posebno okence na svojem obrazcu davčne prijave 730-1 ali Unico 2003.

Cei Conferenza Episcopale Italiana

Davkopllačevalci, ki niso dolžni predstaviti davčne prijave, lahko vseeno sodelujejo pri izbiri Osem od tisoč s svojim obrazcem CUD. Dovolj je, da podpišejo v okencu Chiesa cattolica in nato na dnu obrazca; potem naj zaprejo obrazec CUD v belo ovojnico in nanjo zapišejo svoj priimek in ime ter davčno številko z napisom "Scelta per la

destinazione dell'Otto per mille dell'Irpef - Anno 2003". Pismo naj oddajo ali na pošti ali v banki do 31. julija. Vse potrebne informacije za podpis na obrazcu CUD se lahko dobijo na zeleni telefonski številki (Numero Verde) 800.348.348.

Odmev na Našo pesem

Naši zbori naj izvajajo predvsem skladbe slovenskih skladateljev

Razmišljanje skladatelja o pevskem tekmovanju

Že kar enomesečna časovna razdalja od dogodka pevске prireditve, tekmovanja slovenskih pevskih zborov: ženskih, moških in mešanih na Naši pesmi, ki se je že 18. odvijala v Unionski koncertni dvorani v organizaciji Javnega sklada republike Slovenije in mesta Maribor, je pobudila ta zapis. Zapis ne želi biti kritika na temo prireditve, ki je v organizacijskem pogledu potekala zgledno, če jo primerjamo s podobnimi prireditvami širom po Evropi. Dajem pa pobudo, da bi v bodočih tekmovanjih organizator prireditve temeljiteje razmislil o sestavi ocenjevalne žirije. Vem, da je v nemožnosti formirati idealni ocenjevalni sestav. Z večjim strokovnim pristopom organizatorja tekmovanja, se mu lahko približamo. Osnovno napotilo, ali bolje rečeno, izhodišče pri imenovanju članov bi v prvi vrsti morali izhajati iz dejstva, da ocenjevalci dobro poznajo problematiko delovanja amaterskih zborov in da so se sami kot zborovski dirigenti srečevali z njimi. Pomembno je

tudi, da so ocenjevalci starejši izkušeni zborovski dirigenti, ki so se uveljavili s poustvarjalnimi dosežki doma in po Evropi na raznih sorodnih tekmovanjih, kot je na primer mariborsko slovensko tekmovanje. Zakaj predlagam formacijo žirije iz vrst starejše generacije, je odgovor: da bi se izognili dejavnikom, ki so čustvene narave, v danem primeru na relaciji ocenjevalec - zborovodja. Člani žirije letošnjega tekmovanja slovenskih zborov na Naši pesmi 2003 v Mariboru so bili nedvomno vrhunski strokovnjaki, dirigenti, ki so se v svetovnem merilu pokazali in potrdili z najvišjimi poustvarjalnimi umetniškimi dosežki. Res pa je tudi, da je v večini primerov bilo njih delovanje, profesionalno in specifično v izraznih pogledih in žanrih, kar nedvomno pomeni dobro mero nelagodja, ko se tak strokovnjak določa za oceno poustvarjalnega dosežka nekega amaterskega zborovskega petja, morajo

to delo opraviti izključno slovenski ocenjevalci, in to še zaradi razumevanja izvajanega dela in drugih parametrov izrazno oblikovanih sestavin slovenskih zborovskih kompozicij, ki jih neslovenec morda komaj zasluti in kako naj jih še oceni?

Tekmujoči zbori so nastopali v treh časovnih zaporedjih: zjutraj, popoldne in zvečer. Znano je, da so za zborov najugodnejši večerni nastopi, ko se vsa čustva dopolnijo v integralnost vseh dejavnikov izraznih možnosti. Dopoldanski, jutranji čas tekmovanja, je za pevce oz. zborov vse prej kot ugoden in temu primeru so tudi odzivne poustvarjalne možnosti v jutranjih urah. Ta ura se je zaradi premaknitve na letni čas še bolj približala jutru in je bila zelo neugodna za zamejska zborov: mešani zbor Hrast iz Doberdoba, ki ga vodi Hilarij Lavrenčič, in za zbor Jacobus Galus iz Trsta, ki ga vodi Janko Ban. Po mnenju glasbenih strokovnjakov bi zborov, če bi nastopila zvečer, dosegla višje število točk in bi si v

prvem primeru zbor prislužil zlato obličje, v drugem primeru pa močnejše se posrebril. Svetujem organizatorjem bodočih tekmovalnih prireditvev, da razmislijo tudi o tem, kako zborom organizacijsko izpeljati samo popoldanski in večerni čas nastopanja.

Glede pevškega tekmovanja slovenskih zborov z lepim motivom vabljenja k tekmovalnemu preverjanju na mariborsko prireditvev Naša pesem, svetujem, da bi se naslovu prireditve v bodoče tudi programi pesmi nastopajočih zborov v celoti poistovetili z njim, izključno s programi pesmi slovenskih skladateljev. Med 132 izvedenimi skladbami na tekmovanju smo poslušali kar 26 kompozicij tujih avtorjev.

O mariborskem tekmovanju Naša pesem sem v časopisih prebral kar nekaj kritik raznih piscev, ki so o poustvarjalnih dosežkih tekmujočih pevskih zborov, v večini primerov pisali, nepoznavajoč amaterske zborovske dejavnosti, o njih kritično neprimerno.

Dosežki primorskih zborov na letošnji Naši pesmi 2003 v Mariboru so v slovenskem prostoru zgledni. Čestitam.

Štefan Mauri

NAPOVEDNIK

RADIO SPAZIO 103,
SLOVENSKE ODDAJE
(OD 16.5. DO 22.5.2003)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9, 90.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanal-sko dolino 95.7 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz). Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 20. do 21. ure. Spored:

- **Petek, 16. maja** (v studiu Anka Černic): Prislunhimo zborovski glasbi: Zagorski oktet. - Svetnik tedna: Sv. Zofija, mučenka (15.5.). - Za prijeten konec tedna: slovenska narodno-zabavna in zabavna glasba.

- **Sobota, 17. maja** (v studiu Anka Černic): Od vzhoda do juga: Različni glasovi sveta - gost je Jean Leonard Touadi'. - Glasba od vsepovsod.

- **Ponedeljek, 19. maja** (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni lističi z Andrejem: zanimivosti in informacije.

- **Torek, 20. maja** (v studiu Matjaž Pintar): - Ali veste, da ... glasbena oddaja z Matjažem.

- **Sreda, 21. maja** (v studiu Danilo Čotar): - Pogled v dušo in svet: Spomin, beseda, pisava. - Izbor melodij.

- **Četrtek, 22. maja** (v studiu Niko Klanjšček)... - Zvočni zapis. - Glasba iz studia 2.

S 3. STRANI

Vitalna...

Na Češkem in Madžarskem npr. so tuji koncertni zelo prisotni. A težko si predstavljam tujega lastnika, ki bi imel recimo eno, vsaj malo naklonjeno uho za govorjenje o našem nacionalnem interesu in knjigi kot nosilki slovenske narodne identitete itn. Čeprav smo videli, da kakšni novopečeni domači lastniki tega posluha prav tako niso imeli. Kmalu po osamosvojitvi pa se je zgodil izvorni greh države, saj je umaknila svoje lastništvo iz založb in jih prodala, pa bi jih vsaj delno lahko usklajevala. Dejstvo pa je tudi, da vzporedno z velikim številom novih naslovov občutno pada tudi naklada. Tu smo v začaranem krogu. A res je tudi, da se založništvo nad razmerami vedno pritožuje, je pa kljub težavam tudi zmerom preživelo. Toda če si na knjižnih sejmih ogledaš razstavljen in ponujene knjige, ki so v zadnjem letu izšle, so vendar demanti tega jadikovanja, saj je produkcija še zmerom raznovrstna in izjemno kvalitetna in se majhne zasebne založbe kažejo zdravo specializirane. Nova založba zdaj sicer ne more konkurirati npr. kakšni veliki tuji hiši, toda s pametno "nišo" lahko dela lepe in dobre knjige. Ob tem človeku postane žal za izginulimi založbami zunaj Ljubljane, saj bi lahko bile močnejše nosilke nekega pokrajinskega, a nikakor slabega programa, s katerim ne bi servisirale samo svoje regije. Center njihovega interesa bi bile knjige in avtorji s tamkajšnjega področja, to pa bi bilo do določene mere zanimivo tudi za druge pokrajine.

Ker sva s tem že blizu vprašanja globalizacije: veliko strahu zaradi nje se zbuja v zvezi s slovenskim jezikom.

Kakšno je vaše mnenje?

Hm, da bi kaj prerokoval...? O tem bi lahko govoril le na podlagi svojih ali zgodovinskih izkušenj. Če bi gledali na zgodovinsko trdoživost in obstojnost našega jezika, me toliko ne skrbi, niti ne vem, ali bi lahko rekel, da je vstop v EZ tako radikala-

len prelom. Ne vem, zakaj bi bil zdaj jezik bolj ogrožen kot prej, v Jugoslaviji, ali zdaj v samostojni državi. Pravzaprav obratno, Evropa zagotavlja servisiranje v slovenščini, se pravi, da se bo slovenščina še naprej gojila in v naš jezik bo zaradi prevajanja vanj prišlo nekaj novih izkušenj. Tako ne bi rekel, da je ta prestop za slovenščino kdo ve kako nevaren.

Kot izvrstnega prevajalca in kritika bi vas vprašal, kakšno je danes vaše občutje slovenskega jezika? Kakšen je ta jezik? Nekeč sem pri Avstrijki I. Bachmann bral prozo, v kateri avtorica izjavlja, da jo žali jezik, ki ga mora poslušati na vlaku, v katerem se vozi s sodeželani...

No, taka čustva bi kdaj lahko delil z njo, čeprav ni nujno, da bi sedel kje na vlaku... Lahko bi bil kje v avtobusu, gledal kakšne oddaje na TV. Pri tem jeziku me moti le nekaj, na kar pa nimam vpliva: zdi se mi, da je že nekaj generacij bilo zanemarnjenih v šolah. Ko spremljam dijake, vidim, da se morajo ogromno učiti slovnice, nekaterih nepotrebnih pravil na pamet, maturanti v enem letu morajo prebrati dva romana in nič drugega. Pri taki jezikovni vzgoji pogrešam določeno odprtost, napeljevanje k igrivosti - pa ne k poljubnosti - k spoznavanju kreativnosti jezika. Otrok v adolescenci je zelo igriv in po moje bi se skozi to neprimerno bolj dalo približati občutek za jezikovno ustvarjanje, za iskanje sinonimov, antonimov itn. In ko se govori, kako da mladi siromašijo jezik - kolikor ga res pavperizirajo! - pa je res, da smo tudi mi nekeč uporabljali veliko tujk in spakendrank. Se pravi, da je takšno njihovo početje v glavnem prehodna faza razvoja. Žal pa mi je, kadar se ljudje izražajo grobo, neumno, ko pa se stvari vendarle dajo povedati, a to ne iz veselja do retorike, marveč iz veselja do tega, da si ti tisti, ki jezik obvladaš na toliko različnih načinov. Čeprav je na drugi strani spet mogoče biti zadovoljen s tem, kako se

razvijajo posamezne dejavnosti: pred kratkim je izšel npr. veliki slovar medicinske terminologije, po drugi strani se lahko spomnimo, da je v času, ko smo začeli pisati z računalniki, veljalo nekakšno prepričanje, da bo tu hitro prevladala angleščina, a zdaj imamo tudi tu že vrsto svojih izrazov. Se pravi, jezik je spet pokazal svojo zmožnost, da svet tako rekoč ujame tudi tehnološko. Glede zmožnosti slovenščine sem bil zmerom proti temu, da bi se počutili manj vredne, češ naš jezik pa nekaterih stvari ne zmore. Seveda slovenščina ne more čisto do potankosti obnoviti srednjeveškega ali renesančnega salona, ker ga takrat pri nas še ni bilo. A vendarle jih lahko "lovi"; po eni strani ima svoje posebne zmožnosti, recimo prednost pri sklanjavi in spregetvi, zna tvoriti nove besede, reagira na dogajanje zunaj. Veliko besed se res sprejme kot tujke, toda tako je povsod, vsake ni treba na silo sloveniti, a pred nobeno človeško panogo glede izrazoslovja vnaprej ni treba dvigovati rok, češ tega pa slovenščina ne zmore, saj se vidi, da zmore vse. In če bi tu kaj dodal še o našem jeziku v prihodnosti, bi rekel, da, s dokler bo tako vitalna in se bo ta vitalnost potrjevala, smo lahko relativno mirni.

Slovenski prostor in njegovo kulturo v Italiji ste intenzivno spremljali pred leti. Kako občutite to kulturo danes?

Pred kakšnimi 15 leti sem res redno obiskoval predvsem slovensko tržaško gledališče in pisal o predstavi. Zdaj toliko stikov nimam, poznam pa precej zlasti tamkajšnjih literatov in jih imam absolutno za svoje, a zanima me še marsikaj. A vsega se niti ne da vedeti, človek dostikrat tudi ne ve, kaj se dogaja v Mariboru. Zelo lep se mi npr. zdi cikel nastopov tamkajšnjih literatov v Cankarjevem domu, žal pa mi je, da je TV dnevnik slovenske tržaške TV pri nas predvajan tako pozno. Žal je tudi njihov tisk v Sloveniji, vsaj tu, skoraj neznan. Kolikor vem, ne deluje več nekdanja založba v Trstu ZTT...

Zbirka Kondor, ki jo pri Mladinski knjigi ob drugih urejate, v njej pa izhajajo najvažnejša domača in tuja dela iz izčrpnimi komentarji, je dolgoletna, verjetno najbolj znana zbirka slovenskega založništva, ki še vedno kaže veliko vitalnost. Kako je z njo ta hip?

Vsekakor jo še ustvarjamo. Zbirko *Lirika pa*, ki tudi izhaja že vrsto let, bomo letos končali, saj bomo prišli do 100. naslova. To je bil namen že pokojnega Lojzeta Krakarja, namen, ki se je v tistih časih zdel kar sanjski, saj je bilo težko predstavljivo, da bi izdali 100 prevodnih knjig poezije. Zdaj bomo prišli do 99., potem pa bomo iz vsake izbrali nekaj pesmi in *Liriko* končali s 100. zvezkom. Kondor pa še teče in konca še ne vidim. Vsekakor bo zanimiv tudi letos, ko bo izšel izbor iz trubadurske lirike (v pripravi Borisa A. Novaka), Andreja Inkret bo prevedla dve Aristofanovi komediji, izšel bo izbor iz del Janeza Trdine.

Boste v Kondor v naslednjih letih uvrstili še koga iz zamejstva?

Znabiti. Zadnji je bil Florjan Lipuš, pred njim je bil Boris Pahor z *Nekropolo*. Je pa blizu temu antologija domače poezije, ki jo je pripravil France Pibernik. V njej seveda niso vsi avtorji estetsko enako močni. Kriterij zdomstva pač dopušča tudi estetsko šibkejšo pesniško realizacijo, čeprav ne vseh. A včasih je ganljivo, ko vidiš, kaj je pisal neki rudar v Franciji ali naš misijonar v Bengaliji, in pojavijo se nove besede, ki jih po moje slovenska poezija še nikoli ni imela, a želja, strast ali obsojenost na pisanje, kajti kamor prideš, se moraš izraziti - to je nekaj velikega. Nekateri mlajši, druga ali tretja generacija izseljencev so sicer že dvojezični, toda kljub temu: če ne govorim samo o literarnih vrednotah, je tu močno in pretresljivo pričevanje o obstojnosti slovenščine praktično na vseh kontinentih, razen v Afriki, pa tudi obstojnost ustvarjalne sle, ki je v večini primerov vezana na materni jezik.

S 3. STRANI

Vračanje...

Glasbeni kritiki pravijo, da spominja vaša glasba na slog mladega in "sončnega" Mozarta in da bi Čajkovski pisal prav tako kot vi, če bi živel danes. Kaj mislite o tem?

Take in podobne stvari rad slišim, saj je lepo biti v družbi "velikih". Ne zanima me, da bi pri svojem ustvarjanju naredil kaj novega, da bi bil edinstven, nekaj posebnega. Lepo je zame, če ljudje vidijo v moji glasbi povezavo s preteklostjo. Jaz namreč iščem prav to: povezovanje s preteklostjo. Ne moremo gledati samo naprej. Moderna družba in kultura sta že itak preveč usmerjeni v prihodnost; preradi pozabljamo, kar je za nami. Pomembno pa je se spominjati preteklosti, tudi ponavljati, saj se zgodovina pravzaprav stalno ponavlja. Če vemo, kako je bilo v preteklosti, bomo tudi bolje razumeli, kaj nas čaka v prihodnosti. Na neki način je zanimivo, da nam več pomeni prihodnost kot pa preteklost.

Med vašimi uglednimi mentorji sta tudi Berio in Donatoni. Kdo vas je najbolj zaznamoval?

Ni nikogar, ki bi me na poseben način zaznamoval. Več jih je. Vsak mi je dal nekaj, sploh vse, kar sem doživel v življenju, je prineslo svoje; tudi narodna glasba, tako kanadska kot slovenska in italijanska. Že doma sem imel note in igral, starši so peli. **Vrnite se k rojstnemu kraju. Imate še kaj sorodnikov na Jeremitišču?**

Ne, moj ded je živel tam in umrl l. 1976. Vseeno sem šel tokrat obiskat lepi zaselek. Zelo ga imam rad. Spremljam tudi dogajanje okrog Jeremitišča v zadnjih letih. In spet smo pri tem, kar sem pravil prej: pozorni moramo biti, da se ne osredotočamo samo na prihodnost in rušimo preteklost. Vem, da je tu v Evropi lahko težje, ker ima ta celina veliko starega. Tudi v Ameriki so že podirali preteklost, toda na novo so začeli upoštevati in vrednotiti preteklost. Zato upam, da se bo Jeremitišče ohranilo, da bodo lastniki lahko popravljali svoje lepe domačije in tako obdržali neokrnjeno lepoto kraja. To je najboljša pot.

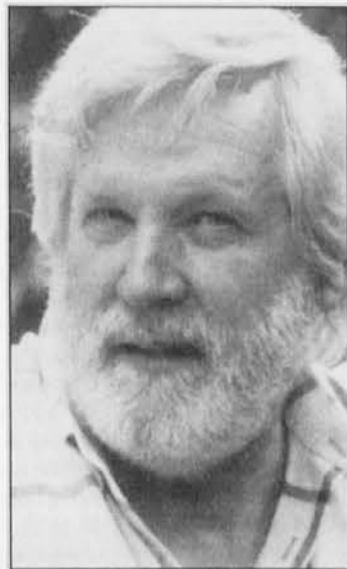
Goriški muzej / Na gradu Dobrovo Antološka razstava Roberta Faganela

Na gradu Dobrovo v Brdih bodo v soboto, 17. t.m., ob 20. uri svečano odprli veliko razstavo goriškega slikarja Roberta Faganela, in sicer pod naslovom *Likovni svet Roberta Faganela 1961-2003*. Po glasbeni točki profesorjev Slovenskega glasbenega centra Emil Komel, nastopila bosta Fabio Devetak na flavti in Here na Candolini na fagotu, ki bosta uvedla odprtje razstave, bo o pomenu razstave spregovoril direktor Goriškega muzeja Andrej Malnič, sledil bo pozdravni nagovor župana Franca Mužiča, nakar bo o umetniških slikah spregovoril naš urednik Jurij Paljk.

Odpri razstave goriškega umetnika Roberta Faganela pa bo tudi zaradi prisotnosti goriškega in novogoriškega župana ter njihovega kolega iz Šempetra in Vrtojbe ter drugih javnih delavcev z obeh strani državne meje dobilo tisti čezmejni in širši pomen, ki si ga prva večja pregledna razstava Roberta Faganela gotovo zasluži; tega se je zavedal predvsem prireditelj razstave Goriški muzej, ko je slovenskega umetnika iz Gorice povabil v prestižne razstavne prostore na Gradu Dobrovo. Goriški muzej je izdal tudi zbiranko likovnih del Roberta Faganela, pravzaprav dve, in sicer eno v slovenskem in drugo v italijanskem jeziku, ker bo v grajske prostore v Brda gotovo prišlo na razstavo veliko italijanskih ljubiteljev Faganelovega likovnega sveta.

O Faganelovi razstavi bomo seveda še poročali, prav pa je, da že sedaj povemo, da bo razstava na ogled čez vse poletje, do konca septembra, kot je tudi prav, da povemo, da bo umetnik razstavljal samo slike v tehniki olje na platno, in to od samih začetkov do danes, med njimi tudi izbor iz vseh ciklusov, ki so nastali na študijskih potovanjih po svetu; seveda na razstavi ne bo manjkalo Faganelovo uprizorjanje našega goriškega sveta.

Toplo vabljeni!

Kulturni dom / Likovna galerija Ars Akvareli Andreja Kosiča

Ob sedemdesetletnici našega goriškega podjetnika Andreja Kosiča, predvsem pa pretanjenega odslikovalca svojih občutij in vtisov iz narave, ki jo ima iskreno rad, saj v njej najde nenehen vir navdihov za svoje delo, bo na Goriškem pet likovnih razstav s izbiri iz njegovega bogatega likovnega dela.

Pravzaprav sta dve že odprti, in sicer so v Kulturnem domu v Gorici na ogled akvareli, ki jih je minulo sredo, 7. t.m., občinstvu pod naslovom *Intimne krajine* predstavil prof. Joško Vetrh, medtem ko so v likovni galeriji Ars prav danes, v sredo, 14.

t.m., odprli razstavo akvarelov pod naslovom *Nedorečeno* in je o njih spregovorila prof. Verena Koršič Zorn.

O prihodnjih razstavah, na katerih bo Andrej Kosič predstavil izbore iz vseh nizov svojega bogatega likovnega dela v vseh tehnikah izražanja, bomo še poročali in je zato prav, da tokrat povemo, zakaj so se goriški prireditelji odločili, da bodo na prvih dveh in tisti, ki bo v galeriji Artes v Novi Gorici, predstavili akvarele. Gre za preprosto dejstvo, da se je Andrej Kosič v akvarelu najdlje in tudi najbolj plodovito od nekdaj izražal, saj je ustvaril v tej zahtevni likovni tehniki v petdesetih letih svojega umetniškega dela ogromno nizov predvsem krajinskih vedut, pa čeprav je v tehniki akvarela odslikal tudi vrsto drugih tematik, na kar zgovorno kaže razstava v galeriji Ars, kjer umetnik predstavlja človeka v stiski, povsod samo človeka in to v nevsakdnjih, skorajda prozornih barvnih podtonih na vijoličasto modre barve.

Zanimivo je torej videti tako v Kulturnem domu kot v galeriji Ars, do kako visoke tehnične dovršenosti in odlične izraznosti je Andrej Kosič prišel, če seveda za trenutek odmislimo njegovo tiho umetniško nagovarjanje z videnjem narave, človeka, izbire krajin, ljudi in našega stavbarstva.

Intimen, globok notranji odnos do narave, soskladja človeka z njo, odnos do človeka in Stvarnika, vera v dobro in pošteno, izbira nežnih, nevsiljivih barvnih tonov, navidezna lahkotnost, ki pa izdaja trdno likovno kompozicijo, vse to in več so sestavine likovnega sveta Andreja Kosiča.

Priporočamo ogled razstav!

Za ohranitev urada za Slovence v zamejstvu

Komisija Državnega sveta za mednarodne odnose in evropske zadeve je na seji 7. maja obravnavala pobudo državnega svetnika dr. Zoltana Jana za ohranitev delovnih mest na državnih šolah s slovenskim učnim jezikom v Italiji. Komisija je po razpravi, v kateri so člani podčrtali pomen šolstva za ohranitev v Italiji živeče slovenske skupnosti, sprejela odločitev, s katero poziva Ministrstvo za zunanje zadeve, naj se na bilateralni ravni aktivno vključi v reševanje problematike za ohranitev delovnih mest. Poleg tega komisija poziva Mini-

strstvo za šolstvo, znanost in šport, naj pripravi primerjalno analizo položaja manjšinskega šolstva v Sloveniji in Italiji.

Sprejet je bil tudi sklep, naj DS pozove Vlado, da se ohrani Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu kot organ v sestavi Ministrstva za notranje zadeve. Urad namreč opravlja naloge, ki so izjemnega pomena za slovensko manjšino v sosednjih državah ter za izseljenke po svetu. Komisija ocenjuje, da je intenziven odnos Slovenije do izven meja živečih Slovencev eden ključnih elementov za uveljavljanje slovenske identitete, še posebej v času globalizacije in ob vstopanju v evroatlantske integracije.

Še vedno aktualen književnik Cankar v Cankarjevem domu

Društvo slovenskih pisateljev v sodelovanju s Cankarjevim domom že več kot desetletje prireja tradicionalna majska srečanja ob Cankarjevi literaturi in zaradi nje

Ko je minuli četrtek po pobočjih Rožnika padal večer, se je za okroglo mizo v Klubu Cankarjevega doma zbrala zanimiva družba, ki si je želela, da bi znova ugotovili, da je pisatelj Ivan Cankar, rojen 10. maja pred 127 leti, popoln avtor, predvsem pa še kako aktualen za današnje družbene in politične razmere. Pesnica Meta Kušar je gostila navdušena častilca pisatelja - slavista Iztoka Hoenna, ravnateljica Osnovne šole Šempas, ter slavistko Katjo Oblak, voditeljico obiskovalcev po Cankarjevi hiši na Vrhniki.

Iztok Hoenn je kot deček vdihaval sopare morosta, saj je svoja deška leta preživel na Brezovici. Odločil se je za študij slavistike in velik del študentskih dni namenil raziskovanju Cankarjevih krajev. Tako je z motorjem prevozil dobršen del osrednje Slovenije, odpravil pa se je tudi na Dunaj in na tamkajšnjem Otakringu sestavljal mozaik podobe o Cankarju človeku in literatu. Zaradi njegovega uro in pol dolgega predavanja o Ivanu Cankarju, s katerim je obiskal dobršen del slovenskih šol, bi ga lahko označili za začetnika zdaj tako popularne kulturne vzgoje. Poudarja, da je najlepši odziv doživel prav med zamejskimi učenci in dijaki ter v študentskem domu Korotan na Dunaju, kamor ga je povabil pater Tomažič.

Potem ko je pred tridesetimi leti postal ravnatelj, se seveda ukvarja z drugačnimi papirji ...

Katja Oblakova vsako leto nagovori približno 7000 ljudi, ki pridejo na Klanec; svojo pripoved o Ivanu Cankarju prilagodi poslušalcem: mlajši jo poslušajo kot zgodbo, starejšim poskuša obuditi ali nadgraditi znanje in vedenje o največjem slovenskem pripovedniku in dramatik. Pri svojem delu ugotavlja, da so otroci do petega razreda izjemno motivirani in zbrano poslušajo pripoved, čeprav Cankarja praktično (še) ne poznajo. Z njim se učenci slovenskih šol prvič srečajo v šestem razredu, pa še to samo z eno pripovedjo. Starejše učiteljice to rešujejo s fotokopiranjem starih beril. Katja Oblak je poudarila, da so najbolje pripravljene in redni gostje zamejski osnovnošolci.

Iztok Hoenn je razmišljal o razlogih, zakaj je Cankar izginil iz učbenikov in učnih programov. »Res je, da imamo veliko sodobne mladinske literature, res pa je tudi, da so v naši družbi prevladale drugačne vrednote, kot so bile tiste, o katerih je razmišljal Ivan Cankar. Pa vendar je njegova literatura v razmerah »slatinsko-ameriškega kapitalizma«, kakršen vlada ta hip v Sloveniji, še kako aktualna, čeprav ne Maksov ne Ščuk ni več, Kantorjev pa vse več ...«

Na tem mestu se je k besedi oglašil Tone Kuntner - z mogočnim »Narod - enkrat blagoslovljen, devetkrat obsojen ...« je pravzaprav uvedel okroglo mizo - in zbranim predstavil svojo izkušnjo iz Buenos Airesa, kjer ga je na tamkajšnji osnovni šoli Franceta Balantiča pozdravil osemletni deček z besedami: »Pozdravljeni vi, ki prihajate z nebes pod Triglavom!« Skozi to izkušnjo je opozoril na to, da se Slovenci, ki dandanes tako zelo površno živimo in tudi otroke vzgajamo v površnosti, bojimo domovinske vzgoje, pri kateri so Cankarjeve besede o domovini izjemno gradivo; po Kuntnerjevem mnenju so te besede ključne za včerajšnji, današnji in prihodnji čas.

Dušan Rogelj

NA REŠETU

Slovenščina - moj jezik

Značko s tem napisom sem dobila pred leti na Koroškem in nanjo sem se večkrat spomnila ob poslušanju oddaj ta teden.

Nikoli nisem mogla razumeti študentarje, kako se lahko uči ob poslušanju kake kričeče glasbe in s stalnim brbljanjem raznih voditeljev oddaj v podlagi. Jaz namreč lahko delam nekaj umskega samo ob kaki umirjeni glasbi, pri govornih oddajah pa si ne morem kaj, da jim ne bi takoj prisluhnila: moja misel se osredotoči na to, kar slišim. Zato ob radiu lahko samo kuham, pospravljam, likam ..., obenem pa sprejemam informacije, razmišljam, preverjam

svoja stališča, itd. V tej ali oni obliki prihajajo na dan v raznih oblikah problemi v zvezi z jezikom, ki me silijo, da razmišljam o rabi slovenščine, o dvojezičnosti, o kulturni identiteti.

Na primer - uporablanje tujk. Pred kratkim se je vnela v neki družbi zelo živahna debata o vdiranju tujk v govor in celo v literaturo. Večina je bila odločno proti tujkam, češ da je njihova uporaba znak miselne lenobe oziroma omalovaževanje slovenščine. Meni se uporaba splošno uveljavljenih tujk sploh ne zdi greh, a v ognjevitem zagovanju nasprotnega stališča sogovornikov skoraj nisem prišla do besede. Zato so me kar

pomirile besede Diomire Fabjan Bajc, ki v svojih *Minutah za boljši jezik* te tujke imenuje evropeizme in jih sprejema kot del naše kulture. Že nekajkrat se je tudi obregnila ob naslov debele knjige *Slovar tujk*, ki smo jo pred kratkim dobili, saj se ji zdi nemogoče, da bi Slovenci sploh mogli imeti toliko tujk. Po njenem mnenju gre za besede tujega izvora, ki so prodrlje tudi v druge jezike, a jih ti nimajo za tujke. Seveda pa morajo biti rabljene v pravilnem pomenu in ne smejo spodkopavati strukture jezika.

Na primer - odnos do jezika, problemi v zvezi z dvojezičnostjo. V prispevku slovenske televizije ob podelitvi nagrade Vstajenje me je takoj pritegnila izjava nagrajenca Jožeta Blajsa, ko je dejal, da čuti poleg ljubezni

tudi dolžnost do slovenščine. To svoje gledanje na jezik je potem poglobil in razširil v intervjuju, ki je bil objavljen v prejšnji številki NG. Njegova izjava "Zame je jezik nekaj zelo emocionalnega" je skoraj enaka izjavi "Zame je slovenščina čustveni jezik", ki sem jo slišala v četrtkovem *Pogovoru sredi dneva*. Izrekla jo je defektolog in logoped Martina Ozbič, ki se je pogovarjala z voditeljico oddaje Vido Valenčič o raznih težavah pri razvoju otrok. Zame je bil najbolj zanimiv osrednji del pogovora, v katerem je Ozbičeva govorila o razvoju govornih sposobnosti in razčlenila različne oblike in stopnje dvojezičnosti. Potrdila je tudi moje prepričanje, da je dvojezičnost velik plus, a je lahko - za otroke s problemi - tudi

minus. Glede večjezičnosti v zgodnji otroški dobi (npr. angleški vrtec) pa je bilo njeno stališče precej odklonilno, ker je poudarila, da je za otoka obremenjujoče sprejemati ne samo nov jezik, ampak tudi nov način mišljenja, čustvovanja, tradicij, itd., ki ga skupno z jezikom sprejema. Predvsem se mi je zdela pomembno njeno mnenje, da mora biti pri otroku vsaj ena jezikovna struktura dodelana. Od tu mora vsakdo graditi naprej. Že prej omenjeni Jože Blajs je v svojem intervjuju zapisal misel, ki velja za vsakega izmed nas: Če jezika ne bomo bolj negovali, če nam jezik ne bo neka posebna srčna zadeva, ... potem se bojim, da bo počasi popolnoma izginil iz teh krajev.

NLP

Postanimo...

"Od vas, ki vodite delo v kulturnih ustanovah v Italiji, bi namreč rada dobila čimveč predlogov, pobud, predvsem pa bi rada spoznala vaše težave, konkretne potrebe, ki jih bomo lahko vključili v nacionalni program", je dejala Rihterjeva in nadaljevala svoje razmišljanje pred sestankom s trditvijo, da se sama še kako zaveda pomena Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, "ki bo tak, kot je, tudi v prihodnje ostal, saj mora tudi ob vstopu Slovenije v EU ostati aktiven." To v odgovor krovni organizaciji, ki sta po nič kaj spodbudnih vestih iz Ljubljane, zahtevali ohranitev sedanje politične in izvršilne vloge Urada.

Nadalje je Rihterjeva poudarila pomen slovenske manjšine v Italiji, ki mora biti tudi v novih časih aktivna in čimbolj dejavna, da bo kos izzivom, saj bo vstop Slovenije v EU zagotovo pomenil novost, ki pa bi morala biti pridobitev tudi za slovensko skupnost v Italiji. Rihterjeva je tudi naglasila, naj si slovenska manjšina prizadeva, da bi postavila z matično državo nove, bolj plodne odnose. Tudi zato se je zavzela za konkretne pobude in predloge, za nove akcije in tudi za čimboljši razvoj kulture v slovenski manjšini v Italiji.

"Med vami sem zato, da vas poslušam, da vaše konkretne predloge, ocene, tudi kritike poslušam, si jih zabeležim, jih posredujem slovenski vladi, da skratka skupaj z vami najdemo rešitve, ki bodo v prid tako vam kot tudi slovenski državi," je povedala Rihterjeva, nakar so spregovorili predstavniki slovenskih organizacij in kulturnih društev, ki so se ministrici najprej zahvalili za obisk, predvsem pa je velika večina poudarila dejstvo, da se slovenska narodna manjšina v Italiji zaveda pomena a tesnih vezi in seveda vsakršne, tako gospodarske kot tudi politične pomoči Slovenije.

Na srečanju je bila ministrica pragmatično zelo povedna, ko je dejala, da morajo Slovenci v Italiji za svoje težave najti sami rešitve, seveda v sodelovanju z njenim ministrstvom in z Uradom za Slovence. Večkrat je ponovila, da sta za slovensko vlado sogovornici le krovni organizaciji, v okviru katerih se morajo iskati rešitve in tudi predlogi za nove oblike sodelovanja, ki bi po njenem mnenju morali biti bolj partnersko sodelovanje kot pa samo finančna in drugačna pomoč matice manjšini.

Janez Povše je pozval k miselnemu preskoku paritetnega obravnavanja zamejstva z matico, da bi imeli svoje

predstavnike v vladnih telesih, kjer se govori tudi o zamejstvu. Damjan Pavlin je v vidiku nove EU pozval k vrednotenju našega prostora, ki je potreben pozornosti in sodelovanja z matico za okrepitev obmejnega prostora. Ace Mermolja je izpostavil vprašanje sposobnosti vpliva ministrstva za kulturo pri vladi za grajenje enotnega kulturnega prostora, ker se ob mejah že ustvarjajo nevarne razdalje. Obenem se je zavzel za slovenski kulturni center v Trstu in večnamenski center v Benečiji. Igor Komel je podčrtal skrb za najmlajše, Drago Štoka pa je dejal, da so kulturne in gospodarske investicije v zamejski prostor nujne in vredne (prav vse evropske države to danes že počenajajo), saj bo prav ta eden največjih izzivov Slovenije v skupni Evropi. Damijan Hlede je izpostavil pomen glasbenega šolstva, povabil je ministrstvo na skupno omizje, izpostavil pa je še neresen problem slovenskega odseka pri konservatoriju Tartini. Riccardo Rutar je spregovoril o

nevidnosti RTV Slovenije in izpostavil željo po skupnih pobudah, ki bi dale novega zagona Benečiji. Nives Kosuta je dejala, da je prioriteta v izobraževanju kadrov in v vprašanju, kako ohraniti teljudi v našem prostoru. Težave SSG, ki samo kot najemnik Kulturnega doma v Trstu ni sposobno rešiti svojih težav, je izpostavil Filibert Benedetič, ministrica pa je izrecno dejala, da "Slovenija, slovenska vlada in moje ministrstvo nimata nobenih odgovornosti za propadanje Kulturnega doma, če ni rešeno vprašanje lastnika, ki mora edini nositi odgovornost in biti edini sogovornik, s katerim bomo v sodelovanju z Uradom za Slovence v zamejstvu in po svetu gotovo našli ustrezno rešitev." Benedetič je izpostavil še drugi, prav gotovo temeljni problem naše skupnosti: šolstvo. Franka Žgavec je opomnila na problem stalnega premeščanja uslužbencev na Uradu. O šolstvu in o vlogi kulturnega društva v Kanalski dolini je govoril Rudi Bartaloth. V debato se je vključil tudi Rudi

Pavšič z mislijo, da je treba urediti sistem obnašanja do Ljubljane, treba je izdelati skupne načrte in nato nastopiti enotno preko dveh krovnih. Vsaka druga pot le skazi moč teh organizacij. O Kulturnem domu pa je pribil, da je družba Dom (in torej SKGZ) pripravljena takoj odstopiti lastništvo, obenem pa je postavil na mizo celotno problematiko "manjšinske" imovine. Marko Tavčar je predstavil delovanje Zadruga Goriška Mohorjeva, Zorko Harej pa je izpostavil problem identitete v novi Evropi. Marko Kravos se je obregnil ob pozornost, ki jo kaže matica do nas. Posege je zaključila generalna konzulka z ohrabrujočo mislijo, da bo pomoč, v taki ali drugačni obliki, vedno prihajala v naše kraje.

Srečanje je nedvomno služilo kot dobra podlaga za nadaljnje sodelovanje (ministrica je napovedala okroglo mizo v Ljubljani, katere se bodo udeležili tudi predstavniki slovenske vlade). Delovni sestanek pa je bil mestoma preveč "računovodski". "Predložite

načrte za natečaje!", so pogosto slišali predstavniki naših organizacij: "Rabimo konkretne zadeve: kdo bo projekt izpeljal, koliko stane in kdaj ga bo kdo izpeljal."

Že res, da je danes brez predstavitev projektov javni denar nedosegljiv, vsak projekt pa je lahko resnično učinkovit le v širše zasnovani strategiji. O teh pogledih na vsakdan obmejnega prostora pa je bilo bolj malo povedanega. Če smo po eni strani razumeli posege ministric kot zelo konkretne, saj nas je dobesedno vabila k sodelovanju, pa se po drugi strani tudi upravičeno sprašujemo, koliko moči ima še v sebi slovenska skupnost v Italiji, da bo kos novim izzivom, gotovo naša kulturna srenja ne bo zmogla rednega kulturnega dela brez pomoči iz matice in to ne samo denarne pomoči! Del slovenskega naroda, ki živi izven meja Slovenije, ni namreč nikakor primerljiv s tistim v matici. Izpostavljen je mnogoterim pritiskom, prevzema si bremena, o katerih v matici niti ne vedo, da obstajajo, in igra pravo vlogo branitelja meja, obenem pa enkratnega kulturnega posrednika.

Brez manjšine je ranljivost matice stokrat večja!

In tega se morajo v Ljubljani zavedati in primerno ukrepati, drugače bo po njih, pravzaprav po nas vseh! Ne prosimo vbogajme, skupno hočemo delati za našo stvar, za katero smo se že v preteklosti žrtvovali.

Barkovlje / Konec dvoletnega tečaja za zborovodje

S pogledom v prihodnost

"Kdor se ukvarja z glasbo, ima sonce v sebi." Tako je poslušalce in številne izvajalce petkovega koncerta, ki so se zbrali v cerkvi sv. Jerneja, nagovorila predsednica kulturnega društva Barkovlje, gospa Vera Poljšak, gostiteljica večera z naslovom *Zborovodje s pogledom v bodočnost*.

Glasbena matica in barkovljansko društvo sta 9. t.m. poskrbela za nenavaden nastop, katerega protagonisti niso bili direktno izvajalci, temveč njihovi dirigenti. Občinstvu se je namreč predstavilo skupno osem zborovodij (v prvem delu sedem). Po dveh letih zborovodskega tečaja, ki ga je priredila naša glasbena šola v sodelovanju z ZCPZ in ZSKD, je obiskovalce čakala še zadnja preizkušnja. Bogdan Breclj, Peter Pirih, Mikela Šimac, Erik Kuret, Cinzia Sancin, Ada Škampre in Mira Fabjan so v takem vrstnem redu pokazali zbranemu občinstvu sintezo nabranega znanja. Nastop je bil torej vrh ledene gore oz. številnih vaj in predavanj, ki so jih vodili priznani glasbeniki in zborovodje. Dirigiranja so se učili pri prof. Riti Noskovi, vokalne in telesne tehnike pri prof. Aleksandri Pertot, harmonije in glasbene analize pri prof. Hilariju Lavrenčiču. V dopolnilo pa so potekala še tematska srečanja z uglednimi profesionalci iz matice in zamejstva.

Sodelovanje med predstavniki obeh strani meje, ki so ji že šteti dnevi, je bila posebnost na novo zaživele zborovodske šole. Tečajniki so prihajali namreč tudi iz Seanožec, Nove Gorice in Sežane, tako da se je že leto oz. dve pred vstopom Slovenije v Evropsko unijo dejansko začela gradnja enotnega kul-

FOTO KROMA

turnega prostora. Navdušenje ravnatelja naše osrednje glasbene ustanove, Bogdana Kralja, nad iniciativo je bilo veliko tudi zato, ker se je Glasbena matica po petnajstih letih ponovno posvetila problemu izobraževanja zborovodskega kadra, da bi poskrbela za dirigentski podmladek, tistim pa, ki imajo za sabo že večletno izkušnjo, da bi dala možnost dodatnega izpopolnjevanja.

Župnijski mešani pevski zbor Kapela iz Nove Gorice je pod taktirko tečajnikov in ob orgelski spremljavi Terezije Paljk zapel dela za naše kraje neobičajnih avtorjev: najprej *Kyrie* iz Sattnerjeve *Missa Serafica* in pa celotno Rihovskovo *Missa Loretta*, ki je tretja od 27 latinskih maščeskega mojstra Vojtecha Rihovskega (1871-1950), bolj znanega pod psevdonomom Dubsky. Zborovodje so ne glede na starost prepričljivo in gotovo izpeljali svojo vlogo, pri vsakem pa je bil viden osebni pečat, ki je dodatno oplemenitil posamezen nastop.

"Zborovodje s pogledom v bodočnost" je bila misel, ki je povezovala ves koncert. V njej se je skrivala tudi želja, da bi bila bodočnost tečajnikov in njihovih skupin po-

dobna sedanosti najbolj uglednega in uspešnega mešanega zbora na Tržaškem ter njegove duše, dirigenta Janka Bana. Pevci Jacobusa Gallusa so odprli svoj nastop z Galusovima motetoma *Facta est cum multitudo angelo* za mešano zasedbo in *Pueri concinite* za žensko. Dalje je mogočno zazvenel Mendelssohnov psalm *Richte mich, Gott*, ki je že več let sestavni del zborovega repertoarja. Prisluhnili smo tudi *Ave maris stella*, ki jo je leta 1898 posrednjeveški melodiji priredil norveški skladatelj Edvard Grieg, Kogojevemu *Večernemu zvonu*, iz pravoslavne zakladnice pa *Bogorodici devo S. Rahmaninova*. Zbor je za občinstvo pripravil še Gruberjevo *Ave Marija*, Merkujevega *Pater noster* in velikonočno *Jesus je od smarti ustau*. Na koncu pa je zadonel Kratochvilov *Amen*. Nagrada publiki za navdušeno ploskanje je bila še uspavanka *Kolisanka*.

Gospa Vera Poljšak je svoj uvodni pozdrav zaključila z željo, da bi bilo v nadaljnjem delovanju tečajnikov veliko 'sončnih' dni, polnih zadovoljstva na glasbenem področju. Če bodo vztrajali po začrtani poti, jih bo najbrž veliko. (AL)

Škedenj / Predstavitev knjige o ljudskih pesmih

Ljubca moja, kaj si strila

Ljubca moja, kaj si strila: to je naslov knjige o ljudskih pesmih iz Škedenja in Kolonkovca, ki so nastale med leti 1900-11, zbrala pa sta jih Pier Paolo Sancin in Dušan Jakomin. Svojo predstavitev občinstvu je knjiga doživela v petek, 9. maja, v prostorih Doma Jakoba Ukmarja. Delo obsega 80 strani, poleg začetnega uvodnega besedila v slovenščini in italijanščini zasledimo zelo bogat fotografski del ter besedila in note pesmi. V petek zvečer je občinstvo imelo tudi možnost prisluhniti nekaterim pesmim iz zbirke same, saj jih je baritonist Aldo Žerjal zelo občuteno zapel ob klavirski spremljavi Gregorja Bizjaka.

Avtorja sta v uvodnem delu razložila, kako so te pesmi nastale. Konec 19. stoletja se je namreč razširila navada glasbenih natečajev in to je prišlo tudi v Trst z natečajem tržaških pesmi, kasneje pa tudi v takrat še vaški Škedenj, kjer je imelo svoj sedež

društvo Velesila. Avtorji teh pesmi večinoma niso bili skladatelji, glasbene umetnosti so se učili le kot samouki in so zaradi tega bile pesmi izredno melodične in preproste. Tudi njihova vsebina je tipično ljudska, saj opeva ljubezensko tematiko, fantovske, dekliške in vinske motive, ritem pa je v glavnem valček, mazurka ali koračnica. Prav zaradi vseh teh značilnosti so bile te pesmi izredno priljubljene med ljudstvom in so se v letih tudi ohranile. Na predstavitvenem večeru je spregovorila tudi g. Alma, hčerka enega teh skladateljev, ki se je spominjala svojega očeta, prav tako samouka. V kasnejših letih so številne skladbe, iz strahu pred fašisti, morali zažgati, njihove melodije pa so ostale žive med škedenjskim ljudstvom in se tako tudi ohranile. Gospa Alma je zelo živahno in veselo v obeh jezikih pripovedovala o takratnih časih, ko je bil Škedenj še

vas in ko so starši svoje otroke učili te pesmi in ob njih tudi plesali. Po glasbenem intermezzu je spregovoril tudi predstavnik založniške hiše Bruno Rossi, ki si je ob ustanovitvi svoje založbe z ženo postavil ta cilj, da bo podpiral in širil glasbeno in vsestransko kulturno dediščino Dežele FJK. Namen njegove založbe Pizicato ni torej komercialen, ampak zgolj ljubiteljski, saj je bil založnik zelo ponosen nad dejstvom, da lahko izda tako knjigo, ki ohranja in širi kulturo ljudstva. Komizju je g. Jakomin ob koncu povabil še domačinko, ki se je rodila prav v času, ko so te pesmi nastajale. G. Marija je sicer malo sramežljivo, a obenem zelo pogumno nastopila in zapela pesem *Temna noč se je storila* ter s tem izzvala celotno publiko, ki ji je nato priskočila na pomoč in vsa dvorana se je združila v petju domačih slovenskih ljudskih pesmi. (JC)

RADIJSKI ODER

vabi na podelitev nagrad zmagovalcem 3. natečaja za radijsko igro in na recital

Z BORISOM PAHORJEM SKOZI PROSTOR IN ČAS.

Sodelujejo udeleženci tečaja lepe govornice 2002-2003 in Mešani pevski zbor Glasbene matice pod vodstvom Aleksandre Pertot.

Večer bo v torek, 20. maja, ob 20.30 v dvorani Narodnega doma v Trstu.

22. kongres v Narodnem domu v Trstu in v Nabrežini

SKGZ: Z močjo prihodnosti

Pod geslom Z močjo prihodnosti se je v Narodnem domu začel 22. deželni kongres Slovenske kulturno-gospodarske zveze, na katerem so najprej izvolili predsedstvo kongresa in podelili priznanja. Najvišje priznanje, odličje boja in dela, so podelili zaslužnim članom svoje organizacije in drugim, ki so se izkazali v življenju manjšine. Med trinajstimi nagrajenci je bil bivši slovenski predsednik Milan Kučan, ki se je v zahvali dotaknil "nelahkih let svojega predsedovanja matični domovini vseh Slovencev" in dejal, da je "iskreno vesel, če ste v mojem prizadevanju za dobrobit vseh Slovencev, zato tudi vas, dragi zamejci, prepoznali tudi sicer majhen kamenček, kar je vsekakor moj doprinos bil, pri izgradnji velikega mozaika sožitja in prizadevanja za novo Evropo miru". Kučan je še dodal, da si je s svojimi italijanskimi kolegi vedno prizadeval za reševanje težav Slovencev v Italiji.

Predsednik SKGZ Rudi Pavšič je v poročilu dejal: "Skorajšnje članstvo Slovenije v EU bo tudi za naš prostor pomenilo epohalni zaspek ter nam narekuje nove in različne predstave, ki jih imamo o sebi. Skratka, sili nas iz tradicionalnih miselnih struj, ki mnogokrat vodijo naše organizirano življenje." "Če želimo kot Slovenci ohraniti našo identiteto v novih, evropskih dimenzijah, potem je potrebno, da postorimo nekaj bistvenih korakov v smeri prekoračitve neživ-

FOTO KROMA

ljenjskih plotov, obenem pa ne smemo venomer iskati v drugih razlogov za naše težave. Zarisati moramo strategijo za prihodnja desetletja. Poiskati moramo prioritete in znati jih moramo realizirati. V tem smislu smo skupaj s Svetom slovenskih organizacij organizirali Programsko konferenco," je dejal Pavšič in podčrtal izjemen pomen sodelovanja med SKGZ in SSO na vseh ravneh.

Pavšič je novo obdobje, ki je pred slovensko manjšino, predstavil kot izziv, ker po njegovem mnenju integracija še ne pomeni homologacije. Slovenska manjšina mora torej ohraniti svojo samobitnost, ki mora priti do izraza na vseh ravneh življenja. "Vstop Slovenije v EU bo tudi za nas zgodovinski dogodek in priložnost za nove, kvalitetnejše in uspešnejše medsebojne odnose," je dejal Pavšič in še zadržal, da mora slovenski nacionalni program "nujno zaobjeti ves slovenski narod in Sloven-

ce, in ne le tistih, ki živijo znotraj državnih mej Slovenije".

Pavšič je poudaril tudi izjemen pomen sprejetja zaščitnega zakona in se zavzel za večjo odprtost tudi v Trstu, ki ostaja v primerjavi z Gorico s svojo desnosredinsko vlado slovenski manjšini nenaklonjen. V nasprotju s Trstom je izpostavil sodelovanje med Novo Gorico in Gorico, saj je model dveh Goric postal zanimiv za vso Evropo. "Takšno sodelovanje odpravlja v ljudeh strahove, ki so se navzoči in ki preprečujejo normalno in resnično sodelovanje večine in manjšine".

Kongresa se je udeležil tudi italijanski minister za odnose s parlamentom Carlo Giovanardi, ki je poudaril, da morajo biti narodne manjšine "bogastvo vseh in za vse". Opozoril je tudi na nove integracijske procese, ki spreminjajo tako italijansko kot evropsko družbo in bodo tudi slovensko družbo: "Učiti se torej mora-

mo iz preteklosti in zaživeti v medsebojnem spoštovanju in sožitju".

Pozdrave zunanjega ministristva in ministra Dimitrija Rupla je prinesel državni sekretar na MZZ in vodja Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Črtomir Špacapan, ki je poudaril velik pomen sodelovanja med obema krovnicima organizacijama Slovencev v Italiji in dejal, da bo vstop Slovenije v EU "za vse nas dobro dejanje".

Slovenijo sta na kongresu SKGZ zastopala še generalna konzulka Jadranka Šturm Kocjan in konzul Miha Vilar, navzoči pa so bili še številni ugledni gosti, med njimi evropski parlamentarec Mitja Volčič, senator Miloš Budin in predsednik Unije Italijanov iz Istre Maurizio Tremul.

V pozdravu je predsednik SSO Sergij Pahor poudaril pravilno pot iskanja dialoga med krovnicima organizacijama. Pritožil se je, da morata SSO in SKGZ večkrat stopiti na zahtevno področje politike, ker so stranke odsotne in opozoril na krivični odnos, ki ga ima do manjšine naša Dežela, za goste iz Slovenije pa podčrtal pomen Urada za Slovence.

V soboto se je kongres nadaljeval v dvorani SKD Igo Gruden v Nabrežini. Delegati so prisluhnili tajniškemu poročilu Jole Namor, nakar je sledila razprava, v katero so posegli tako kulturniki kot gospodarstveniki in politiki vseh tistih strank, v katerih se prepoznajo člani SKGZ.

OBVESTILA

SKD BARKOVLJE vabi v petek, 16. maja, ob 20.30 na predvajanje Študentskih kratkih filmov in televizijskih dram Martina Turka. Vabljeni!

SSG VABI v soboto, 17. maja, ob 21. uri v Kulturni dom Alberta Sirka v Križu in v nedeljo, 18. maja, ob 21. uri v Kulturni dom na Proseku na ponovitvi veseloigre Jake Štoker *Moč uniforme* v režiji Maria Uršiča. V glavni vlogi nastopa Adrijan Rustja.

V NEDELJO, 18. maja, bo devet otrok, oblečenih v nošah, stopilo ob 11. uri prvič k obhajilni mizi v cerkvi sv. Jerneja v Barkovljah.

OPENSKA DEKANJA vabi v sredo, 21. maja, ob 20.30 v Marijanišče na Opčinah na razširjeno dekanjsko sejo. Vabljeni duhovniki, člani komisij škofijskega zborovanja, člani župnijskih svetov in sodelavci.

IZLET V Strunjan in Piran bo v ponedeljek, 26. maja. Prirreja ga Klub prijateljstva. V Strunjanu bo g. Jože Špeh daroval sveto mašo v čast Mariji, v Piranu si bomo ogledali obnovljeni starodavni minoritski samostan. Prijave od 8. do 17. maja oz. do zapolnitve mest v večernih urah na tel. št. 040

43194 (Martelanc) in 040 225468 (Puntar) ali osebno v ul. Donizetti 3 v dvorani ali pred dvorano v 1. nadstropju od torka, 13., do četrta, 15. maja, od 11. do 13. ure ter od 15. do 17. ure.

KRUT PRIREJA tečaj masaže dojenčka in starejšega otroka, ki bo potekal v drugi polovici maja. Vodila ga bo dipl. fizioterapevtka Karin Vitez. Vpisovanje in informacije na sedežu, ul. Cicerone 8, tel.: 040 360072.

ŽUPNIJA PROSEK vabi vse ljubitelje astronomije na srečanje, ki bo v četrtek, 22. maja, ob 20.15 v župnijski dvorani, v sodelovanju z Astronomskim kulturnim krožkom Trst. Naslov predavanja: *Ali smo sami v vesolju?* Predava g. Edi Bogatec. Po predavanju ogled zvezdnega neba s teleskopom. Vabljeni!

ŽUPNIJA PROSEK vabi v četrtek, 29. maja, ob 20. uri na predavanje prof.dr. Jožeta Krašavca *Globalizacija in etika v Svetem pismu*. Vabljeni!

DAROVI

ZA CERKEV v Bazovici: namesto cvetja na grob pokojni Mariji Pečar darujeta Tatjana in Antek Terčon 20,00 €.

V Tržaški knjigarni

Razstava idrijskih čipk

FOTO KROMA

V sredo, 7. maja, je bila v Tržaški knjigarni otvoritev razstave idrijskih čipk (odprta bo do 21. maja). Po pozdravu Vinka Ozbiča, enega od dveh upravnikov knjigarne, je prof. Tomaž Pavšič občuteno predstavil to dragoceno obrt. Dejalo je, da čeprav v Idriji klekljajo že tristo let, se je ta umetna obrt razmahnila šele v zadnji četrtini 19. stoletja. Tedaj je Idrija, tudi s podporo Dunaja, dobila svojo čipkarsko šolo, ki še vedno deluje. Pomembna utemeljiteljica idrijske čipke je bila pred stotridesetimi leti Ivanka Ferjančič, mlada Idrijčanka, ki jo je Dunaj z dekretom poslal poučevat klekljanja čipk na Tirolsko.

Idrijska čipka je zelo znana širom po svetu. O njej je bilo že veliko napisanega. V knjžnicah lahko najdemo stare ali nove izdaje del v flamščini, angleščini, nemščini ali pa v drugih jezikih, ki jo obravnavajo. Klekljanje pa je postalo za rudarske družine dodatni vir sicer skromnega zaslužka. Kljekljale so predvsem žene idrijskih knapov. "Bili so to vztrajni in žilavi možje, zvesti svojemu poklicu in ponosni nanj," je zapisano v knjigi, ki je izšla ob 500-letnici rudnika. "Z vso očetovsko skrbjo so bedeli nad svojimi skrom-

nimi domovi in družinami. Žuljavo otopelost so znali razvedriti z iskričim in dobrodušnim humorjem. Od nekdaj so bili vneti tudi za napredek skupnosti in dovezni za kulturne dobrine. Cenili so izobrazbo in omogočali šolanje svojim otrokom. Njihove matere, žene in hčere pa so nad temino rovov klekljale snežno-bele čipke. Tudi zanje."

O podjetju Lapajne, ki je razstavo priredilo, je spregovoril Peter Lapajne, kako se kleklja pa je mojstrsko pokazala gospa Helena Poljanec. S svojo soprogo Vando vodi gospod Peter podjetje in tako nadaljuje dejavnost, ki jo je v zadnjih desetletjih 19. stoletja uspešno pričel njegov prednik Franc Lapajne. Naj dodamo, da so iz družine idrijskih Lapajnetov izšli pomembni kulturni delavci, med temi Dragotin Lapajne, ki je bil kot idrijski župan glavni pobudnik za ustanovitev idrijske realke pred sto leti. Kot je znano, so iz slavne idrijske realke od ustanovitve leta 1901 pa do leta 1926, ko so jo fašistične oblasti ukinitile, izšli številni pokončni, sposobni in zaslužni možje.

Razstavo sta obiskali tudi slovenska ministrica Andreja Rihter in generalna konzulka Jadranka Šturm Kocjan.

Narodni dom / Zaključni nastop tečajnikov Radijskega odra

Z Borisom Pahorjem skozi prostor in čas

Radijski oder skrbi za negovanje slovenske besede, ki jo širi ne samo preko radijskih valov, s televizijskih zaslonov (sinhronizacija risank, oddaja Iz sanje...beseda) in z odrskih desk (že peto leto je priredil abonma za otroke in družine Gledališki vrtiljak), pač pa tudi s t.i. tečajji lepe govornice. Ti so namenjeni vsem, ki se poklicno ali ljubiteljsko ukvarjajo s slovensko govornico, pa tudi tistim, ki bi se iz čiste ljubezni do lepe besede radi naučili pravilne dikcije in vsega, kar spada k lepi slovenščini.

Tudi letos je RO na začetku šolskega leta organiziral tečaj lepe govornice. Kot vedno bodo tečajniki pokazali, kaj so se naučili: nastopili bodo na zaključni produkciji, ki bo letos posvečena pisatelju Borisu Pahorju. O tem smo se pogovorili s članico RO in mentorico tečaja lepe govornice Matejko Maver.

Kako ste si zamislili program večera?

S kolegicama Majo Lapornik in Lučko Susič smo si zamislile večer z naslovom *Z Borisom Pahorjem skozi prostor in čas*. Zdelo se nam je namreč primerno, da posvetimo večer pisatelju ob njegovi bližajoči se 90-letnici. Za recital smo izbrale različne od-

lomke iz Pahorjevih del, ki so postavljena v različni čas in v različni prostor. Gre torej za prizore iz njegovih knjig, ki se dogajajo npr. v Franciji, Trstu, Afriki... in preko katerih doživimo zgodovino naše skupnosti v različnih obdobjih, npr. pred vojno, med vojno, po njej... Poleg slušateljev letošnjega tečaja bo večer oblikoval še Mladinski mešani pevski zbor Glasbene matice, ki ga vodi Aleksandra Pertot.

Večer bo tudi slovesen zaključek sezone, v kateri je RO izvedel kar nekaj uspešnih projektov, med temi je gotovo tečaj lepe govornice.

Tečaj je kot običajno trajal od novembra do maja, in sicer enkrat tedensko po 2 uri. Začeli smo z okroglo mizo o rabi slovenščine v javnosti: oblikovali so jo Nataša Sosič Fabjan, Majda Kavčič Baša in prof. Jože Faganel. Med letom pa smo imeli še eno predavanje, in sicer o vplivu italijanščine na slovensko govornico. Predavanje je imela prevajalka Diomira Fabjan Bajc. Sam tečaj sva vodili Maja Lapornik in jaz, za otroke pa Lučka Susič. Novost letošnjega tečaja je bila prav ta, da smo poleg dveh skupin

odraslih imeli še skupino otrok. Ta skupina se je delno oblikovala tudi kot posledica navdušenja nad enotedenskim gledališkim tečajem, ki smo ga priredili lani junija v Marijanišču na Opčinah. Otroci bodo nastopili na Pahorjevem večeru, poleg tega pa so začeli pripravljati tudi otroško igrice. Pravzaprav je predstavljala ta skupina tudi največji uspeh letošnjega leta. Ostalih, starejših tečajnikov je bilo sprva presenetljivo dosti, žal pa smo doživeli precejšen osip. Vsekakor so do konca vztrajali tisti, ki jih je tečaj res zanimal. Skupina je bila precej nehomogena bodisi po zanimanjih kot po predpripravi in tudi po starosti. Zato je bilo včasih delo precej zahtevno.

RO je letos razpisal tudi natečaj za izvorno radijsko igro. Na večeru v Narodnem domu boste tudi nagradili zmagovalce...

Ja, zelo smo veseli, da je med nagrajenci tudi delo dveh mladih zamejcev. Namen Radijskega odra je bil prav ta, da spodbudimo zamejske avtorje k ustvarjalnosti. Opazili smo namreč, da v zamejstvu upada zanimanje za literaturo. Vedno manj je

mladih literarnih ustvarjalcev, verjetno tudi zato, ker ne vidijo možnosti, da bi svoja dela lahko objavljali ali kako drugače opozorili javnost nanja. Med 57 prispelimi deli jih je bilo sicer samo 5 iz zamejstva, eno izmed teh pa je bilo nagrajeno. Temo, ki smo jo določili, in sicer iskanje identitete posameznika ali skupnosti, so avtorji obdelali na zelo različne, zanimive načine: nagrajena Tržačana, Fabrizio Polojaz in Paolo Tanze, sta se npr. na duhoviti način lotila teme spreminjanja priimkov. Ena od nagrajenk, Barica Smole, je obdelala lik junakinje, ki ugotovi, da je posvojenka in zato začne iskati svojo pravo identiteto. Alojz Rebula govori o izseljencih, Janez Povše o deljenosti med Matico in zamejstvom... Podelili smo dve tretji nagradi (Andreju Makucu in Barici Smole) ter dve drugi nagradi (Manki Kremenshek in skupaj Fabriziu Polojazu ter Palolu Tanzetu). Za izvedbo smo priporočili še nekatera dela.

Vsi, ki bi torej radi počastili pisatelja Borisa Pahorja, in vsi, ki cenijo tiste, ki se trudijo za lepo slovensko besedo, so torej vabljeni na večer, na katerem bodo tudi podelili nagrade zmagovalcem natečaja, ki ga je RO razpisal za izvorno radijsko igro, v torek, 20. maja, ob 20.30 v nekdanjem Narodnem domu v ul. Filzi 14 v Trstu.

BS

Na povabilo pokrajinskega vodstva SSO Župan Brulc med nami

Čezmejno sodelovanje na Goriškem je nujno, če hočemo priti pripravljeni za vstop Slovenije v Evropsko zvezo. Tega se zavedajo obmejne občinske uprave, pa tudi organizacije civilne družbe, ki pozorno spremljajo dogajanje v pričakovanju 1. maja 2004. Močno željo po tesnejšem sodelovanju in soustvarjanju skupnega prostora je prejšnji teden pokazalo goriško vodstvo Sveta slovenskih organizacij, ki je povabilo novogoriškega župana Mirka Brulca na obisk naših ustanov in društev, ki delujejo v stavbi na Travniku št. 25 in v Kulturnem centru Lojze Bratuž.

Gosta iz Nove Gorice, ki so ga spremljali svetovalka za mednarodne odnose Petra Cotič, predsednik Komisije za mednarodne odnose Cvetko Saksida in vodja kabineta Bogdan Žizmond Kofol, so v četrtek, 8. t.m. popoldne, pričakali na Travniku člani pokrajinskega vodstva SSO. Skupno so si ogledali Katoliško knjigarno, prostore Galerije Ars, Novega glasa (kjer sta skupno z drugimi sodelavci goste sprejela odgovorni in glavni urednik, Jurij Paljk in Andrej Bratuž), Pastirčka in Goriške Mohorjeve družbe.

Nato so krenili v Kulturni center, kjer je uglednega gosta iz bližnje občine sprejela predsednica centra Franka Žgavec ter mu prikazala delovanje našega kulturnega hrama; župan Brulc si je tudi rad ogledal fotografsko razstavo novogoriškega umetnika Mirka Bijukliča. Član vodstva Športnega združenja Olympia Andrej Vogrič je pospremil novogoriško delegacijo v telovadnico, načelnik Slovenske zamejske skavtske organizacije Gorica Ivo Cotič pa je župana sprejel na skavtskem sedežu. Damjan Hlede in Silvan Kerševan, predsednik in ravnatelj Slovenskega centra za glasbe-

no vzgojo Emil Komel, sta na kratko orisala uspehe in težave naše glasbene šole, nakar so predstavniki goriškega SSO-ja in nekaterih omenjenih ustanov sedli za mizo. Pokrajinski predsednik krovne organizacije Janez Povše je poudaril željo, da bi se okrepilo sodelovanje v obmejnem prostoru, da bi oplemenitili in izpopolnili že obstoječe stike. "Z vami želimo soustvarjati naše prihodnje načrte," saj, je še rekel Povše, "se ne moremo omejiti samo na sodelovanje, če želimo oblikovati skupni kulturni prostor".

DD / stran 16

Bo prišlo v briški vasi do ustanovitve sekcije? Krvodajalci v Števerjanu

V čudovitem poletnem vremenu se je Števerjan prejšnjo nedeljo, 11. maja, predstavil v vsej svoji lepoti zastopnikom več kot dvajsetih sekcij Združenja prostovoljnih krvodajalcev (ADVS) iz vse Goriške in jih naravnost očaral. V briški vasi so se zbrali, ker je goriška sekcija združenja želela letos obhajati svoj tradicionalni dan krvodajalcev prav v Števerjanu, da bi krajane izzvala in spodbudila, saj v tej občini (edini v goriški pokrajini) še ne deluje samostojna sekcija. Prav na isti dan pred 44 leti, 11. maja 1959, je nekaj goriških mož postavilo temelje goriškemu združenju, ki je danes eno najbolj dejavnih in zaslužnih prostovoljnih društev ob Soči.

Prejšnjo nedeljo so se člani goriške sekcije zbrali že navsezgodaj na goriškem in nato števerjanskem pokopališču, da bi položili venec padlim. Nato so se s praporji sekcij goriškega in tržiškega okraja zbrali na trgu pred cerkvijo v Števerjanu ter se ob 10. uri udeležili župnijske nedeljske maše, ki jo je daroval g. Anton Lazar. Prisotnim so razdelili listič z italijansko in slovensko molitvijo krvoda-

FOTO BUMBACA

jalcev, ki jo je spisal "dobri papež" Janez XXIII. Župnik je v dvojezični pridigi lepo označil plemenito dejanje darovanja krvi, ko je spregovoril o tej življenjski limfi, ki se preliva v vojnah in na cestah. Nekdo jo je preli na križu, nekdo pa jo danes preliva v transfuzijskih oddelkih, da bi daroval življenje neznanцу, ki ga potrebuje.

V prijateljskem vzdušju je nato potekala v dvorani Sedejevega doma prireditev, ki se je udeležilo kar nekaj uglednih gostov; pozdravil jih je podpredsednik goriške sekcije Franco Glessi, ki je tudi povezoval srečanje. Ne-

pravno izvoljeni predsednik goriške sekcije Marco Fonzar je v svojem nagovoru jasno in prepričljivo nakazal, zakaj je tako pomembna kultura solidarnosti in darovanja ter vzgoja zanjo. Treba je računati na mlade, je naglasil, še posebno v svetu in družbi, ki se hitro spreminjata. V zadnjem desetletju je padlo veliko zidov, kmalu bo na naši zemlji padel še eden. Fonzar je izrazil jasno željo, da bi v Števerjanu nastala sekcija krvodajalcev, ki bi slonela še zlasti na mladih.

/ stran 16
Danijel Devetak

Tajništvo SSK: Špacapanove dimisije

Tajništvo Slovenske skupnosti za Gorico se je sestalo in vzelo na znanje dimisije dosedanjega tajnika dr. Mirka Špacapana. Predsednik Ninko Černic se je Špacapanu zahvalil za veliko delo, ki ga je opravil v času svojega mandata, za uspeh na občinskih volitvah v Gorici in za stalno prisotnost v medijih. Odpoved dr. Špacapana je pravzaprav dovolila lažjo prisotnost tudi drugega slovenskega predstavnika na predsednikovem "seznamčku", saj bi sicer vanj prišel deželni tajnik LD, ki se funkciji ni mogel ali ni hotel odreči.

Tajništvo je sklenilo, da do deželnih volitev sprejme funkcijo goriškega pokrajinskega tajnika Aleš Figelj, ki je v odboru imel mesto podtajnika, nato pa bo stranka sklicala pokrajinski svet, da izbere novega voditelja SSK za Goriško.

Na seji so prisotni razpravljali o volilni kampanji za bližnje deželne volitve. Stranka bo imela sedež na Drevoredu XX. septembra odprt vsak torek in četrtek od 18. do 20. ure za razdeljevanje volilne propagande in za vprašanja o programu in kandidatu SSK na listi Marjetice, dr. Mirku Špacapanu.

Dr. Mirko Špacapan o oskrumbi Marijinega kipa

Dr. Mirko Špacapan, kandidat Slovenske skupnosti na listi Marjetice, izraža zaprepačenost in globoko prizadetost zaradi podlega vandalskega dejanja nad kipcem Rožnovenske Matere Božje v kapelici nad Podgoro.

Osebnost se čuti prizadetega tudi zato, ker je prav njegov stric Bernard, župnik v Podgori v letih '50 in '60, skupaj s sestro Nežico ogromno naredil, da so vaščani postavili kapelico in popravili kipec. Podgorci so namreč zelo navezani na Rožnovensko Mater Božjo, ki jih je med vojno obvarovala večjih nezdod, ko so se pred bombami zatekali v votlino nad podgorsko cerkvijo ter tam našli in čistili upodobljeno Marijo.

S 1. STRANI

Ponovno!

Tudi takrat so odločno zahtevali od organov javne varnosti, naj čimprej najdejo krivce ter naj prepričljivo podobna dejanja. Tudi tokrat ponavljamo to našo zahtevo, saj razbitje kipa Rožnovenske Matere Božje diši po bogokletju in tudi po pripadnikih tako imenovanih "črni maši".

Kipec Matere Božje iz Podgore je uničen, barbarsko so ga razbili in ga pustili obrnena navzol, kar kaže na bogoskrunstvo. Domačini so razbitine kipa Rožnovenske

Matere Božje zbrali in jih odnesli pred oltar v župnijsko cerkev v Podgoro, kjer pred razbitinami sedaj vsak večer molijo rožni venec. Kipca se najbrž ne bo dalo popraviti, kot se tudi rana domačinov ne bo kmalu zacelila, saj so verniki in kulturni ljudje na svojo Rožnovensko Mater Božjo v Podgori navezani.

Obsojamo to dejanje, ki je tudi znamenje današnjih časov, in obenem zahtevamo, da do podobnih bogoskrunskih in za vse ljudi žaljivih dejanj ne pride več!

Osmo srečanje mladih odrov iz Goriške in Novogoriške

Kakovostna ustvarjalnost višješolcev

Pred mlado navdušeno publiko se je v soboto, 10. t.m., v Kulturnem centru Lojze Bratuž s slavnostnim večerom ob podeljevanju nagrad in priznanj sklenilo letošnje, osmo, Srečanje mladih odrov (*Palio teatrale studentesco*), ki ga je kot prejšnja leta z velikim zanosom in zaupanjem v svetlo prihodnost dramske umetnosti priredilo gledališko združenje Artisti Associati iz Gorice v sodelovanju goriške pokrajinske in občinske uprave in občin Krmin, Gradišče ob Soči, Tržič, Gradež, Štarancan in Nova Gorica; finančno ga je podprla fundacija goriške hranilnice (Cassa di Risparmio). Letošnja gledališka dogodivščina se je vila ves prejšnji teden v različnih dvoranah Goriške in Novogoriške; nanjo se je prijavilo osem dijaških skupin (lani jih je bilo enajst).

Kot že v minulih izvedbah ni bilo nobene zamejske višje šole, kar seveda ni spodbudno ne za gledališko ustvarjalnost ne za rast mladih ob meji, ki je kmalu ne bo več. Zamejski dijaki bi morali namreč predstavljati naravno vez med italijanskimi in slovenskimi vrstniki onstran meje. Študentski Palio ni namreč le gola gledališka manifestacija, marveč tudi pomembna priložnost za medsebojno kulturno bogatitev, obenem javno misli, gledanje, stremenje ob stičišču različnih kultur, ki snujejo nov, upati je, svež življenjski

prostor brez predsodkov iz tematičnih zgodovinskih časov.

Slovesni sobotni večer sta, kot vse ostale, uvedla in povezovala "stara" znanca Palia, Enrico Cavallero in Mara Černic, ki je napovedovala v slovenščini in tudi sproščeno prevajala italijanske nagovore in posege prisotnih predstavnikov organizatorjev. Le-ti so podčrtali trud in napor profesorjev, mentorjev in seveda študentov, ki so se ob pouku še zagrizeno in z veseljem pomerili v gledališki umetnosti in v tem pokazali kakovostno požrtvovalnost. Vsi so bili tudi mnenja, da ta gledališka pobuda iz leta v leto umetniško raste in se krepi.

Uvertura in novost letošnjega podeljevanja nagrad je bilo gostovanje skupine Donati-Olesen s predstavo *Kamikaze*.

Sledila je podelitev nagrad, ki so jih člani žirije, dramaturga Samanta Kobal (predsednica) in Danio Belloni, voditeljica gledaliških

delavnic Edda Battigelli, režiserka Cristina Merico in organizatorica kulturnih prireditev Elena Orzan, soglasno in s tehtnimi obrazložitvami takole porazdelili: posebno nagrado Pokrajinske konzulte za mir (450 evrov in plaketa) je prejel znanstveni licej Buonarroti iz Tržiča za postavitev dela *Pogovori na Siciliji* v priredbi Elia Vittorinija in režiji Luise Vermiglio; posebno nagrada žirije (450 evrov in plaketa) za delo, ki je najbolje izžarevalo obmejnega duha, je razveselila dijakinja I.T.A.S. D'Annunzio iz Gorice, ki so v režiji Francesce Marcozzi in Anne Musse prikazali igro *Odvetniki za v ječo*, po Bratih Marx; nagrada za najboljšo moško vlogo (abonma za krminsko gledališko sezono in plaketa) je dobil Salvatore Langella za vlogo v igri *Pogovori na Siciliji*, zgoraj omenjenega tržiškega liceja; nagrada za najboljšo žensko vlogo (abonma za krminsko gledališko sezono in plaketa) je osrečila Majo Gantar za lik v igri

Srečni dnevi, ki jo je v priredbi po Claudeu-Andreu Puge-tu in režiji Jožeta Voznya izvedla gimnazija Jurija Vege iz Idrije.

Na skupni lestvici treh najboljših predstav je tretje mesto (250 evrov in plaketa) zasedla gimnazija iz Tolmina z igro *Vaje v slogu* po R. Queneau in režiji gledališke skupine Zvonko; drugo mesto (350 evrov in plaketa) je pripadlo gimnaziji Jurija Vege iz Idrije za delo *Srečni dnevi*; na prvo mesto (620 evrov, plaketa in gledališki prapor) pa se je uvrstila predstava *Odvajalo za otroka*, ki so jo prikazali študentje I.P.S.S.C. Cossar - I.P.S.I.A. Da Vinci iz Gorice v režiji Marie Tere-se Micovilovich in Lucie Zantuttig.

Kot je razvidno iz seznama nagrad, so se slovenski dijaki zelo dobro izkazali tudi na letošnjem Palio in s tem dokazali, da ljubijo gledališko zvrst in se je radi poslužujejo za izpovedovanje svojih sanj, želja, pa tudi vsakdanjih težav.

Vsem nastopajočim bodo v spomin na gledališko srečanje ostale diplome Goriške pokrajine.

Iva Koršič

BANCA DI CREDITO COOPERATIVO DOBERDÒ e SAVOGNA
ZADRUŽNA BANKA DOBERDOB in SOVODNJE
www.bccdos.it

Vabi člane, da se udeležijo rednega občnega zbora, ki bo ob drugem sklicanju
V PETEK, 16. MAJA 2003, ob 19.30 URI
v Kulturnem domu v Gorici, ulica Brass 20
s sledečim dnevnim redom:
Poročila ter odobritev bilance za leto 2002;
Volitve v zadržne organe;
Razno.

UPRAVNI SVET

Skladatelj Marjan Mozetič na Goriškem

Prišel, zaigral, vznemiril...

Gorica in Nova Gorica sta minule dni gostili slovenskega skladatelja Marjana Mozetiča, ki že od rane mladosti živi in ustvarja v Kanadi. Na pobudo Silvana Kerševana, ravnatelja SCGV Emil Komel, je bila Mozetičeva glasba izvedena v okviru cikla Srečanja z glasbo (kot sklepni koncert sezone, 7. maja), ker pa gre za izjemno zanimivo umetniško osebnost, so rojaka iz Kanade predstavili še na Gradu Kromberk pri Novi Gorici, kjer sta se s skladateljem pogovarjali novinarki Vida Gorjup Posinkovič in Tadjana Gregorič.

Mozetič, rojen leta 1948 v Gorici, je v umetniškem smislu kontroverzna in provokativna osebnost. Že leta 1952 je njegova družina emigrirala v Kanado, kjer je uspešno opravil študij klavirja in kompozicije. Kot večina njegovih sodobnikov je bil najprej usmerjen v modernistično izraznost. Čas avantgardne umetnosti je bil takrat še živ in raznolik, vse pa je bilo odprto predvsem v raziskovanje novega, drugačnega, nenavadnega. Umetnost je stremela v prihodnost in se je nehoti oddaljevala od sedanjosti.

Celo več, od poslušalstva se je odtujevala in postajala nekakšna elitna domena ozkih krogov. O tem dogajanju je seveda nevarno presojati samo z vidika "ljudskega" okusa, saj je dobro znano, da so tudi stari klasiki, denimo Mozart ali Beethoven, pri preprostih poslušalcih pogosto padli v nemilost. Kljub vsemu je Mozetič z modernistično tradicijo ostro prekinil. Leta 1980 je, po lastni izjavi, "prestopil" med postmoderniste, kar je v bistvu pomenilo tudi radikalno spremembo ustvarjalnih izhodišč. Tujost avantgardne glasbe je spremenil v skrajno priljudnost in širokim množicam všečno pisanje. V novem okolju se najbolje počutijo preizkušene in že dolgo znane glasbene oblike, predvsem pa so zaželeno spevnost, harmonska jasnost in preprostost, meditativnost ter umirjenost. Koncert v KC Lojze Bratuž je vse zgoraj zapisano potrdil. Slišali smo pet skladb, kjer se je skladatelj v umetniški kredu izrazil v več

FOTO BUMBACA

zvočnih podobah. V prvi (*Fantasia ... sul linguaggio perduto za flavto in godalni trio*) so Fabio Devetak (flavta), Marko Kodolja (violina), Daniela Bon (viola) in Aleksander Sluga (violončelo) odlično izvedli romantično zasnovano meditacijo, v kateri je obilje lirčnih trenutkov in zelo mehkih melodičnih linij. Koncept skladbe je nekako v preprostem pravilu, da "ton poraja ton". Na nobeni točki se ne pojavi glasbeni "ekscs" ali odmik od lahkotne enotnosti vsega gradiva. Ali drugače: skladba je hommage pozni romantiki. V drugi skladbi (*Duet in blue*) sta se z bluesovskimi melodijami "pogovarjala" flavtist Fabio Devetak in fagotiska Serena Candolini, v tretji pa je nastopil skladatelj sam. Kot dober pianist je prepričljivo izvedel mini suito *At the Temple za klavir solo* in razkril tudi duhovno plat svoje umetniške opredelitve. Skladba se namreč ukvarja s človekovim popotovanjem (vihravost, strasti, vzponi in padci) k

"molitvi, kesanju in pogovoru z najvišjim Bitjem". V nadaljevanju je skrajno točko enostavnosti in zvočne preprostosti, ki na trenutke meji

že na obrazce pop kulture, ponazorila skladba *Dance of the blind*, ki so jo zelo prepričljivo poustvarili Mirko Ferlan (harmonika), Peter Gus (violina), Daniela Bon (viola) in Aleksander Sluga (violončelo). Prav na tej točki se je poslušalcu odprlo tudi največ dilem. Je glasba red ali strast, je njen smisel v hedonistični, dionizični ali apolonični naravi, je (raz)um, ki vodi in nadzoruje čustva ali je emotivna umetnost, kjer je razum pogosto zamegljen in zamračen, je bistvo v vesplošni enostavnosti in preprostosti ali lahko govorimo tudi o elitizmu v aristotelskem smislu, ko je umetnik med resnico in njenim razodetjem? Vprašanja so se porajala tudi v sklepni skladbi *Solos za pihalni kvintet*. Fabio Devetak (flavta), Matija Faganel (oboa), Fabio Comand (klarinet), Gianluca Miniussi (rog) in Serena Candolini (fagot) so se "poigravali" z različnimi vzorci in melosij, vsebinami, lestvicami, nekako od starofrancoske galantnosti, preko orientalske opojnosti, bluesa, tanga do valčka ... skratka zvrhan koš postmodernistične zagledanosti v že znano, slišano in preverjeno ... zato lahko zaokrožimo s parafrazo znanega latinskega rekla, da je Marjan Mozetič prišel, zaigral in vznemiril ...

Jože Štucin

Goriški vrtljak / Polžkov abonma Žalostna kraljična in njen dolgčas

Goriški vrtljak v organizaciji Kulturnega centra Lojze Bratuž, ob pomoči PDG in s sodelovanjem goriškega Kulturnega doma ter SSG se v Polžkovem abonmaju za najmlajše goriške solarje, malčke zadnjih letnikov vrte in osnovnošolce do četrtega razreda iz doberdopskega in goriškega ravnateljstva, ter za učence iz špertske dvojezične šole še vedno veselo vrti s svojimi pravljimi igrkami. Svojim petsto šestdesetim abonentom je v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v torek, 29. aprila, v dveh jutranjih ponovitvah ponudil pravljico *Žalostna kraljična* novogoriškega pravljicarja Milana Petka, ki jo je za oder priredil in zrežiral Emil Aberšek. Prijetna igrca, prepredena z glasbenimi, pevskimi in plesni-

mi nitmi, prikazana z bistvenimi scenski elementi in rekviziti, a z razkošnimi kostumi, je krstno zaživela v lanskem decembru na novogoriškem odru v izvedbi sedmih mladih ljubiteljskih igralcev (nekateri so prvič okusili slast in strah odrskih desk) Gledališča na vrvi, ki deluje v okrilju novogoriške Zveze kulturnih društev. Mali gledalci so pravljico zgodnico o kraljični, ki ji je grozen dolgčas na togem kraljevskem dvoru pregnal fantič s piščalko, lepo spremljali in s smehom dokazali, da so ujeli vse duhovite odtenke, ki so jih nastopajoči zarisali v značajske poteze svojih likov. Gotovo so zabeležili tudi sporočilnost pripovedi, ki potrjuje, da veselje in sreča domujeta v drobnih stvareh.

(IK)

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi našega dragega

JANKOTA

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in vaščanom ter vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali v teh žalostnih trenutkih.

Hvala duhovnikom: Marjanu Markežiču, Janezu Kržišniku, Renatu Podberšiču, Jožku Kraglju, Karlu Bolčini, Viljemu Žerjalu.

Hvala pevskega zboru iz Mirna.

Hvala dr. Marjanu Cijanu za vso skrb.

Hvala za pisna sožalja, za darovano cvetje in darove, za vsak stisk roke in izrečene besede tolažbe ter vsem, ki ste ga spremili na zadnji poti.

Bog naj vsem bogato povrne.

Mara z družino

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
v sodelovanju s KOORDINACIJSKIM
ODBOROM FOTOGRAFSKIH
KROŽKOV GORIŠKE POKRAJINE

vabi na odprtje

6 ZA ENO... RAZSTAVO

Kulturni center Lojze Bratuž
sobota, 17. maja 2003, ob 18. uri

OBVESTILA

RICCARDO ILLY bo srečal slovenske volivce v ponedeljek, 26. maja, ob 19. uri v veliki dvorani KC Bratuž.

DRUŠTVO SLOVENSkih upokojencev za Goriško sporoča, da je za izlet v Poadižje od 13. do 15.6. prostih še nekaj mest. Prijave: 0481 882024.

DAROVI

ZA CERKEV v Rupi: Ema Pelicon Maraž za cvetje 40,00 €.

ZA CERKEV na Peči: Albin Kovic 20,00; N.N. ob krstu Mateja 50,00; Ivo Florenin ob krstu vnučka Mateja 50,00 €.

ZA MISIJON p. Kosa: Albin Kovic-Peč 10,00 €.

Peterle v Kulturnem domu v Gorici

Parlamentarec RS Lojze Peterle bo v ponedeljek, 19. t.m., ob 19. uri gost v Kulturnem domu v Gorici. Namen srečanja je predstaviti vidik slovenske države ob vstopanju Slovenije v EU s posebnim ozirom do obmejnega prostora. Peterle je predsednik komisije za Evropske zadeve in član Predsedstva evropske konvencije. Spregovoril bo na temo *Evropska konvencija: bodoča ustava EU?* Na srečanju bosta spregovorila tudi italijanski parlamentarec Maran in odbornik za kulturo pri goriški občini Cressati.

pokrovitelj

GORIŠKA OBČINA

pokrovitelj

GORIŠKA POKRAJINA

ZVEZA SLOVENSKE
KATOLIŠKE PROSVETE

PROSVETNO DRUŠTVO PODGORA

MOŠKA PEVSKA SKUPINA "AKORD"

Umetniški vodja Mirko Špacapan

PREDSTAVITEV ZGOŠČENKE

"ZDRAVICA - UN BRINDISI"

Pesem, še nikdar izpeta,

čakala je na izraz

UTRINKI SPOMINOV

SODELUJEJO:

Recitatorji in otroški pevski zbor PD Podgora

Učenci 5. r. OŠ Josip Abram iz Pevme

Mešani pevski zbor Podgora

Baletke Slovenskega centra za glasbeno vzgojo E. Komel

STROKOVNA OCENA:

Hilarij Lavrenčič

POZDRAVNI NAGOVOR:

Jurij Paljč

REŽIJA:

Lidija Jarc

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

Gorica, petek, 16. maja 2003, ob 20. uri

ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

KONCERT CERKVENIH PESMI

NASTOPAJO:

mešani zbori Rupa-Peč, Podgora, Lojze Bratuž, Štandrež in moški zbor Mirko Filej

Župnijska cerkev v Štandrežu
nedelja, 18. maja 2003, ob 17. uri

MEŠANI PEVSKI ZBOR ŠTANDREŽ

vabi na koncert

IZ PRIMORSKE... IN NAZAJ

POTOVANJE Z LJUDSKO PESMIJO
PO SLOVENSLEM PROSTORU IN ČASU

zbiorovodja: David Bandelli

petek, 23. maja 2003, ob 21. uri

župnijski park med lipami

V primeru slabega vremena bo koncert
v župnijski dvorani Anton Gregorič.

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

11

ČETRTEK,
15. MAJA
2003

“Vroč pomlad” v Avstriji

Vroč pomlad ni le toplotni pojav, ki je zajel pretekli teden vso Avstrijo. Torkova nekajurna opozorilna generalna stavka (v Celovcu so delavci blokirali obvoznice v mesto med šesto in osmo uro zjutraj) je kot nenapovedana toplotna fronta vzbudila za veliko medijsko in politično zanimanje v Avstriji (mediji v Nemčiji so sarkastično ugotavljali, da v Avstriji generalne stavke lahko merimo v minutah...), saj je šlo za prvo tako sindikalno akcijo po drugi svetovni vojni.

Vladna odločitev, da spremeni kriterije za izplačila penzij na škodo velikega dela populacije ter istočasna najava nakupa novih letal za avstrijsko vojaško letalstvo oz. najava samoprispevka za vsako zdravstveno storitev, je opogumila sindikate, da gredo na cesto. V Salzburgu so v četrtek stavkali celo člani katoliškega sindikata poštnih služb.

Stavkovni val prav ta teden ni zgolj naključje, saj se v avstrijskem parlamentu ukvarja jo prav z odobritvijo državnega proračuna za naslednji dve leti.

S posledicami proračunskih primanjkljajev pa se bodo v bližnji prihodnosti morale soočiti tudi avstrijske narodne skupnosti. Tri dni po svečani prireditvi ob 58. obletnici osvoboditve koncentracijskega taborišča Mauthausen so predstavniki Avstrijske židovske skupnosti 8. t.m. na tiskovni konferenci na Dunaju napovedali, da bo od julija dalje prisiljena zaradi nevdružne finančne stiske prenehati delovanje in napovedati stečaj. Zaradi omenjenega stanja se je na Dunaju mudil tudi predsednik Evropskega židovskega kongresa Friedman.

Peter Rustja

Okrogla miza Slovenski jezik in kulturna identiteta v EU / 8. maja v Cankarjevem domu

Ohranjanje kulturne identitete in jezika po vstopu v EU odvisno od Slovencev

Slovenci kot eno glavnih bojazni ob vstopanju države v Evropsko unijo vidijo ogroženost slovenskega jezika in kulturne identitete, vendar pa izginjanje slovenščine in slovenske kulture ni odvisno od EU, temveč predvsem od Slovencev samih. O tem so se strinjali udeleženci okrogle mize 8. maja letos z naslovom Slovenski jezik in kulturna identiteta v EU, ki sta jo v sklopu aktivnosti ob Evropskem tednu v Cankarjevem domu pripravila delegacija Evropske komisije v Sloveniji in vladni urad za informiranje.

Na okrogli mizi so o omenjenih strahovih, predvsem pa o možnostih in priložnostih, ki jih za slovenski jezik in kulturo prinaša članstvo v EU, spregovorili direktor Ura da vlade za slovenski jezik Janez Dular, Marko Stabej s Filozofske fakultete v Ljubljani, urednik Primorskega dnevnika Bojan Brezigar in vodja delegacije Evropske komisije v Sloveniji, veleposlanik Erwan Fouere (na sliki).

Dularja bolj kot majhnost skrbita kakovost slovenščine in stopnja zrelosti kulturne zavesti in samozavesti. “Menim, da je ob vstopanju v EU premalo ponosa na to, kaj smo,” je dejal. Kot je prepričan, je bojazen o izginjanju slovenskega jezika in kulture v EU odveč, saj članstvo Slovenije v Uniji vidi bolj kot priložnost za ohranitev slovenščine. Med drugim bo slovenščina, kot je spomnil, eden izmed uradnih jezikov povezave, slovenski predstavniki v evropskih institucijah bodo lahko govorili

slovensko ipd. Toda ob tem se je treba zavedati, da je od nas samih odvisno, kako bomo znali in hoteli uveljaviti te nove priložnosti, je dodal.

“Nihče nas ne bo silil, naj v Bruslju govorimo slovensko, kaj šele v Ljubljani. In vendar je problem predvsem tu. Nevarni smo si mi sami z razvadami in navadami glede rabe slovenskega jezika, ne pa EU. Lahko se celo zgodi, da se bomo priložnostim sami odpovedali,” je še opozoril Dular. Obregnil se je ob dejstvo, da ima danes kar tretjina slovenskih podjetij tuje, večinoma angleško ime. Kljub temu pa je EU pri prilaganju slovenskega evropskemu pravnemu redu izvajala določene pritiske, je pristavil Dular. Tako so, kot je spomnil, iz nekaterih slovenskih zakonov izginila določila, ki so zahtevala uporabo slovenskega jezika (zakon o veterini, delovnih razmerjih, zdravstveni dejavnosti, ipd.). “Precej je torej odvisno od nas, a ne samo od nas,” je posvaril.

Dular se je dotaknil tudi, kot je dejal, nevtralne jezikovne politike EU, zlasti v povezavi s prostim pretokom delovne sile.

Da je lahko ožjenje nacionalne kulture oziroma identitete zgolj na jezik problematično, je opozoril Marko Stabej. “To ni edina esenca identitete. Kulturo vidim kot celotno življenje neke nacionalne skupnosti in z vstopom v EU si želimo živeti v novih prilož-

nostih, ki jih Unija prinaša,” je dejal. “A priori ne moremo biti ponosni na nič. Ponosni smo lahko samo pred nekom na nekaj. Šele ob stiku s tujim namreč veš, na kaj si ponosen. Sicer pa je jasno, da, če ne bi bili ponosni na to, kar

smo in kar imamo, tega ne bi imeli - denimo države,” meni Stabej.

Zato se po njegovih besedah ob vstopu v EU ne bo zgodilo nič dramatičnega, sčasoma bo prišlo do večje samopercepcije Slovencev. “Odprli se bomo, imeli bomo nove možnosti in morali se jih bomo naučiti izrabiti,” je dodal Stabej. To naj bi nam omogočila tudi uradna jezikovna politika EU, ki temelji na raznolikosti in spodbujanju učenja jezikov, s čimer želi Unija olajšati sporazumevanje med evropskimi državljani, ob tem pa nudi številne finančne možnosti in druge instrumente.

Na povezavo med procesom globalizacije in izginjanjem jezikov in kultur je opozoril Bojan Brezigar. Kot je pojasnil, se s tem problemom srečujejo vse države, med prvimi, ki so se mu postavili po robu, pa je bila prav EU, natančneje Evropski parlament v 80. letih minulega stoletja, ki je začel razvijati svoje programe, države pa je pozval k ustreznim ukrepom. Ob tem je omenil dejstvo, da je evropska zakonodaja prevedena v vse uradne jezike EU, izpostavil pa je tudi celo vrsto programov za promocijo evropskih jezikov in kultur. Posebej je omenil akcijski načrt Evropske komisije za jezikovno učenje in raznolikost - zaživel naj bi se letos -, katerega cilj je, da bi vsak evropski državljan poleg materega govoril še dva tuja jezika. “S tem se širi interes za medsebojno spoznavanje in razumevanje,” je dejal Brezigar. Izrazil je še upanje, da bo nova ustavna pogodba, ki jo pripravlja evropska konvencija, prinesla spremembe pri pristojnostih na področju kulture in izobraževanja. “EU bi sicer morala poskrbeti za pozitivno diskriminacijo, vendar pa tega ne more storiti, ker imajo na tem področju pristojnosti le članice. Te se bojijo centralizacije, vendar pa je ta strah odveč. K centralizaciji so namreč nagnjene kvečjemu države, ne pa EU,” je prepričan Brezigar, ki se je dotaknil tudi posledic

vstopa Slovenije v EU v obmejnem prostoru. Pri tem je izrazil bojazen, da bo italijanska ob odsotnosti “pravilne kulturne politike začela pljuskat čez mejo”. Na slovenski strani se dvojezični prostor po Brezigarjevih besedah že oblikuje, vendar pa to ne velja za italijansko. Za širjenje dvojezičnega prostora v obe smeri so zato, kot je še menil, nujne pobude v kulturi, izobraževanju, pa tudi pri odnosu do jezika.

Strahove pred izgubo nacionalne identitete in jezika je skušal pomiriti tudi veleposlanik Fouere, ki je v nagovoru prebral ga je v slovenščini - med drugim dejal, da so lahko Slovenci upravičeno ponosni na svoj jezik in kulturo. “V EU ni majhnih. Sam prihajam iz Irske, majhne države, kjer imamo svoj jezik, irščino, govorimo pa jo kljub prevladi angleščine. Mali jeziki v EU ne izginejo. Slovenščina bo postala eden izmed uradnih jezikov EU, zato je strah povsem odveč. Slovenščina se je ohranila skozi stoletja burne zgodovine, kar je dokaz močne zavednosti in nacionalne biti,” je poudaril Fouere.

Kot je še dodal, bo Slovenija z vstopom v EU z bogato jezikovno in kulturno dediščino prispevala k raznolikosti v EU. “Slovenska identiteta je živahna in dobrega zdrava, da bi takšna tudi ostala, pa je predvsem naloga Slovencev samih,” je ostalim udeležencem okrogle mize pritegnil Fouere.

(prirejeno po STA)

GLOSA JURIJ PALJK

O srečevanju

Gotovo se vam je že kdaj pripetilo, kot se seveda lahko samo živim ljudem pripeti, da ste nekega znanca, prijatelja morda, s katerim se niste videli že nekaj časa, potem nenadoma in po dolgem času večkrat srečali na različnih krajih, in to v enem samem tednu!

Prvič ste se v pozdrav samo veselo nasmehnil, drugič ste ob srečanju na drugem mestu že upočasnili korak in z znancom ali s prijateljem že izmenjali nekaj vljudnostih besed, ko pa ste ga po nekaj dneh ponovno videli, sta bila oba srečanja vesela in sta oba nasmehnjana ugotovila: “Nekaj pač mora že biti na tem, če se pa tako pogosto srečujemo! In to v krajih, ki so nama obema blizu, ne da bi bila prej to drug drugemu povedala!”

Take vrste srečanja in srečevanja so lepa, saj nam dneve naredijo lepše, življenje bolj privlačno, vsakdanjik bolj zanimiv.

So pa tudi druge vrste srečanja in srečevanja, o katerih neradi govorimo, še mislimo neradi o njih!

Saj veste, katera srečanja imam v mislih: To so tisti neljubi dogodki, ki se ti zgodijo takrat, ko srečaš na cesti zelo neljubo osebo, ki ve, da ti ni ljuba, in ji tudi zaradi tega ti sam nisi čisto nič bolj ljub, kot je ona tebi.

Tudi za take primere in taka, neljuba, srečanja, ki pa so del našega vsakdanjika, ima prav prijatelj Andrej Malnič, ki je sedaj direktor Goriškega muzeja, sicer pa kot etnolog proučevalec človeških navad in običajev, ko mi včasih med kosilom Pri rdečem kamnu, ko se kaj in predvsem pa na koga jezim, pravi dobesedno takole: “Saj veš, kako je! Predvsem si zapomni eno stvar, in sicer to, da nas na svetu živi pet ali šest milijard ljudi, a je dovolj že eden, da ti že zjutraj pokvari ves dan!”

Povedno, poučno in tudi lepo! Tako: Na suho in brez odvečnih in nepotrebnih pridevnikov!

Ko razumeš takoj, za kaj gre!

Če seveda hočeš razumeti.

Andreja imam rad zato,

ker si ne govoriva pravljic in ne govoriva o drugih ljudeh, kakšni so in kakšni niso, ampak govoriva predvsem o vseh nas, o našem prostoru in naših navadah, življenju.

Z ljudmi, s katerimi se razumeš, ni potrebno govoriti odvečnih besed.

“Tako prihraniš veliko sapa za zadnjo uro!” bi po kraško suho rekel nekdo, ki ga z Andrejem pozna in je tudi z nama Pri rdečem kamnu večkrat posedal.

In se seveda takrat vedno spomnim tiste srbske “starogradske” pesmi, za katero še danes ne vem, če je zares narodna ali pa je ta čudovita srbska pesem v desetletjih samo ponarodela. Gre za pesem, ki jo nosim že skoraj tri desetletja v spominu po njenem refrenu: “In potem pride na pot tvoji sreči nekdo povsem tretji in tvoje sreče je kmalu konec...”

Ja, prav ste razumeli, nič kaj vzpodbudno in veselo! Melanhonično je vse skupaj,

v žalost zajeta pesem je to. Življenje, čisto življenje je ta srbska pesem.

Zato je lepa.

Seveda poje pesem o ljubezni in o tem, kako si ti lahko tretji na poti sreče drugima dvema, ali pa se najde nekdo povsem tretji, ki je tebi, tvoji dragi in vajini sreči tretji... in tvoje sreče je seveda kaj kmalu konec.

Večni krog življenja.

Nehote pomislim, da je tako tudi z nami, ki smo pomalem vsi zase prepričani, da drugim preprosto ne moremo “iti na živce”, kot smo tudi zmotno prepričani, da sami nismo nikomur sposobni “parati živcev”; istočasno pa smo tudi mnenja, da nam nekateri lahko “gredo na živce”, ker so pač taki in drugačni. Oni so taki in mi drugačni! Vedno je tako.

Morda pa smo tudi mi taki in drugačni, največkrat tudi drugačni, mar ne? In na koncu: nekateri, tisti tretji, seveda, ne mi, pa so najbolj dru-

gačni!

“Taki, da padeš dol!”

“Da te kap!”

“Ko odprejo usta, je živ obup!”

Je že tako, da sami sebe ne slišimo, je že tako, da je veliko lažje druge učiti, kako je treba, in kako je, kot pa sam tak biti in sam tako delati, kot za druge na veliko govorimo in jih tudi učimo, da bi taki morali biti in se drugače ravnati... To je tista stara zgodba o sicer lepi pridigi in malce gršem življenju...

In tako je tudi s srečevanjem in našimi srečanja. Eni gremo drugim na jetra in drugi gredo nam na jetra, tretjim pa gremo zelo na jetra samo zato, ker drugi ne gredo nam tako na jetra, kot gredo njim.

Lepo pa je, ko se srečamo taki, ki se radi vidimo!

Tako, kot smo se srečali s slikarjem Frankom Žerjalom in njegovo ženo najprej neko nedeljo na Sveti Gori, potem samo dva dni kasneje pred cerkvijo v Ločniku in naslednji dan še na otvoritvi neke razstave. Bili smo vidno veseli nenapovedanih srečanj.

“Nekaj pa le je, to naše

ubogo življenje!” sem si rekel, ko sem sedel zvečer utrujen v avto in zavil proti domu.

In sem se spomnil gospe, ki je imela, vsaj sam sem tako mislil, v življenju to nesrečo, da je mlada poročila pijanca, s katerim je delila tri desetletja. Od zunaj smo gledali to kot na veliko tragedijo, bilo nam je žal za oba in za njune otroke. Pa sem jo pred kratkim srečal, prihajala je s pokopališča, kamor hodi k možu na obiske, vsak drugi dan zavije tja s šopkom svežih rož. Ko odhaja, ima navadno rosne oči.

Po pozdravu in še obveznem vprašanju: “Kako gre?”, se mi je vljudno nasmehnila in rekla: “Vam povem, ker vem, da ste mojega moža imeli radi. Vedno ste ga imeli radi, tudi takrat, ko je bil pijan. Vem to. Sam mi je pripovedoval o vas. Pogrešam ga. Bil je dober mož. Imela sva se rada. Sedaj ga pogrešam!”

In so se odprla nebesa tam, kjer se je zdelo, da je bilo vse en sam pekel!

paljk@noviglas.it

V delu opozicije razmišljanja o ustanovitvi tako imenovane vlade v senci Državni zbor naj čimprej potrdi vstop Slovenije v NATO

Ustavna komisija zoper ustanavljanje pokrajin kot druge ravni lokalne samouprave

V Sloveniji je politika vključevanja v mednarodne povezave zelo uspešna, tako da naj bi država postala polnopravna članica vojaške in politične zveze NATO okoli marca leta 2004, Evropske unije pa 1. maja naslednjega leta. Na mednarodnem prizorišču znani politiki oz. državniki izrekajo pohvale in priznanja usmeritvi, začeti z osamosvojitvijo, da naj namreč Slovenija postane trden in zanesljiv del evroatlantske skupnosti. Predsednik ZDA George Bush je po potrditvi (ratifikaciji) širitve zveze NATO v ameriškem senatu, 8. t.m., sprejel zunanje ministre sedmih držav pristopnic, med njimi slovenskega zunanjega ministra dr. Dimitrija Rupla (na sliki), in jim izrekel pomenljive besede, ki zagotovo veljajo tudi za Slovenijo. "Vaše države, nove članice NATA, so bile zmerom prijateljice ZDA. Vedno jim bomo s ponosom rekli, da so naše zaveznice". To je, menimo, resnična opredelitev duha, prepričanja in teženj večine Slovencev, čeprav so v nekaterih okoljih t.i. civilne družbe še do pred nekaj dnevi uprizarjali srdito in mestoma tudi neokusno kampanjo zoper ZDA in njenega sedanjega predsednika.

Ob 9. maju, ki je dan Evrope, so dali vodilni slovenski politiki in osebnosti iz EU pomembne izjave. Predsednik parlamenta Borut Pahor je poudaril, da Slovenija z vstopom v EU "svojih nalog in problemov ne bo preložila na ramena evropske birokracije". Premier Anton Rop je

zatrnil, "da so temelji povezave demokracija, socialna blaginja in mir, in Slovenija želi svojo prihodnost graditi v družbi takšnih držav". Zunanji minister dr. Dimitrij Rupel pa je opozoril, "da moramo Slovenci, ko želimo biti čimbolj enakopravni z drugimi Evropejci, zavarovati svoje slovenske posebnosti". Minister za evropske zadeve dr. Janez Potočnik je menil, "da moramo Slovenci gospodarske, politične in kulturne preizkušnje najprej opraviti doma, saj nam bo leto prineslo uspehe in ugled tudi v EU. "Možnosti, da bi uro odštevanja do slovenskega članstva v EU karkoli ustavilo, ni več". Tako se je na Dan Evrope odzval vodja delegacije EU v Sloveniji veleposlanik Erwan Fouere. Na Slovenijo kot prihodnjo članico povezave sta se s poslancami obrnila tudi predsednik Evropskega parlamenta Pat Cox in veleposlanik Grčije v Sloveniji, države, ki predseduje EU, George Nikolaidis.

PRIPRAVE NA NASLEDNJE PARLAMENTARNE VOLITVE
Na domačem političnem prizorišču se povečujejo polemike in soočanja domala o vseh vprašanih, ki zadevajo stanje, razvoj in koristi slovenske družbe in države. Premier Anton Rop in vlada sta izgubila del podpore v javnosti. Rop ni pridobil ugleda, kakršnega je, denimo, užival dr. Janez Drnovšek, z a t o poskuša nekatere probleme "pometati pod preprogo". P o m a g a m o šolski minister dr. Slavko Gaber, domnevno največji ideolog LDS. Popravek proračuna bo zahteval varčevanje, čemur v nekaterih ministrstvih nasprotujejo. Vladna koalicija v ustavni komisiji predstavnikov opozicijskih strank ni uspela prepričati o tem, da bi s spremembo nekaterih členov temeljnega akta države omogočili ustanovitev pokrajin, kot druge ravni lokalne samouprave. Slovenija bo zaradi tega, kaže, še dolgo ostala ena najbolj centraliziranih držav v Evropi.

Politični procesi pa so že v znaku priprav na naslednje parlamentarne volitve, ki bodo predvidoma jeseni leta 2004. Nekateri dogodki naj bi se zgodili kmalu. Predsednik odbora za zunanje zadeve državnega zbora Jelko Kacin se zavzema, da bi naš parlament čimprej potrdil (ratificiral) pristopne protokole o vstopu Slovenije v Nato. Za to je zagotovljenih dovolj glasov poslancev. Kot je v

neki izjavi zatrdil zunanji minister dr. Dimitrij Rupel, NATO za sedaj v Sloveniji ne bo ustanavljajal vojaških oporišč (baz), morda pa bodo pogostejši obiski letalonosilk in drugih vojaških ladij iz ZDA v koprskem pristanišču. V zvezi NATO naj bi najbolj računali na izurjene gorske enote slovenske vojske, ki bi jih po potrebi uporabili v morebitnih vojaških posegih te povezave.

Oblikuje se zamisel o ustanovitvi tako imenovane "vlade v senci", ki bi jo sestavljali "ministri" iz koalicije Slovenije. Le-to tvorita SDS in Nova Slovenija, krščanska ljudska stranka. Vlada naj bi tedensko predstavljalja svoje alternativne predloge odločitvam vlade. Ustanovitev take vlade bi lahko pomenila pravo pot k zelenemu cilju koalicije Slovenija, zmagi na naslednjih parlamentarnih volitvah.

Politično vzdusje v Sloveniji je popestrila tudi debata o možni ustanovitvi nove politične stranke, ki bi jo sestavljali nasprotniki sodelovanja Slovenije z ZDA in zvezo NATO. Za sedaj pa bodo menda ustanovili le Forum za levico, ki bo zasnovan kot civilno gibanje. Tako vsaj zatrjuje Franco Juri, ki je eden izmed glavnih pobudnikov za takšno gibanje. Še naprej ugibajo o možnosti, da bi se nekdanji predsednik Slovenije Milan Kučan vključil v aktivno politiko, na kar naj bi kazalo nekaj njegovih dejanj v zadnjem času.

Marjan Drobež

Deluje pri ustanovi za razvoj Politehnik Sklad za raziskave raka

Visokošolski izobraževalni in znanstvenoraziskovalni zavod Politehnika v Novi Gorici je ustanovil fundacijo (ustanovo), poimenovano po Edvardu Rusjanu, izumitelju, graditelju in pionirju slovenskega letalstva. Znameniti rojak iz Podgore naj bi predstavljal vzor študentom in vsem zaposlenim na Politehniku.

V omenjeni fundaciji zbira denarne in druge prispevke podjetij in posameznikov, ki si prizadevajo za razvoj oz. se zavedajo pomena visokošolskega študija v Novi Gorici. Doslej so bili največji donatorji družba HIT, podjetje Riko, Salonit Anhovo, soške elektrarne, univ. dipl. prav. Borut Lavrič, prof. dr. Stanko

Strmčnik, prof. dr. Danilo Zavrtnik in akademik prof. dr. Boštjan Žeks. V okviru fundacije Edvard Rusjan delujejo tudi različni skladi: za nardarjene študente, za razvoj novih študijskih programov, za financiranje raziskovalnega dela, za razvoj infrastrukture ter Sklad za raziskave raka "Zavrtnik". Tega slednjega je ustanovil predsednik Politehnik prof. dr. Danilo Zavrtnik.

Sredstva iz tega sklada bodo namenili razvoju raziskovalnega dela s področja onkologije, celične in molekularne biologije, genetike ter modernih terapevtskih metod v onkologiji.

M.

Tudi v Sloveniji strah pred atipično pljučnico

Preprečevanje vstopa morebitnih okuženih

Tudi v Sloveniji obstaja strah pred t.i. atipično pljučnico, imenovano tudi sars. K sreči doslej še ni bilo nobene primerne take okužbe, čeprav so nekaj oseb, ki so prispele bodisi iz Kitajske ali Kanade, kjer se je nova smrtonosna nalezljiva bolezen najbolj razširila, sprejeli v ljubljanski Klinični center pod sumom, da so zbolele. Toda izvidi zdravniških pregledov so bili negativni.

Minister za zdravje dr. Dušan Keber in njegovi sodelavci zatrjujejo, da v Sloveniji izvajajo vse nujne preventivne ukrepe zoper sars. Kljub temu pa se je prodaja zaščitnih mask, ki sicer niso povsem zanesljivo sredstvo proti boleznem, zelo povečala. Minister opozarja, "da je potnike iz tujine pomembno predvsem obveščati, naj bodo pozorni

na simptome, ki se zaradi desetdnevne inkubacijske dobe lahko pokažejo tudi po prihodu v Slovenijo. Treba je tudi okrepiti sodelovanje z letalskimi družbami, da bi zagotovili izsledljivost potnikov".

Generalni direktor slovenske carine Franc Košir je povedal, da so cariniki, ki na mejnih prehodih pridejo v stik s tujci, primerno zavarovani in opremljeni. Na generalni policijski upravi pa so pojasnili, da policija okrepljeno varuje državne meje in izvaja dodatne ukrepe v notranjosti Slovenije, da bi preprečila morebitni prihod ali stik z ilegalnimi prebežniki, od katerih bi lahko bil kdo tudi okužen z atipično pljučnico. Zaradi preventive je policija navezala tudi stike s pristojnimi organi sosednjih držav.

M.

Kulturni dom v Novi Gorici

Srečanje in nove kulturne vezi z Nizozemci

V nedeljo, 11. maja 2003, so Novo Gorico obiskali predstavniki s področja kulture Kraljevine Nizozemske in veleposlanik Kraljevine Nizozemske v Sloveniji Jan C. Henneman. Nizozemsko veleposlaništvo je v zadnjih letih z organizacijo Bilateralnega fokusa okrepilo sodelovanje Nizozemske in Slovenije, med drugim tudi na področju kulture. Težišče dogajanja, ki je bilo najprej samo v Ljubljani, se je v zadnjem letu razširilo še v Novo Gorico in Maribor. Tokrat je nizozemskemu veleposlaništvu v Slovenijo uspelo povabiti nekaj glavnih figur na področju kulturnega sodelovanja med obema deželama, ki so se v Sloveniji zadržali tri dni, od petka do nedelje, ter v tem času obiskali Ljubljano, Maribor in Novo Gorico.

Leto 2004 bo namreč znamenovalo vstop desetih novih članic v Evropsko unijo, hkrati pa bo v drugi polovici 2004 Nizozemska prevzela predse-

dovanje Evropski uniji. V tem času želi Kraljevina Nizozemska obeležiti razširjeno Evropsko unijo tudi na kulturnem področju. Delegacija, ki so jo sestavljali ga. Gitta Luiten, direktorica ustanove Mondriaan, g. Ben Hurkman, direktor fundacije za ljubiteljsko in uprizoritveno umetnost (slovitega FPK, iz katerega črpajo denar marsikateri nizozemsko-slovenski projekti na področju uprizoritvenih dejavnosti), g. Henk Heinkamp, koordinator projektov za Srednjo in Vzhodno Evropo pri nizozemskem Ministrstvu za šolstvo, kulturo in znanost ter g. Jan Kennis, pristojen za Slovenijo v Sektorju za mednarodno kulturno politiko pri nizozemskem Ministrstvu za zunanje zadeve, je zato obiskala nekatere bodoče članice, poleg Slovenije tudi Madžarsko in Češko.

Glavni namen obiska je bil organiziranje nizozemskih kulturnih dogodkov v novih člani-

cah ter obratno. Važen cilj obiska pa je bil vzpostavitev kontaktov s pomembnimi slovenskimi kulturnimi institucijami in podjetji ter odpiranje možnosti za dolgoročne sodelovanje. Tako so se v Kulturnem domu Nova Gorica nizozemski gostje in veleposlanik g. Henneman na delovnem sestanku sestali z direktorji kulturnih ustanov na Goriškem ter si poleg omenjenega zavoda ogledali še Knjižnico Franceca Bevka, PDG in Mestno galerijo Nova Gorica.

Mateja Poljšak Furlan

OBVESTILO

V ČETRTEK, 22. maja, bo ob 20.15 v veliki dvorani Kulturnega doma v Novi Gorici 8. in zadnji koncert glasbenega abomnaja. Nastopil bo orkester Slovenske filharmonije, ki ga vodi Marko Letonja; na violino bo igrala Anja Bukavec.

Dne 3. maja v Bovcu

Predstavitve knjige V strugi izbrušeni kamni

Soča in njeni ljudje so očarali že avtorja knjige *V strugi izbrušeni kamni*, Pierluigi Bellaviteja, ko se je poleti 2001 peš podal na pot od njenega izvira do izvira, saj je avtor zaključil svoj potopis prav z ugotavljanjem posebne miline, ki jo razkriva slovenski človek. Predstavitve njegove knjige minulega 3. maja v Bovcu pa je ponovno potrdila

predstaviteljka predsednik Goriške Mohorjeve družbe msgr. Oskar Simčič ter avtorjev brat, znani goriški duhovnik

jeve družbe, nato pa je prešel k napovedani knjigi. V pogovoru z avtorjevimi bratom Andrejem je stekla beseda o avtorju in o njegovi nenavadni poti proti izvira, saj je bila to tudi pot duhovnega iskanja, predvsem pa pot mnogoterih srečanj ter globokih doživetij in spoznanj.

Ob sklepu se je vsem prisotnim v imenu društva Ars, ki je to srečanje pripravilo, zahvalila gospa Erna Volčički Grmovšek, vzgojiteljica v domačem vrtcu, ki je za to priložnost s svojimi malčki pripravila kar pravo razstavo otroških risb o Soči, izdelanih s soškimi kamenčki.

Andrea Bellavite, ker se avtor sam predstavitve ni mogel udeležiti.

Po sprejemnih besedah domačega župnika g. Viljema Čušina je msgr. Oskar Simčič najprej podal zgodovinski oris Goriške Mohor-

DAVČNI KOTIČEK

Mara Petaros

Naša zvesta sodelavka dr. Mara Petaros, ki je pred dvema letoma odgovarjala na vprašanja naših bralcev o novi valuti evru, sedaj odgovarja na vprašanja o davčnih prijavah. Vsi, ki imate dvome in pripombe ali želite kakšno pojasnilo v zvezi s to problematiko, ste vabljeni, da nam pošljete vprašanja po faxu (0481 548808) ali e-mailu (gorica@noviglas.it) ali kar po pošti (Novi glas, Travnik 25, 34170 Gorica).

Rad bi vedel, kdo odgovarja za morebitno napako, če mi izpolnijo npr. davčno prijavo 730 na pooblaščenem uradu: jaz ali uradnik? Hvala za odgovor.

Za morebitno napako v davčni prijavi odgovarja vedno davkoplačevalec oziroma davčni zavezanec, ki je odgovoren bodisi za podatke, ki jih izroči pooblaščenemu uradu s prvim dokumentom, kot tudi za obračune. Ravno zaradi tega mora pristojni pooblaščen urad, ki bo davčnemu zavezancu izpolnil prijavo, izročiti naslovljencu eno kopijo obračuna (obrazec 730-4). Ta pa s podpisom potrdi, da so bili davki izračunani pravilno. Zato mora davčni zavezanec obračun temeljito

pregledati in preveriti, če je uradnik pravilno prepisal podatke, ki jih je davkoplačevalec predstavil s prvim obrazcem, ki ga mora oddati na pooblaščenem uradu do 15. junija. Pri tem moramo biti zelo pozorni in pazljivi, saj se je že zgodilo, da je uradnik pozabil prepisati kak bistven podatek in je zaradi tega davčni zavezanec prejel kazni, ker ni prijavil vseh odhodkov oziroma ni prejel povrnjenega denarja, ker uradnik ni prepisal vseh davčnih odbitkov ali davčnih terjatev iz prejšnjih let, do katerih je imel davkoplačevalec pravico. S podpisom na obračunu, ki ga vrne uradniku, potrdi, da so bili davki pravilno obračunani.

Prestizna knjižna izdaja

Nov deželni vodnik vin

Pred dnevi se je sestel odbor za pripravo Vodnika deželnih vin s kontroliranim poreklom, ki bo letos izšel že tretjič. Vodnik je nastal na pobudo Trgovinskih zbornic vseh štirih pokrajin naše dežele, ki so si tudi prevzele finančno breme. V pripravljalnem odboru zastopajo tržaško pokrajino dr. Walter Stanissa kot predstavnik tržaške Trgovinske zbornice, vinogradnik Euro Parovel kot predstavnik Konzorcija za zaščito vin s kontroliranim poreklom Kras ter dr. Mario Gregorič kot izvedenec za tržaško pokrajino, ki ga je imenovala tržaška Trgovinska zbornica.

Na seji je bila predstavljena anketa, izvedena med vinogradniki, ki so lani sodelovali pri pobudi. Večina anketiranih (85%) se je o njej izrazila pozitivno in zagotovila svoje sodelovanje tudi pri letošnji izdaji. Vinogradniki, ki spajajo pretežno k mlajši generaciji (povprečna starost je 44 let), so mnenja, da je vodnik učinkovito sredstvo tako za promocijo deželnega teritorija kot posameznih kmetij, medtem ko nudijo ostale podobne publikacije, ki izhajajo na državni ravni, manj podatkov o teritoriju in proizvajalcih, ker so osredotočene pretežno na predstavitev vin.

V lanskem vodniku je Tržaško pokrajino predstavljalo sedem vinogradnikov, kar pomeni 3,8% vseh prisotnih kmetij. Število je, glede na de-

lež, ki ga ima naše vinogradništvo v deželnem obsegu, zadovoljivo. Menimo pa, da bi bili tržaški vinogradniki lahko še močnejše zastopani. Odmevnost pobude je precejšnja, zato vabimo naše vinogradnike, da sodelujejo v čim večjem številu. Rok za predstavitev prošnje za sodelovanje zapade 16. maja. Res je, da so bila morda naša vina, ki so sicer dosegla dobre ocene, v prvih izdajah rahlo podcenjena. Verjetno pa je prišlo do tega, ker niso organoleptične lastnosti avtohtonih tržaških sort (vitovske in terana) dovolj poznane izven pokrajinskega obsega. To je bil, vsaj v določeni meri, omejevalni dejavnik, ki je pogojeval ocenjevalce, ki so sicer vestno in profesionalno opravili svoje delo. V zve-

zi s tem velja poudariti, da je pripravljalni odbor določil zelo stroge kriterije pri izbiri članov ocenjevalnih komisij z namenom, da se preprečijo še najmanjši spodrsrljaji in napake.

"Mnenja smo, da je prisotnost naših vinogradniških kmetij v tako pomembni elitni družbi prodoren uspeh tržaškega vinarstva, ki učinkovito pripomore k boljšemu poznavanju tržaških vin in širše našega kmetijstva ter ne nazadnje našega teritorija z vsemi njegovimi krajinskimi, kulturnimi in etničnimi zanimivostmi in posebnostmi", še piše v tiskovnem sporočilu Kmečke zveze.

Kmetijstvo / Vrtnarstvo

Težave pri pridelovanju čebule, česna, šalotke

Mnogi vrtničkarji to pomlad ugotavljajo, da jim propadajo čebula, česen in tudi šalotka. V naših krajih je pojav sicer opazen že zadnjih nekaj let in spravlja vrtničkarje v slabo voljo, ker si velikokrat ne znajo pomagati.

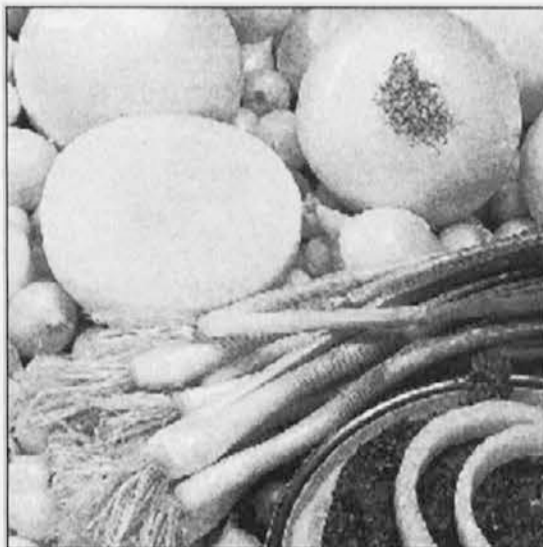
Poznamo kar nekaj boleznih čebulnic. Največjo škodo pa lahko povzroči čebulna muha, saj lahko popolnoma uniči pridelek. Latinsko ime te škodljive žuželke je *Hylemia atiqua* Meig in pripada rodu dvokrilcev (Diptera).

Rastline, ki jih napade čebulna muha, sivo-rumeno pobledijo, venejo in odmirajo. Listi se kolencasto krivijo in sušijo. Srčne liste zato zlahka izpulimo, na njihovih koncih pa

opazimo razjede ali pa gnolobo. Naposled začno gniti tudi čebulice.

Čebulna muha pozna štiri razvojne stadije. To so stadij odrasle žuželke ali imago, stadij jajčeca, stadij ličinke in stadij bube. V našem podnebnju zaključita ta žuželka tri razvojne kroge z vsemi naštetimi stadiji, le izjemoma prezimi v obliki muhe, ki je 6 do 8 mm dolga in svetlejša od hišne muhe. V začetku se takoj ne pari, zato išče cvetoče rastline in iz njih sesa nektar. Časovno se

to ponavadi ujema s cvetenjem višenj, to je navadno aprila. Iz bub izlegle muhe se po hranjenju pariyo, nato pa poiščejo rastline gostiteljice in na njih odlagajo jajčeca posamično ali v skupinah po 4 do 12 skupaj. Odlagajo jih v zavetnih legah v zemljo okoli čebule ali pa na

samo rastlino med liste, na čebulico. Najraje ob koreninski vrat tik pri tleh. Ena samica odloži od 100 do 200 jajčec v roku 7 do 10 dni. Muha nato kmalu pogine, ob zadostni zračni vlagi pa se iz jajčec po 3 do 8 dneh izležejo žerke, ki se zavrtajo v čebulo in se hranijo tako, da uničijo glavni poganjek. Posamezna žerka lahko uniči tudi več rastlin še posebej, če so rastline še majhne. Žerke so rumenkasto bele barve, breznoge, imajo debelejši zadek, proti glavi, ki je tem-

nejša, se zožijo. Odrasle do- rastejo do 10 mm v dolžino. Razvoj ličink ob obilni prehrani traja 2 do 3 tedne, potem pa se preobražene za- bubijo v tleh blizu čebule ali v sami čebulici. Konec junija in v prvi polovici julija ali najkasneje avgusta se bo iz bub izlegla druga genera- cija muh in pričel se bo tako drugi razvojni krog, ki je enak prvemu. Razlikujeta se le toliko, kolikor različne so vremen- ske in okoliške razme- re. Tretji rod se pojavi septem- bra in je lahko zelo nevaren pred- vsem za por. Odrasle ličinke tret- jega rodu zlezejo iz čebule v zemljo in se pre- obrazijo v bube ter v tej obliki prezimijo.

V boju proti temu škodljivcu v domačem vrtu lahko uporabimo eno- stavni biološki pripravek, se pravi mleko in vodo v razme- rju 1:1, s katerim na razdaljo enega tedna škropimo čebu- lo od dne, ko požene prvi kalček do srede maja. Pridelovalci čebule lahko v jeseni ali pa zgodaj spomladi tudi razkužijo tla, ki so name- njena pridelavi čebule, s tal- nimi insekticidi. Talne in- sekticide moramo vnesti v tla do 10 cm globoko in to v ča- su, ko je zemlja primerno ogreta saj se s tem izboljšata

delovanje in učinkovanje sredstev, upoštevati pa mo- ramo tudi korenico, ki je lahko dolga tudi 3 mesece in več.

Izmed kemičnih ukrepov je najbolj učinkovito in naj- manj obremenjujoče za ok- olje razkuževanje čebulčka z insekticidi tik pred sadit- vijo. Po vzniku pa je možno čebulo škropiti z insekticidi, za kar je najprimernejši tisti čas, ko opazimo prve napa- dene rastline, ki jih najprej izpulimo in sežgemo. Skro- pimo pa s pripravki kot so: Basudin 40 WP, Fastac, Ho- staquick 50 EC in drugi ter upoštevamo različne karen- čne dobe. Med škodljivce čebule uvrščamo tudi ste- belno ogrčico, se pravi žužel- ko *Ditylenchus dipsaci*, ki je velika le od 1 do 2 mm in ki se zadržuje v rastlinskem tkivu ter ga izsesa. Ličinke v pred-odraslem stadiju zelo rade zapustijo rastline, po- sebej še, če le te propadajo in se sušijo. V tleh lahko preživijo tudi nekaj mesecev ali let brez prisotnosti gosti- teljskih rastlin.

Med boleznimi, ki napa- dajo čebulnice, pa sta zlasti nevarni siva plesen (*Botry- tinia Fuckeliana*), ki jo pov- zroča zelo razširjena gliva, ki napada tudi druge zele- njadnice, in čebulna plesen, se pravi (*Peronospora de- structor*), proti katerima se borimo s pripravki, kot so: Mo- dra galica, Bordojska broz- ga, Bordojska brozga Caffa- ro WP, bakreni Antracol, Ri- domil MZ 72 WP in druge.

Razprostira se na 9.145 hektarih

Trnovski gozd je zelo dobro ohranjen

Z njim že dvesto trideset let načrtno gospodarijo, kar je edinstven primer v Evropi

V Sloveniji razvijajo regijske parke in med predlogi je tudi tisti za ustanovitev takega parka v Trnovskem gozdu. Zanj imajo ugodne naravne pogoje. Trnovski gozd obsega gozdno-gospodarski enoti, Trnovo in Predmeja, s skupaj 9.145 hektari gozdov, ki so zelo dobro ohranjeni in vzdrževani. Posebnost so kraj imenovan Govci, ki se prepadno spušča proti Trebuši, in Puštalska ter Čepovanska reber, ki se dvigata nad Čepovansko dolino. Gozdovi uspevajo v pa- su 460 do skoraj 1.500 metrov nadmorske vi- šine. Za celotno območje so značilne obilne padavine, ki so ugodno razporejene pre- ko celega leta.

Zahvala, da je ostal Trnovski gozd zelo dobro ohranjen, gre več kot 230-letnemu načrtnemu gospodarjenju, kar je eden redkih primerov tudi

v Evropi. Vsi lastniki so imeli do njega odgovoren odnos oz. so z gozdom dobro gospodarili, na osnovi gozdno-gospodarskih načrtov. Po smrti zadnjega goriškega grofa leta 1500 je Trnovski gozd postal last avstrijskega dvora, po prvi svetovni vojni je

postal italijanski državni gozd, sedaj pa je last slovenske države.

V stoletjih, odkar ljudje obiskujejo Trnovski gozd, se je odnos do nje- ga zelo spremenil. Sedanje vrednotenje goz- dov je drugačno, kot je bilo nekoč. Daleč v pre- teklosti sta bila pomem- bna le priprava lesa za kurjavo in lov. Sedaj pa prednjači ekološka vlo- ga gozdov, sledi ji so- cialna funkcija in šele na zadnjem mestu so potrebe po lesu za ku- rjavo oz. za predeloval- no industrijo. Marko Janež, vodja območne enote Zavoda za goz- dove Slovenije, v Tolmi-

nu, je v pogovoru za naš časnik poudaril, "da je način gospodarjenja s Trnovskim gozdom zelo sodoben, in zato ne pričakujejo nobenih težav ali ovir pri prilagajanju slovenskega gozdarstva meri- lom in zahtevam EU".

Agroind Vipava 1894

Uspešno poslovanje

Po trenjih v preteklih letih, ko so v Agroindu Vipava 1894 izvajali lastninsko preoblikovanje te organizacije, ki je dedič družnega gi- banja in več kot sto let sta- re vinske kleti v Vipavi, so se odnosi umirili, zato je po- slovanje družbe spet stabi- lno in donosno. Lani je imel Agroind okrog 5 milijard tolarjev prihodkov, od tega pa so ustvarili nad 53 mi- lijonov dobička. Kar naj- bolj preseneča in ugodno odmeva v javnosti velik do- sežek iz vinske kleti, ki je največja v Sloveniji. Gre za 10,5 milijonov litrov vina, kar je največja prodaja med vse- mi slovenskimi vinskimi klet- mi. Najbolj so prodajo vin po- večali v Združenih državah Amerike, Avstriji in Italiji.

Direktor družbe Agroind Vipava 1894 dipl. inž. Joško Ambrožič je v pogovoru za naš časnik povedal, da mo- rajo prodajo vin zmanjševati, ker so zaloge pošle, kar se v Vipavi oz. nikjer v Sloveniji že več let ni zgodilo.

M.

M.

Na stadionu 1. maja pri Sv. Ivanu

Skavtska "fuzbalada"

Na skavtski spletni strani www.szso.org med drugim beremo tole sporočilo: "Klan Uč'nklan iz stegov Trst 3 in Trst 4 se je tudi letos odločil, da organizira skavtski nogometni turnir pod nazivom *Druge slovenske skavtske fuzbalade*. Bili smo izredno navdušeni nad lanskoletno izvedbo fuzbalade, saj je ta pritegnila veliko pozornost znotraj skavtskih vrst. Nova prijateljstva in spoznanja, zdravo skavtsko druženje in športno udejstvovanje, so le nekateri od cele vrste razlogov, da si ponovno zavijamo rokave ter izpeljemo tudi letos ta izziv. Novost letošnje prireditve je, da omogočimo udeležbo čim večjemu številu klanov-noviciatov (ekip). Seveda namen srečanja temelji na zblizovanju vseh slovenskih skavtinj in skavtov, ne glede na pripadnost organizacije-združenja ali države, iz katere prihajajo."

In res je Klanu Uč'nklanu uspelo organizirati veliko športno-skavtsko srečanje v soboto, 3., in nedeljo, 4. maja. Srečanja se je udeležilo nad 120 mladih navdušenih in manj navdušenih nogometašev skavtov iz Slovenije in zamejstva. Večina skupin je v Trst prispele že v soboto popoldne in prenočile v skavtskem domu v Dragi. Večerni taborni ogenj je ponudil vsem udeležencem enkratno priložnost za medsebojno spoznavanje. Veliko pomembnejša pa je bila nedelja, ko so se ob 9-ih pridružile še ostale skupine. Začetnim pozdravom je sledila sv. maša v cerkvi pri sv. Ivanu, nakar se je turnir začel. Ekipa so bile razdeljene v dve koli, v prvem so se med sabo pomerili skavti

iz Idrije, Domžal, Logatca, Bovca in Tolmina ter taborniki Rodu modrega vala, v drugem kolu pa klanovci iz Novega mesta, Gorice, Kras'n klana in gostitelji Uč'nklana. Iz prvega kroga so se najboljše odrezali klanovci iz Idrije, drugo mesto pa so zasedli taborniki RMV, v drugem kolu pa so bili zmagovalci klanovci iz Gorice, drugo mesto pa so zasedli Uč'nklanovci. V dveh zelo razburljivih polfinalnih tekmah so Uč'nklanovci premagali skavte iz Idrije, Goričani pa tabornike, tako da je bil finale derby med dvema zamejskima ekipama: Gorica proti Trstu. Goričani so prvi zadeli gol, ki pa ga je sodnik razveljavil. Tržačani so se nato zbrali in v goriško mrežo "zmetali" kar tri gole. V drugem polčasu so se Goričani z dvema zadetkoma nevarno približali Tržačanom, a je sodnik piskal konec tekme in zmagovalci letošnje, Druge slovenske skavtske fuzbalade, so bili gostitelji klana Uč'nklana. Pokale, majčke in kapice za zmagovalce je skavtom podarila Zadržna kraška banka. Končna lestvica: 1. mesto Trst 3-4, 2. mesto: Gorica, 3. mesto: Idrija, 4. mesto: taborniki RMV.

(JC)

Na znanstvenem liceju Franceta Prešerna v Trstu

Mednarodno srečanje dijakov štirih evropskih šol

V soboto, 3. maja, so se dijaki prvega in drugega tržaškega klasičnega liceja poslovili od svojih švedskih vrstnikov. Le-ti so se vračali v zeleno, z gozdovi in jezeri obdano švedsko mesto Gävle, oddaljeno kakih sto kilometrov od Stockholma. Švedski dijaki so bili gostje tržaških klasičnikov celih osem dni. Skupaj z ostalimi tremi liceji so v prejšnjih dneh ustvarjali zadnji del evropskega mednarodnega projekta, ki nosi naslov *Ustava mladih za mlado Evropo*. Kaj je pravzaprav pomenilo to srečanje?

Pobuda sodi v sklop evropskih projektov, ki povezujejo in zblizujejo šole različnih držav pripadnic Evropske unije. Eden izmed glavnih ciljev tovrstnih srečanj je medsebojno zblizovanje in spoznavanje mladih evropskih državljanov, ki se soočajo z drugačnimi stvarnostmi. Ob tem dijaki navezujejo neposredne stike, ki spodbujajo tvorno grajenje temeljev evropske pripadnosti in skupnega evropskega duha.

Licej Franceta Prešerna je v tem šolskem letu prevzel

koordinacijo projekta, ki je združeval dijake štirih licejev oz. gimnazij iz prav toliko različnih evropskih držav. K projektu so poleg tržaškega pristopili še Licej Maigne iz mesta Mulhouse v Franciji, Gimnazija Bežigrad iz Ljubljane

Seveda pa je bilo zaključno srečanje vseh štirih šol v Trstu za naše mlade Evropejce posebno doživetje. Ob zaključnem dnevu so goste v nadvse prijetnem vzdušju pozdravili ravnateljica liceja, prof. Loredana Guštin, predstojnica Urada za slovenske šole dr. Lučka Barej, predsednik krovne organizacije SSO Sergij Pahor, pokrajinski predsednik krovne organizacije SKGZ Igor Gabrovec, predsednik Evropskega urada za manj razširjene jezike Bojan Brežigar in vsi pro-

esorji, ki so srečanje pripravili. Naj omenimo imena profesorjev ostalih šol: prof. Mario Zarotti, Christer Zeeck in Olle Kall iz Švedske, prof. Valentina Maver in Mateja Dover iz Ljubljane, prof. Patrick Schachter in Alain Pretet iz Mulhousa. Dijaki so pozorno sledili pozdravom in se takoj odzvali na pobudo, ki jim je nudila možnost, da s sovrstniki štirih držav, s katerimi so se tudi prvič srečali, oblikujejo skupne predloge. Mladi Evropejci so našli skupen jezik, debatirali, sodelovali, zabeležili medsebojne razlike in stičišča v sprejemanju drugih kultur.

Tako v skupinah kot posamično so v angleškem jeziku poročali o svojem delu, drugim posredovali svoje sklepe in mnenja. Dvorana, ki so jo tržaški dijaki čudovito okrasili v ta namen in kjer si poleg evropske zastave lahko videl zastave štirih sodelujočih držav, je postala nekakšen evropski mikroparlament. V nacionalno mešanih skupinah so mladi preučevali nekaj tem, izdelali predloge ter se o njih izrekli z glasovanjem. Med drugimi predlogi so glasovali tudi o uporabi različnih jezikov v EU, o evropskih ukrepih proti uživanju mamil, o poenotenju evropskega šolanja, o enakih možnostih pri študiju in zaposlovanju itd.

V ostalih dnevih so organizatorji obogatili osrednje srečanje z obiskom Krasa, Trsta, Rizarne, Ljubljane, Glinščice, Ogleja in dnevom pouka na šoli, kjer so se dijaki pomerili v slovenščini, italijanščini, grščini in latinščini, matematiki in likovni vzgoji. Posebej gre tu omeniti sodelovanje in gostoljubnost družin tržaških dijakov, ki so z veseljem in poštovanostjo sprejele dijake, ter tudi g. Toneta Bedenčiča, ki je gostoljubno odprl vrata Marijanišča na Opčinah za ljubljanske in nekatere francoske dijake.

Kaj pa slovo? Naši in dijaki drugih šol so bili res zadovoljni, da so srečanje uspešno izpeljali. Njihovi žepi so polni naslovov, njihovi mobiteli polni sporočil in njihove misli polne bodočih, poletnih in zimskih načrtov. Eden od teh prav gotovo zadeva skorajšnji obisk Tržačanov na Švedskem konec maja.

POTOPIS

Od Nove Gorice do Santiaga (27)

CAMINO FRANCES

Nace Novak

Vse skupaj je postajalo zelo resno. Tako resno, da se je oglašil notranji glas in mi zapovedal, naj začnem teči, če se hočem izogniti neljubim posledicam ene največjih norosti, ki sem jih naredil v življenju; v poletnih sandalih skozi sneg na višini 1500 metrov.

Walter je hodil nekaj korakov pred mano, Emilia pa je zaostajala že za kakšnih dvajset metrov, tako da sem jo še komaj videl, ko sem se ozrl.

Najprej sem dohitel Walterja. "Hej, mene tako treso, da bom začel 'laufati'." Mislim, da je to edina rešitev," sem mu odkrito povedal, potem pa dodal: "Emilia zaostaja. V teh razmerah to ni dobro. Grem pogledat, kako je z njo," in sem se obrnil in z desetkilogramskim nahrbt-

nikom na ramenih stekel nazaj po cesti.

"Kako gre? A zmores? Bo šlo?" sem jo vprašal, namesto odgovora pa mi je samo

pokimala, češ, vse je o.k., pa čeprav pri tem ni bila najbolj prepričljiva. Vedel sem, da me potrebuje ob sebi, a tudi

to, da moram teči, če nočem naslednjih nekaj dni z vročino preležati v kakšni postelji, za katero bi moral po možnosti še drago plačati. Ujet v razdvojenost sem stekel naprej do Walterja.

"Mislim, da je Emilia v težavah. Vedno težje naju dohaja. Kako je s tabo? Si v redu? A lahko popaziš nanjo, ker se bom sam res spustil v tek? Sploh pa mislim, da bi

"Ne skrbi, mene ne zebe tako hudo. Kar pojdi. Bom že poskrbel," je rekel in se ustavil, da počaka Emilio.

"Pojdi že," je rekel, ko sem ga z vso resnostjo opazoval. Nisem mu stoodstotno zaupal.

"Kaj pa če grem naprej in kmalu zatem tudi Walter odpove in obstaneta v tem zajebanem vremenu. Kdo bo kriv?" me je žajralo.

"Teci!" me je nahlilil Walter, očitno jezen, ker je spoznal, da mu ne zaupam. In sem stekel. V sandalih in s težkim nahrbtnikom po cesti navzdol. Srce mi je začelo hitreje utripati in takoj sem se bolje počutil. Vedel sem, da lahko kljub premraženosti in težkemu bremenu, ki me je oviralo, vsaj nekaj kilometrov pretečem brez težav.

Da bi bilo vse skupaj še težje, me je začel mehur opozarjati, da dolgo ne bo več zdržal tako napolnjen. Ko nisem mogel več zdržati, sem se vseeno ustavil. Po nesreči sem si med odpenjanjem hlač odprl tudi gumb, prste pa sem imel še vedno tako premražene, da

ga po olajšanju nisem mogel več zapreti. Nič drugega mi ni preostalo, kot da sem nekako zagrabil odpete hlače in nahrbtnikove naramnice pod nepremočljivim pončom in tekel dalje.

"Run, baby, run. Run for life," mi je odmevalo v glavi. Kakšne tri kilometre sem tekel, potem pa se mi je, na enem od ovinkov skozi sivno oblakov, nasmehnilo sonce. Bilo je res neverjetno. Tudi snežiti je nehalo. Mi je bila ponujena pomoč? Kakorkoli že, izkoristil sem trenutek, vrgel s sebe pelerino in nahrbtnik, si "ornk" pomel roke, potem pa izvlekel iz nahrbtnika suhe anorak hlače, puli in flis ter se preoblekel.

Takoj, ko sem nadaljeval s pot, se je vreme spet skisalo. Snežilo ni več, saj sem se že dovolj spustil, zato pa je začelo znova zoprniti in na gosto deževati in močno pipati, tako da sem tekel naprej. Zadnja dva kilometra sem tekel po ozki stezici, ki je vodila v vas El Acebo, in ko sem končno zagledal prvo od hiš, bi se skoraj zjokal. Vedel sem, da sem rešen. Da mi je uspelo. Da je najhujše mimo, da česa tako dramatičnega ne bom več zlahka

doživel in da je bila to najhujša preizkušnja, ki mi jo je zagodel Camino, oziroma sem si jo zakuhal sam s krentenskim nespoštovanjem moči in nepredvidljivosti matere narave.

Zavetišče je bilo hvala bogu privatnega značaja in urejeno v prizidku vaše gostilne, tako da sem se takoj, ko sem vstopil v pravilčno topli prostor, zaletel naravnost v točilni pult. Natarjarju sem naročil šilce žganja, pa še enega in še tretjega. S tremi šnopčki sem bil v trenutku pijan, a važno je bilo, da mi je alkohol razširil žile in postavil premraženo in prestrašeno dušo nazaj na pravo mesto.

Zares sem si oddahnil šele čez dobre pol ure, ko sta se do zavetišča privlekla tudi Walter in Emilia. Bili smo rešeni. Za tistih nekaj minut sončnih žarkov, poslanih od boga, sem plačal z ročno uro, ki sem jo izgubil med tekom, a bolje je na cilj priteči brez ure, kot pa zmrzniti ali se nekaj dni zdraviti z uro na roki. Za večerjo smo si privoščili odlično paello z morski sadeži in srečen zaključek nesrečne etape zalili z domačim vinom tintom.

/ dalje

Z 10. STRANI

Krvodajalci...

Isto upanje je izrazil tudi števerjanski župan Hadrijan Corsi. Goriški župan Vittorio Brancati je spregovoril o veliki vrednosti družbene solidarnosti in o tem, da moramo že mlade učiti soodgovornosti do drugih; med drugim je napovedal, da bo v kratkem v Gorici programska konferenca o prostovoljnem delu. Podpredsednik goriške pokrajine Franco Sturzi je razvil nekaj misli o odnosih med prostovoljnimi društvi in javnimi ustanovami, medtem ko je primarij transfuzijskega oddelka goriške bolnišnice Raffaele Catapano govoril o vlogi in težavah krvodajalstva v okviru državnega zdravstvenega sistema. Predsednik goriške pokrajinske zveze prizadetih Mario Brancati se je zahvalil krvodajalcem za njihova plemenita prizadevanja, predsednik goriškega okraja prostovoljnih krvodajalcev Egidio Bragnolo pa je ugotovil, da se premalo ljudi (žal tudi zdravnikov!) zaveda pomena krvodajalstva, ki bi ga bilo potrebno bolj ovrednotiti in o njem osveščati že otroke v šolah.

Sledilo je podeljevanje priznanj in medalj krvodajalcem, ki so s svojo požrtvovalnostjo in vztrajnostjo lep zgled človekoljubja. Pred nagrajevanjem pa je predsednik goriške sekcije ADVS Marco

Fonzar priklical na oder dvorane domačina Ivana Vogriča (na mali sliki), v katerem je našel navdušenega krajanca, sogovornika, ki si že nekaj časa prizadeva, da bi prišlo do števerjanske sekcije krvodajalcev. Z veliko mero zaupanja mu je javno položil na srce to željo goriške sekcije in izrazil podporo pri ustanovitvi krajevne sekcije, do katere naj bi prišlo že v tem letu.

Po prireditvi je Vogrič za naš tednik takole komentiral dogodek: "Upam, da bo do ustanovitve sekcije končno prišlo. V Števerjanu je dejavnih kakih 30 krvodajalcev, ki so vpisani v goriško, sovdensko, ločniško in krminsko sekcijo; mislim, da jih lahko najdemo še 10, kar je več kot dovolj za ustanovitev sekcije. Goriška sekcija je provokativno priredila današnji praznik

v Števerjanu, da bi spobudila našo samozavest. Ko sem v pričakovanju današnje prireditve obiskal naše vinogradnike,

ki bi za to priložnost darovali kakšno steklenico vina, sem jih hkrati želel sensibilizirati in spodbuditi, da bi pristopili k akciji; tako sem pridobil vsaj tri člane." Ivana smo vprašali, kako to, da se je odločil za to pot: "Žal sem krvodajalec le 6-7 let. Priznati moram, da se v mladih letih nisem znal odločiti za to. Največji zagon mi je dala 10 let mlajša sestra. Danes sem ponosen, da sem pri stvari. V večini primerov nekdo postane krvodajalec tam, kjer najde prijatelje, oz. tam, kamor ga povabijo. Zato z odprtimi rokami vabimo prav vse Števerjance, naj se odzovejo na naš poziv in pristopijo k nastajajoči sekciji števerjanskih krvodajalcev!"

Z 10. STRANI

Župan Brulc...

Župan Brulc je izrazil svoje presenečenje nad "prekrasnimi prostori". "Ponos sem, da imate toliko... Ker ste si vse to sami prigarali, je to še toliko bolj vredno." Poudaril je vlaganje energij v kulturo, ki je ohranila našo narodno skupnost tudi v temnih trenutkih. Z zadovoljstvom je omenil dobre odnose z županom Brancatijem in podčrtal, da ima slovenska manjšina izjemno vlogo. "Ne glede na strankarske ali religiozne razlike smo vsi najprej Slovenci. Enakovredno vas bom upošteval kot kogarkoli drugega."

O Katoliški knjigarni je Brulc povedal, da jo pozna že od nekdanj. "Novi glas dobivam, z novinarji imam zelo dober odnos. Iz tega tednika in iz Primorskega dnevnika sem se ogromno naučil." Informacije morajo krožiti, med sabo se moramo vse bolj obveščati: o tem je prepričan Brulc, ki se tudi zaveda, da "nas čaka dosti dela". Evropa je na poseben način pozorna do tega našega "mikrosveta", kjer lahko zgledno živimo v spoštovanju različnosti in drugačnosti. "Razumem vaše poslanstvo tu... Hvaležen sem vam, da ste vse to ohranili in oplemenitili."

Branko Černic je v imenu Katoliškega tiskovnega dru-

štva razložil vlogo te ustanove ter vlogo Kulturnega centra in ustanov na Travniku za naše ljudi po vsej Goriški. Franka Žgavec je orisala delovanje KC Bratuž še zlasti po temeljiti prenovi leta 1996, ko je na novo zaživel; danes redno sodeluje na gledališkem in glasbenem področju tudi s kakovostnimi novogoriškimi ustanovami. Predsednik Zveze slovenske katoliške prosvete Damjan Paulin je nekaj povedal o Zvezi; ta je brez vsakega dvoma najbolj kapilarno razširjena kulturna organizacija, ki združuje društva in krožke od Brd do Krasi in se lahko ponaša z odličnimi uspehi, poleg tega pa že vsaj nekaj desetletij sodeluje z nekaterimi novogoriškimi kulturniki in izobraženci. Cvetko Saksida je

prvič obiskal sedeže naših goriških ustanov: "Moram vas pohvaliti... Vse ste zgladno nadgradili."

Damjan Hlede in Silvan Kerševan sta spregovorila o perspektivah slovenskega glasbenega šolstva v Italiji, ki niso prav rožnate. Izrazila sta željo, da bi prišlo do skupne glasbene ustanove, ki bi bila obenem tudi močan simbol čezmejnega povezovanja. Marjan Markežič, urednik otroške revije Pastirček, ki skrbi za to, da se otroci učijo, zabavajo in vzgajajo, je poudaril skrb za najmlajše, "ki so naša prihodnost".

Srečanje se je končalo v bolj sproščenem vzdušju in načrtovanju skupnih korakov; ti neusmiljeno rušijo zid, ki bo dokončno padel čez manj kot leto dni.

114. Viktorinov večer na Ptuj

Novi Maksimilijan Kolbe?

V starodavnem minoritskem samostanu na Ptuj se je v petek, 9. maja, zbralo zelo številno in pozorno občinstvo. Društvo izobraženec Viktorina Ptujkega je priredilo svoj 114. Viktorinov večer. Soprirediteljica je bila Slovenska minoritska provinca sv. Jožefa. Naslov večera pa se je glasil: *Novi Maksimilijan Kolbe iz minoritskih vrst?*

Srečanje je bilo posvečeno minoritu s Cresa p. Placido Corteseju. To je bil duhovnik, časnikar in urednik v Padovi, dobrotnik naših internirancev v italijanskih taboriščih, Judov, skrivačev, sodelavec v demokratičnem odporu proti trinoštvu, za katerega se v Trstu končuje škofijski del beatifikacijskega postopka, ker je novembra 1944 umrl kot mučenec ljubezni, ki ni izdal svojih sodelavcev, kot žrtev nacističnega uničevalnega stroja v "bunkerju" Gestapa na Oberdankovem trgu v Trstu.

O p. Corteseju je Novi glas že pisal, zlasti ob izidu prve izdaje odlične biografije, ki mu jo je posvetil p. Apollonio Tottoli, ob začetku beatifikacijskega postopka 29. januarja 2002 v Trstu in ob spominskem večeru z biografom, pričevalci in poznavalci njegovega življenja in dela v Društvu slovenskih izobraženec.

Knjiga o p. Corteseju je kasneje doživela izpopolnjeno drugo izdajo. Hrvaški minorit p. Ljudevit Anton Maračić pa je sestavil njeno

poljudno priredbo v hrvaščini. To delo so zdaj na 87 straneh priročne in prikupne oblike pod naslovom *Mučenec nacizma pater Placido Cortese* izdali v slovenskem prevodu naši minoriti ob 30-letnici samostojne slovenske province, natisnili pa so jo sobratje v Padovi.

Na začetku so omenjeni večer na Ptuj torej pripravili za predstavitev knjige. Uvedli so ga odlomki o p. Placido Corteseju, ki jih je iz nje prebral Frenk Muzek, nastop Zbora sv. Viktorina pod vodstvom Sonje Winkler in pozdrav p. Tarzicija Kolenka. Okroglo mizo je vodil p. Janez Samperl, ki je bil zadolžen za slovensko izdajo in je predstavil sodelujoče. Avtor temeljne italijanske izdaje p. Apollonio Tottoli iz Trevisa je

govoril o življenjski poti p. Corteseja. Kardiologinja dr. Majda Mazovec iz Ljubljane je obudila spomine na čas, ko so ona in druge medvojne slovenske študentke v Padovi s p. Cortesejem vodile dobrodelno akcijo za internirance v Chiesanuovi, za skrivače in pregnance. Časnikar Ivo Jevnikar iz Trsta, ki je napisal Spretno besedo za slovensko izdajo biografije, je opozoril na Cortesejevo usodno povezanost s Slovenci in na nove vire, ki prihajajo na dan. Vicepostulator p. Tito Magnani iz Padove je orisal značilnosti in dosedanj potek beatifikacijskega postopka. Prof. Doroteja Emeršič s Ptuja je kot prevajalka hrvaške knjige spregovorila o svojem delu in globokih občutkih, ki so ga spremljali. Provincial slovenskih minoritov p. Slavko Stermšek iz Ljubljane se je zahvalil vsem sodelavcem pri oživiljanju spomina na svetli lik krščanskega pričevalca. Zahvalo je izrazila še predstavnica Društva sv. Viktorina Božena Čačkovič. Naj še omenimo, da je bil v dvorani tudi že doprsni kip božjega služabnika p. Corteseja, najnovejše delo domačega kiparja Viktorja Gojkoviča.

Globoko občuten večer je dopolnilo odprtje fotografske razstave Duh Assisija - v Klarinem letu - med nami, o kateri sta spregovorila avtor Goran Sabolič in gvardijan p. Milan Kos.

(II)

Slovenska škofovska konferenca Zbor Konferenc redovnih ustanov Slovenije

Tajnik Slovenske škofovske konference dr. Andrej Saje nam je poslal sporočilo za javnost, v katerem poroča o rednem zboru Konferenc redovnih ustanov Slovenije in srečanju s člani SSK, ki sta bila v torek, 6. maja dopoldne, v samostanu sester Frančiškank brezmadežnega spočetja na Brezjah. Popoldne so se slovenski škofje sestali na 16. redni seji.

Gostja dopoldanskega srečanja je bila dr. Darja Škrabak Krmelj, ki je predavala o soočenju s psihičnimi težavami in o različnih oblikah zasvojenosti. Drugi del dopoldanskega srečanja je bil posvečen uresničevanju sklepov plenarnega zbora glede karitativne dejavnosti v Cerki na Slovenskem.

Na 16. redni seji Slovenske škofovske konference so škofje obravnavali različne vloge in prošnje, pastoralna vprašanja, vprašanja glede odnosov med Cerkvijo in državo, težave glede delovanja in financiranja škofijskih arhivov in delovanje Tiskovnega urada Slovenske škofovske konference. Škofje so se med drugim seznanili s pripravami na Srednjeevropski katoliški shod, ki bo dosegel vrhunec v romanju narodov v Mariazell v Avstriji od 21. do 23. maja 2004.

Zaščitijo naj se vsaj ostaline Sv. Katarine Cerkev nad Solkanom je bila znana in priljubljena Pri Sveti Katarini so se do leta 1943 ohranile štiri slovesnosti na leto

V novi številki *Oznanil*, glasila župnij Kapela, Kristus odrešenik, Kromberk in Solkan, je objavljen tudi poziv za zaščito ostalin nekdanje cerkve na Sv. Katarini, skalnatem griču nad Solkanom, kjer deluje gostišče Kekec. Prvo prošnjo za zaščito in popravilo cerkve je že 16.3.1959 p. Atanzij Kocjančič poslal tedanjemu Zavodu za spomeniško varstvo v Ljubljani.

Sloves omenjene cerkve izhaja iz zelo oddaljene preteklosti, saj je bila nekakšna središčna matica Solkana. Iz zapuščine grofov Coronini je razvidno, da je na skalnatem griču nad Solkanom obstajal grad do l. 1400. Nad njim je bilo naselje, imenovano "Vil-

la ad Castrum silicanum cum coemetrio circa s. Catharinam". Torej je bila cerkev in okoli nje pokopališče. Benečani so tam postavili okope proti Turkom. Cerkev sv. Katarine je bila žrtev kar treh vojn, s Turki ter prve in druge svetovne vojne. L. 1867 je bil vikariat sv. Katarine sicer prenesen v Kromberk, vendar so se pri sv. Katarini vse do l. 1943 ohranile 4 slovesnosti na leto. Tedaj pa je bila cerkev močno poškodovana. V *Oznanilih* menijo, da bi morali vsaj ostaline nekdanje cerkve primerno zaščititi, saj gre za objekt verskega, kulturnega in zgodovinskega pomena za vso Goriško.

M.

Slovesnosti ob 50-letnici župnije na Kapeli nad Novo Gorico

Naslednjega 16. novembra bo minilo 50 let, odkar je apostolski administrator dr. Mihael Toroš povzdignil samostojni vikariat na Kostanjevici nad Novo Gorico v župnijo in jo "za trajno" izročil frančiškankom. Od tedaj deluje župnija, imenovana Kapela, ki opravlja versko poslanstvo, tako kot frančiškanski samostan na istem območju Kostanjevice. S praznovanjem 50-letnice župnije so pričeli v nedeljo, 11. t.m., z Majnico. Sodelovali so otroški in mladinski pevski zbori z območja mestne občine Nova Gorica. Slovesnosti bodo dosegle vrhunec 16. novembra, natančno 50 let po ustanovitvi župnije.

